TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. P_MSS_0887

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

BIBLIOTECA COMUNALE V. JOPPI UDINE
Ms. 887

BIBLIOTECA COMUNALE
VINCENZO JOPPI
UDINE

Cat. N.
Loc. Ms. 887

Tip. Fiorini - Tel. 8-59

Statuta Civ. Utini - Sec. XIV

Ms. del sec. XIV, di cc. nn. 104
(c. 63 bis)

(Mancano le cc. 31-32, ~~36~~)

2.1

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

BIBLIOTECA
1

BIBLIOTECA
IE.
2

[illegible] 3

[illegible]

De Camerarijs et eorum officio. Capitulum .j.

Statutum fuit ordinatum et firmatum ad publicam u-
tilitatem et conservacionem rei publice quod nemo Camerarius
communis [illegible] qui est pro tempore debeat expendere denarios vel de-
[illegible] absque [illegible] ad saltem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Item quod [illegible] mense de receptis et expensis [illegible]
facere teneatur illis qui ad hoc pro tempore fuerint deputati
[illegible] camerarium [illegible]
[illegible] expensas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] teneatur.

De notarijs curie superioris cancellarie et eorum officio.
Capitulum [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

saltem varias eorum refformaciones et alia oportuna pro ipso com(muni)
fidelius si eis teneant(ur). Et eorum sit sollempnis [illegible]
iuxta libras necnon suis parvulorum [illegible] certis constitutum.

De officio cancellariorum ad iudicium et [illegible] perquirendum
Ca. iij.

Quia cives civium supra opressiones [illegible] faciente populi
copia superaverunt, et [illegible] suborte incrementa a
dominis consuetudinibus dubiis [illegible] medelam oportune
remedium apponat, [illegible] dignum est et consentaneum
racioni ut civilibus moribus per ipsi novellas reformentur
quibus vetuste et populose ytalie civitates generaliter [illegible]
consuevit. Cum semper [illegible] alie [illegible] debent
moralitas ab exemplo, Ad quem itaque legitimam
utilitatem expedientem cautelam parata et perfectum [illegible]
non ad salutem animarum omnium terrigenarum maxime [illegible]
[illegible] relacionibus [illegible] occupacionem
[illegible] agendorum et diuturnitatem temporis, et
[illegible] non sit [illegible] humanum intellectum
omnia memorie commendare. Hinc salubri provisione sit
[illegible] statutum et roboratum quod duo tres vel
quatuor eligantur notabiles terrigene et non forenses
singulis quatuor mensibus mutandi et de novo eligendi
examinandi [illegible] aliis [illegible] deffectos [illegible] ad [illegible] officium
[illegible] assistere [illegible] domino
Capitaneo vel [illegible] singulis diebus
iuridicis aut iiij saltem [illegible]
[illegible] litigantes aut [illegible] volentes
[illegible] officium [illegible] talis
[illegible] fuerint constituti.

Primo quod omnes [illegible] per dominum
[illegible] et ad [illegible] civilibus et criminalibus ne [illegible]
vel committi [illegible] dicentibus

et nominatum ad ipsum officium deputandi et assumendis per ipsos
vel eorum aliquem diebus singulis consuetis, ac commissiones predictas
si fuerit requisitus promittere in scriptis dare sive in cedulla re
ducant. Et expleto mandato relacionem promptam recipere
et subscribere commissionem super nominatam etiam absente Capi
taneo auctoritate dicti potestatis mediante nullo spacio et
preter puncto relicto in medio scilicet modum ipsi notarii
in principio ipsorum officii per potestatem dominum demonstrandum
a quacumque persona que munus accepit tam pro commissione quam
pro relacione scribendis per ipsos solidos parvulos septem
veronenses, dumtaxat ab uno scilicet litigante singulariter
recepturi et cum aliquem penitus fuerit requisitus toto
autem dictas commissionem et relacionem ostendere sine lucro
in iudicio recipiendo pro labore suo parvos denarios ii et non ultra per
ut eius beneplacitum litigantis. In prorogacionibus
terminorum vero penitus similiter persolvendo in aliis autem scripturis
actorum dominum cum prudentibus taxandi habeat facultatem.
Item quod annuatim scilicet in media etiam incipiendo usque quo
dominum non recesserit a loco iudicii. Et illico post-
prandium hora cum fide mediante donec similiter domi-num
non deficeret in iudicio permanere. Et si non omnes saltem
unus notariorum residenciam apud locum iudicii vel communi
stare teneatur. Quod si commissis reperti fuerint in aliis
negligentes pro qualibet vice excessus eorum singuli dena
rios duos solvere compellantur domino si eos invenerit excusandos.
Reliqua autem videlicet deposiciones testium quos ipse vidi
cum deponere contingeret etiam si literam tangeret que in
iudicio veniret. Relaciones pignorum vel aliarum rerum
et bonorum quecumque nondum donaciones permutaciones
in solucionem daciones emptiones locaciones fines remissiones ces
siones translaciones tutelas curas etiam si in iudicio fuerint
consuetudines commissa arbitraciones et alia acta non pertinencia
ad processum causarum preter copias in forma per ducenda
in iudicio seu commissiones earum et treguas fiendas in iudicio
quilibet aliis notariis conficere si requisitus fuerit liberam licentiam
in iudicio presente domino non obstantibus supradictis :2

Quibus uero notarijs aut alijs coram domino Capitaneo non habentes admiciantur talibus per ipsum deputandis super hoc et commissionibus eius per dominum mandatis per actis faciendis relacionem facere teneantur eadem die si commode poterunt uel saltem in crastinum mediate si ea fecerint ad relacionem si uero alibi sunt mandata fecerint infra triduum diem referre teneantur, nisi ipsorum fuerint justo impedimento legitimo impediti. Et non infra eundem tempus fuerint [illegible] qualibet uice ipsorum sol. den. aglegiensium cum medietate domino Capitaneo et alia uero [illegible] communi applicanda.

De Relacionibus spangarum reddendis et [illegible] scolaribus per cancellarios in actis etc.

Preterea ad corripiendas negotias malignorum qui inimicos dudum per aliqua tempora [illegible], ad spangandum sub [illegible] et innominato uocabulo coram domino Potestate que spangare nolunt [illegible] in animarum suarum dispendium ipsorum contra et spangarum nepharium et execrabile detrimentum, statutum fuit quod commissarios per dominum imponendi [illegible] ad penam [illegible] personis que spangare nolunt per eos notarios ut ponerent deputandos [illegible] actorum eorundem describant, et dicte commissioni noue prorsus, spangare uolentibus, [illegible] spangandum et [illegible] si [illegible] habendo [illegible] qualibet commissione relacione spangerum sol. den. aglegiensium [illegible] relacionem facere teneantur infra tempus superius nominatum [illegible] spangandum fuerit [illegible] qui [illegible] tenebuntur [illegible] predicta coram domino possessoris spangandi, [illegible] factum fuerit spangesine [illegible] pro [illegible] pena sol. den. [illegible] applicanda ut supra est expressum. Preterea quod nulla persona [illegible] ualeat [illegible] spangarum ingeniator fuerit [illegible] anno in anno [illegible] lapsum temporis, et [illegible] per publica [illegible]

notariorum documenta in quaternis ad hoc ut reperiri(?) depu
tatis redacta que per ipsos fuerint ad dictum officium deputati
eorundem notariorum quaternum in loco deputato apud eos dictum
sub clausura fuerint et precedentium notariorum acta ac processus
coram nostro domino potestate [illegible] et decreto per successores
notarios secundum eorum exhibendam formam valeant publicari.

De quaternis quadrarum(?) comunis quas cancellarii scribere debent quadras comunis Ca.

Item considerato quod ut qui honoribus perfruuntur et comoditatibus
oneribus non graventur, statutum fuit quod dicti notarii
apud se habere debeant unum quaternum eis per procuratores
comunis vel camerarium assignandum in quo scribere debent omnes
et singulas quadras ad comune pertinentes, scilicet de die
in diem, et scriptas singulas [illegible] diebus aut [illegible] si fuerint
requisiti predictis camerario seu procuratoribus assignare.

Exp(?) eorundem cancellariorum Ca. iiij.

Confirmatum et ordinatum fuit quod nullus cancellariorum
predictorum pro tempore qui erunt pro tempore durante eorum officio
audeat in [illegible] ad nullam(?) pallio(?) in procurationis
officium [illegible] assumere, ac etiam [illegible] contra aliquem
vel aliquem [illegible] contrafaciens et contraveniens cadat in pena
medie marce [illegible], pro qualibet vice medietas cedat
domino capitaneo et reliqua comuni. Et quod ipsi cancellarii
teneantur et debeant clausis eorum officio debere exhibere
et consignare eorum quaternos aliis officialibus subsequentibus
sub eadem pena, [illegible] secundum presentis ordinamenti tenorem.

De consiliariis non venientibus ad consilium Ca. v.

Item confirmatum fuit et ordinatum quod qui cum

ex consiliariis viri c. dies sumit et hora consilii vel prol
..am audiret ad hoc ante quod terminum venire sunt ... ...
cessante tamen licentio impedimento, ad ... non venerit
hora debita solvat .d. consilium veniendum in consilio ad ...

De non videntibus loqui in consilio cum pena ... ... c. xvi.

Statutum fuit et reformatum super loquentibus et garrulantibus
in consilio quod pena ... vel ... aut aliter de consilio ...
quam qui tunc audeat loqui adeo quod impediat loquentem ...
... unius denarii pro qualibet vice, ... accessit ad ...
... ... talis si ... et ... an
... loquentem ... ...
Cap. et Camerario exceptatur ... ...
... ... de consilio expendatur.

De guadiis non exigendis pro penitencias Ca. xvii.

Statutum et ordinatum fuit quod omnes et singule guadie
debitor cum precio exigi ... ...
mensibus pro unam penitenciam, et ... ... penitentiam ...
mensibus sequentibus, et sic de ... ... mensibus, ...
... penitencias ... tenentur ... pro ... ...
camerario ... ...

De pectinibus et costellanis. Cap. xviii.

Item ordinatum fuit quod omnes ... ...
... ... per aliquo modo ... ...
... ... pro qualibet ... ... xii.
et plus vel minus pro rata ... ...
... ... de qualibet ... ...
non ... ... pena et plus et minus pro rata ... ...
per modo in ... vel ... ...
... non in ... ...
non in ... et ... ...

Super eodem de ... super vendendis animalibus
Cap. xix.

Item firmatum fuit quod nullus preco audeat vendere seu
deliberare bestiam aliquam in terra nisi per terram duxerit
et semel per burgum preconizaverit.

De eodem quod precones potestatis debeant vestes suas cum
signo vel armatura. Ca. x.

Item ordinatum fuit quod vestes scilicet tunica cum capucio
preconibus cum armatura communis unius sui debeat cum [illegible]
[illegible] et tales quod quilibet preco teneatur portare vestitum
suum per annum completum maxime officium exercendo, et ipsum
vestitum, [illegible] non aliquo distrahere vel alienare, et si quis
preco contrafecerit solvere teneatur communi tantum quantum valuerit
ipsa vestis.

De preconibus non pignorantibus ad instanciam officialium communis
Ca. xi.

Item ordinatum fuit quod si aliquis preco negligens fuerit
vel maliciose recusaverit et distulerit in pignorando personas
sibi commissas deputatas et designatas ad instanciam camerarii
universitatis aut procuratorum sive [illegible] communis, quod quilibet
vice pena x sol. [illegible] communis [illegible] applicanda,
[illegible] statutis preconum in suo manentibus firmiter.

De tempore solvendi mostre vel pignorum preconibus infra
terciam diem Ca. xii.

Statutum et ordinatum fuit quod quandocumque aliquis dederit
consignaverit alicui preconi aliquod pignus seu mostram vendendum
unum seu plures [illegible] infra terciam diem [illegible] pignus
sive mostram, emptori dare et complere teneatur, et
similiter emptor qui emerit aliquod pignus infra terciam
diem precium solvere teneatur et quandocumque infra terciam diem
non compleverit vel consignaverit [illegible] pena [illegible] Capitanei [illegible]

mandatum fuerit quod ipse pena unius marce denariorum, vadat super
domum consilii, et inde non recedat donec persolverit quod debebit.
Et si recedit capi debeat per dominum Capitaneum et ibi accusabitur
detineri donec predicta non adimpleverit, et si quis nomine factorum
fuerit requisitus. Cuius pene xl. denariorum sint domini Capitanei
et residuum comunis.

De super compellendis precoribus ad predicta Ca. xiij.

Item statutum fuit et ordinatum quod quicumque precor denario
cui mensa fuerit designata ad pignus et aliter fraude
vel malicia pignus non acceperit quod blandiris
debitoris, sive alias, inde capi debeat et ibi accusabitur detineri
fecerit fraudem per eum commissam.

De iure reddendo ex causa mercationum vel mercedis Ca.
xiiij.

Statutum et ordinatum fuit quod si quis de uno alteri
teneretur vel teneatur certo vel aliquo pro forte aparuit
per quemque causa ex causa mercationum vel mercedis aut labo
ris, ad querelam creditoris, sive ipse debitoris, debi
tor quemadmodum fiant domini taxat, citatus per dominum precorem
tantum, si comparuerit respondere mercationibus teneatur
sine aliquo termino quod maiorem et sumariam habeat ro
sionem in dictis partes, ac si terminos racionabiles secundum an
tiqua consuetudinem habuisset, quod ordinamentum observari
debeat quod debitores obligatos a principio causa, quod puta
ad diem debiti celebrari aut debere mercedis. Et si non
comparuerit, perdidit per sententiam contra debitorem eiusdem per
consuetum procedere, quod terminos terminis racionabilibus
assignatis.

Quod nullus civis audeat recipere certam vel
res et alterum a forense. Est mercatum in bona propria et habitis Ca. xv.

Statutum et ordinatum fuit quod nullus mercator civis ...

vendat de certo vel consumat iste vicinantie procuratorum vel me
zarium ab aliquo forense contra aliquem vicinum vel vicinos
dicte terre Sarni in tenere ... et malis et forense in preiudicium
vicinis comunis et publice utilitatis, in pena et bannum L. librarum
parvorum que totiens exigi possit quotiens contrafactum fuerit et
cuius pene medietas sit domini gastaldionis et alia comunis

Quod habeat quilibet vicinus exercens opera vicinantie parte. Ca. xxvj.

Statutum et firmatum fuit quod si inter aliquos de ipsa contigerit
de vicinantia fuit quod quis fecerit unum annum de dicta terra Sarni,
quod ille qui fecerit ab habeat quod vicinus si fecerit operi ea
que spectant ad opera vicinantie melius quam tempore ea
que spectant ad factionem comunis acceptante curia vicino complere
dictas facturas, curia si ... quod non teneatur
interesse vicinancie, et super hoc nullum refugium vel
appellatio concedatur, quod illum qui taliter diceret se ... ;

De vendentibus bis super aliqua terra. Ca. xxvij.

Firmatum et statutum fuit quod homines et com-
munitas et maior exstitit de Sarno ... maior filius
... quod si aliquis de Sarno terratam aliquam seu
... super aliqua terra bis vel pluries vendiderit
obligaverit vel aliquo modo in alienaverit solvat
mediam marcham ... Cuius medietas sit gastaldionis
et alia comunis, et ... si querela ... coram domino
dampnificaret, et teneatur ... sumptibus et suis ...
... satisfacere omne dampnum expensas et inter-
esse ei qui dampnum incurrisset, et si non is qui sic vendidisset
obligasset vel alienasset non habet unde predicta satisfacere
possit capi debeat ... et carceri ... donec
satisfecerit de omnibus supradictis, et ad hoc idem habeat locum
in mobilibus vendentes seu alienantes aliquid de predictis
quod non fuerit suum sub pena predicta.

Quod nullus possit vendere bladum alienum ...
Cap. xxviij.

Item q(uod) nullus i(n) mercato Vinij vna (et) eadem die possit vel audeat emere bladum cepe vel alium (et) ea ibi vendere; et qui contrafecerit, soluat mercatum (et) xx. sol., cuius tercia pars etiam perveniat gastaldionis, alia communis, (et) tercia accusatoris.

De vendentibus salem super curribus in mercato. Ca. xix.

Item firmatum fuit q(uod) decetero nullus audeat vendere salem in mercato novo Vinij super curribus seu carronis, sub pena xl. den., cuius medietas sit gastaldionis, alia communis. Diebus aut sabbati quandocumque voluerint possint salem vendere extra puteum in mastellis seu vasis sub pena predicta.

De emptoribus pullos capones galinas etc. Ca. xx. infra confinia ad revendendum

Item firmatum fuit q(uod) nullus causa revendendi in ullis [illegible] infra confines communis Vinij, nec iuxta partes burgorum ova galinas vel pullos aut capones vel anseres (et) anates audeat emere; et qui contrafecerit soluat mercatum, cuius quidem banni tercia pars sit gastaldionis, reliqua communis (et) tercia accusatoris. Et qui aut predicta emerit pro revenditoribus vel causa dandi eisdem cadat in predictam penam, (et) quilibet possit accusare.

De omnibus galinis pullis (et) certis non exportandis. Ca. xxi.

Item q(uod) nullus burgensis Vinij vel forensis extra Vinum causa revendendi ova galinas pullos capones anseres, anates atque salvaticinas (et) lepores audeat asportare; qui autem contrafecerit soluat xx. sol. (et) mercatum, cuius quidem tercia banni [illegible] sit gastaldionis, reliqua communis (et) tercia accusatoris.

Ut nemo vicinus vel forensis audeat vel presumat emere vel comparare inter pullos extra portas [illegible] videlicet infra confinia [illegible]. Ca. xxi.

Ad vitandum seu repugnandum maliciis et fraudibus
sive subterfugiis aliquarum personarum que hucusque presertim [illegible]
in certis mercibus et rebus in dampnum populo civitatis presentis
detrimento inviolabiliter observando statutum fuit et
firmatum quod nemo civis civitatis aut forensis
audeat de cetero emere vel emptum ire pullos ex portas
civitatis videlicet extra [illegible] confecta, et deputata
scilicet infra unum miliare, Nullus quoque mercator vel forensis
presumat diebus sabatinis post [illegible] aliqua emere
aut emi facere in foro dicto [illegible] causa revendendi vel [illegible]
randi huiusmodi merces, aliis non diebus cuilibet sit
attributa facultas :

De emptoribus Cantones aut lastras ante horam Capitulum xxiii

Firmatum et ordinatum fuit quod nullus civium
vel forensis audeat vel presumat causa reven
dendi emere lastras nec cantones infra civitatem aliquibus
scilicet nec die lune nec die martis et sic subsequenter de
singulis aliis diebus, Et qui contrafecerit solvat pro
qualibet vice denarios xl. et [illegible] medietatem
Camere communis [illegible] sit domini [illegible] accusatoris et [illegible]
[illegible] accusator :

Quod nemo audeat emere cagollas neque [illegible]
ante meridiem Capitulum xxiiii

Item statutum fuit et firmatum quod nullus civium
aliqua die nisi die sabbati post horam vesperarum causa
revendendi audeat emere ligna [illegible] lastras, [illegible]
vendentes [illegible] cagollas nec alia ligna nec [illegible]
Et qui contrafecerit solvat xii solidos et medietatem Camere
[illegible] pro [illegible] castaldionis [illegible] accusatoris et reliqua [illegible]
forensis [illegible] causa revendendi nullo modo nec aliqua hora
possit [illegible] emere nec [illegible], sub predicta pena, Nullus

etiam Venetus per aliquo forense sine licentia gastal-
dionis assidere audeat emere sub predicta pena.

De vendentibus panem et salem in plathea forinorum. Ca. xxv.

Item quod nullus in plathea forinorum audeat vendere panem
salem et alibi quam iuxta scalinata putei in loco ubi sibi per
iuratos fuerit deputatum. Et qui contrafecerit
cadat in pena xij sol., cuius medietas sit gastaldionis et al-
[illegible].

De porcariis et vendentibus porcos. Ca. xxvj.

Firmatum et statutum fuit quod nullus Venetus
[illegible], citra Tulminum citra [illegible] et montem
Falconum citra [illegible] et citra montem [illegible]
audeat emere gregies porcorum nec porcum habe-
re his qui emerent citra confines predictos. Et
qui contrafecerit perdat L. libras parvorum [illegible]
et [illegible]. Cuius pene medietas sit gastaldionis
et alia [illegible]. Nullus etiam Venetus [illegible] porcos
de gregie alicuius forensis in [illegible] audeat vendere
vel etiam forensem [illegible] vendere, sub dicta pena.

De captis non expignorandis. Ca. xxvij.

1317 Anno domini mccc xvij, Indictione xv, die nono exeunte
[illegible]. Statutum et firmatum fuit in maiori
[illegible] per d. Federicum [illegible] domini [illegible]
[illegible] Nicolaum [illegible] gastaldionem [illegible]
[illegible] eidem more solito congregato quod si aliquis Venetus
[illegible] per aliquem sive aliquos captus fuerit in [illegible]
vel [illegible] non possit nec audeat [illegible] alius [illegible]
[illegible] sive pro [illegible] exigere vel
expignorare, ita quod si aliquis [illegible] ab omnibus aliis,

suis bonis privetur et in comuni deveniant. Et nichilominus
in banno perpetuali terre Verone permaneat. Ille autem sive illi
qui ipsum vicinum Verone ceperint in banno perpetuali terre
Verone a quo nullo modo liberari possit vel extrahi esse debeat.
Ita quod quicumque ipsum sive ipsos ad instanciam civis Verone
acceperit vel captivum sive captos presentaverit domi-
nacioni Verone ut puniri hoc facere possit. Et nichilominus
habeat tricentas libras parvorum cum ipsum vicinum
presentaverit. Et qui ipsum vel ipsos occiderit habeat
tricentas libras parvorum. Et omnia observari et observari
debeant contra Baldasarinum de Fontebono predictum filium Iorii
et de Sanagnano et filium nationem eiusdem Valdasarii
et contra omnes et singulos qui contra predicta facere presump-
serint. Et si aliquo tempore aliquis vel aliqui vellet
aut duceret ipsos bannitos conduceret aut conducerent
in districtum Verone sit in eodem banno et in eadem pena excidat.

De capientibus vicinos per forciam aut
vicinum. Capitulum XXVIII. Et de personis non capiendis
per dominium Verone et in banno.

In generali arengo populi hominum et civium Verone
in maiori ecclesia congregati ad sonum campane solempniter
ut est moris tempore domini Cagnini de Gamorellis de
Parma gastaldionis. Reformatum fuit ordinatum
et statutum nomine populi cum sine capiendis pessimos
modos debitos vivere vitam dimictendo conservandis
[illegible] et quod nemo vicinus Verone aut habitator
[illegible] cum domicilio vel forensis dimictat vel causam
modo aliquo seu causa quicumque per dominium terre Verone
capi et carcerari maceperit nullatenus a Verona de quo in [illegible]
duci debeat coram domino [illegible] suis dimictendis vel

vel accusator seu qui cum suam excusacionem fecerit
Et si prout videtur superioribus dicte ad hec quovismodo ?
non posse, et si ipsius absolucionem [illegible] Item detentus vel
capiendus securitatem prestare poterit de parendo iuri
et iudicato ea existente sub eiusdem dumtaxat absque non ad
carcerem deducatur, publicis homicidiis furibus
predonibus violatoribus et ceteris iniquis contra quos fama
publica publice laboraret tamen exceptis. Et
si quem contigerit mitti in carcerem pro debito
vel alias videlicet offensa non precedente vel precedentibus
minimum de terra capo vel corporibus aut carceratus et non ?
solvat · teneatur.

De non condempnandis absque presencia [illegible]
Cap. xxxiiii

Item statutum fuit in presenti arengo quod cum dominus
Castellanus suus vel rector pro tempore aliquem captivatum
vel detentum occasione alicuius excessus examinare voluerit
ad confessionem quam cum secum habere debeat unum
de consilio qui fuerit pro tempore vel saltem duos de
consilio commode habere poterit. Et de ipso consilio ad exa-
minacionem verbalem et personalem procedere prout eis videbitur
expedire. Et examinacionem factam in continenti per publicum
notarium scribi facere ut claruit per eum utrum absolucio
vel condempnacio subsequi mereatur.

De terminis et messis forensium capi in [illegible]
non permittendis. Ca. xxx.

Item reformatum fuit ad augmentum dicte terre
et ordinatum [illegible] solempniter deliberatum quod nullus

homo de masnata vel masinus alicuius forensis ad
veniens ad terram, pro quibus terram sunt eum repertorem
in ipsa terra ullatenus capi permittatur decreto. Et plenius
domino qui sunt dicere hominem vel masinum huiusmodi
homo vel masinus se habeat ad terram extra dictas. Et si
quo voluerit recessurus. Et si hoc autem quod insurgeret
inter dominum et hominem appellatum de masnata
vel masinum coram domino sit securus talis homo vel masinus
licite durante predicta.

Quod capiantur personaliter datia non solventes
Ca. xxxj.

Item ordinatum fuit quod quilibet persona que emit
aliquod datium a comuni vel officialibus comunis et non solverit
et quilibet persona que solvere debeat decimam eidem comuni
tam datio vim vel excessus quam aliter quacumque de causa
et non solverit dicti castaldiones possint et debeant
eorum personas sic solvere detentes vel comune vel daciarijs
pluries capi facere et detineri in carceribus donec satisfecerit
de datijs comuni seu collectoribus dictorum daciorum vel qui datia
huiusmodi emerit a comuni.

De trahentibus cum balestro et quibus similibus Ca. xxxij

Item firmatum fuit quod nemo de cetero audeat
trahere pilottum magnum cum maserio ferri et cum
eo sive ligno ad illum modum sive balestra seu
tenemotum aliquod facere sub pena .xl. denariorum. Cuius medietas
sit dictis castaldionibus et reliqua consilio.

Quod nullus feneratur audeat tenere plures
libros unius tenoris Ca. xxxiij

Ad laudem et honorem omnium rectorum comunitatis et comu-
nis mutine et ad extollentiam status eius civitatis
et ipsius depressionem malorum et ceterorum operum statutum
et ordinatum fuit quod nullus fenerator seu prestator
sive publicus vel occultus fuerit in civitate mutine vel districtu
audeat vel presumat plures tenere quam duos et illos
in eadem permanere et tenere, salvo quod unum de
dictis seu ipsis teneat unum librum de pignoribus et unum de de-
nominibus debitorum habere valeat et tenere / Et qui
contrafecerit cadat in pena l. librarum mutinensium
pro quolibet in contrafaciendo medietas sit
comunis et alia medietas capitanei.

Quod nullus fenerator audeat scribere per abacum
ca. xxxiiii.

Item firmatum fuit quod nullus fenerator sive
publicus sive privatus sit de cetero in libris suis
audeat scribere litteram per abacum sed talem quod quilibet
ea legere et intelligere possit distincte et clare in pena
x librarum pro qualibet vice solvenda comuni mutine etc.

Quod quilibet fenerator pignorati teneatur
policiam pignoris exhibere ca. xxxv.

Item quod quilibet publicus prestator et fenerator
teneatur omnibus suis pignoratis petentibus et non
petentibus de manu sua dare et eis dare nomen pignoris
sub pignorata eius et eciam quantitatem mutui exhiberi
cum in contrafaciendo sub pena xx. soldorum pro quolibet mutui
et ad mandatum castellanorum cedat et de eis fiat et nichil
omnibus fieri debeat pignus illud cui fuerit cum ea
exceptione cessante.

Sextum capitulum: de statutis ut [?] parcant de matrimonijs suis. Capitulum primum

De principio ordinis iudicialis ca. — ij.
De compendio terminis ca. — iij.
De expensa actione tenendum per primo termino ca. — iiij.
De personis debentibus stare in iudicio ad sententiandum ca. v.
De frivolis et validis exceptionibus cognoscendis ca. vj.
De habenda vel non habenda copia scripturarum ca. vij.
De danda et non danda fide pro iuribus et confessionibus debitorum ca. viij.
De dacio penis super fornatoribus ca. viiij.
De personis se presentandis ad iudicium in pulsacionibus comparentium et quomodo procedi debet inter litigantes ca. x.
Super pore volentibus venire ad manum ca. xj.
Super clamantibus personis non ponendis extra ... ca. xij
Super omnis pullis et allijs non emendis ca. xiij.
De clamoribus designandis denarijs antequam vendunt ca. xiiij.
Super facto illorum qui non dimittunt se pignorare ca. xv.
Super facto lini et comenariorum non emendorum ca. xvj
Super constabulibus quintenorum ... ca. xvij.
Statutum super fornatoribus ca. xviij.
Super eodem ca. — xix.
De hansitoribus ca. xx.
De non audientibus stramen ca. xxj.
De capientibus rumorem in platea ca. xxij
De rebus que mercimalia traduntur ca. xxiij.
De hijs qui faciunt iudicium in persona alterius ca. xxiiij.
De castellanis non accipientibus ... ca. xxv.
De terminis non tenendis in certis die lune et veneris ca. xxvj.
De noctis custodia ca. xxvij
De ... non permittentibus ... ca. xxviij.
De porcis non ... ca. xxviiij.
De pullis non vendendis ... ca. xxx
De ... bullandis ca. xxxj.
De fornatoribus qui non consignant ... ca. xxxij

De capris alienis no[n] inulgendis· Ca· xxxiij·
De pontibus aquarum [et] pergendis viis cum castro Ca· xxxiiij·

Sextum capitulum

347. Anno domini Millesimo iiij° xlvij. Indictione xa. die
veneris septimo decembris. Congregato consilio et hominibus
terre Utini super domo consilii ad sonum campane more
solito per nobilissimum militem dominum Nicolaum de la[illegible]
capitaneum terre Utini, dictus dominus capitaneus cum consiliariis
suis confirmaverunt et statuerunt etc.

De mercatoribus ne mercantiis suis faciant scandalum. Ca. primum.

Quoniam plurimorum quorumdam malicia seu negligencia
facientes mercatores terre Utini ad solucionem suarum mercantiarum
quas vendunt non sine magna difficultate perveniunt et
contingit in rebus taliter venditis multiplicata scandala,
dicti dominus capitaneus et consilium communis desiderantes
ne memoria bona fide [illegible] predicta [illegible] debet [illegible]
lentes dictorum mercatorum dampnis et incomodis providere
et ne materia memoriam [illegible] actis subtrahatur,
statuerunt firmaverunt et ordinaverunt quod quicumque
mercator terre Utini vendiderit de mercantiis quas
[illegible] in [illegible] sua [illegible] quibus committere mercator [illegible] debeat
sacramento vendentis [illegible] [illegible] a quo
[illegible] [illegible] mercantiarum [illegible] [illegible] et
diem vendicionis predicte. Hoc autem statutum volu-
erunt suas vires extendi ad preterita et presentia et fu-
tura ne non ex hoc statuto [illegible] mercatoribus alias
defraudandi et decipiendi statuerunt et ordinaverunt
quod a die presentis statuti [illegible] et antea quilibet non [illegible]
mercatorum in [illegible] credatur nisi [illegible] probaverit
per legitimos testes vel per instrumenta publica nisi usque ad
summam unius ducati. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] totaliter quilibet [illegible] mercatorum [illegible] [illegible]
sacramento quod ita sit [illegible] quilibet [illegible] [illegible]
[illegible] sit potius [illegible] restringendo quam ampliando

presentium in memoriis ubi hinc inde debet bona fide inscribi. Ro-
borant ordinaverunt et firmaverunt quod capitanei qui pro tempore
fuerint ius reddentes eisdem mercatoribus in omnibus super his
reddant et faciant iusticiam simpliciter et de plano et sine
figura et strepitu iudicii ad hoc ut predicti mercatores perveniant
ad solucionem suarum mercancium celerius valeant.

De principio ordinis iudicialis Ca. ij.

Ut plurimas litium valeat evitari et brevior stilus
iudicii decreto habeatur statutum fuit quod campane mediocris
ecclesie maioris castri [illegible] ad sedendum iudicio et ius ac
[illegible] pulsum debeat in fine statim post elevacionem
corporis domini in ecclesia memorata et duret pulsacio donec
[illegible] usque quo presbiter celebrans ibidem [illegible]
ad altare [illegible] pulsacione fiat suspensive per decem [illegible]
vallum [illegible] pulsantis. Elapso
autem intervallo [illegible] pulset [illegible]
in fine aliquo [illegible] ut [illegible] pulsacio campane
[illegible] fore [illegible] si non celebraretur
missa [illegible] de die [illegible] pulsandi ad predicta
[illegible] et prudencie relinquatur pulsantis diligencia
et facultas. Pulsatori autem deputando pro tempore ad
predicta salarium quemadmodum pro [illegible] et [illegible] pro
medio omnibus persolvatur.

De comparendo in terminis Ca. iij

Ne aliqui in causis fraudulenter agentes valeant
[illegible] ordinatum fuit quod in comparicionibus
terminorum si actor non compareat in prima pulsacione campane
iudicialis aut in termino statuto teneatur reo [illegible] sententia
faciendi [illegible] de termino [illegible] iij. [illegible] persolvat
predicti quatuor denarios reus accusatori respondere nullatenus
teneatur [illegible] termini non obstante. Si non reus
citatus non compareat campane pulsantibus terminorum

preditis, et actor contra reum procedere possit statim
virtute et consuetudinem actorum consuetam :)

Ut exprimatur accio intentanda per primo termino Ca. iiij.

Preterea ne generalis intentacio actionum sub involucro
occurrendo valeat amplius stabilitum fuit quod persona citanda
ad peticionem alterius citari debeat per primo termino et dicta
racione actionis partem intentande. In aliis non post
primum sequentibus terminis citari debeat citandus
solum ad procedendum in ea nulla declaratione [illegible] facienda
super quo vel ad quod non citandus procedat :)

De personis debentibus residere in iudicio ad sentenciandum Ca. v.

Cum in maioribus et etate [illegible] provectis senibus discrecio
prudencia in rerum experiencia nimis cognoscatur, statutum
fuit quod in terminis tenendis per dominum [illegible] quatuor de
senioribus terre homines de [illegible] [illegible], electorum ad
hoc [illegible] consiliis et regenti per d. capitaneum vel
[illegible] et vel regenti posset alias donec persone
ad predicta et absque [illegible] super accidentes in iudicio
causis premisse nichilominus valeant iudicare [illegible]
[illegible] in terminis tenendis [illegible] iuridica sub
pena sacramenti domino salvatoris iuratorum omni excepcione
cessante debeat residere :)

De frivolis et validis excepcionibus cognoscendis Ca. vj.

Ut [illegible] negociis et pluribus advocatorum astuciis
pareat obstaculum [illegible] statutum
fuit quod si que altercacio vel excepcio [illegible] vel
inter advocatos iudiciales fuerit allegata statim
[illegible] presencia [illegible] et astantes [illegible] vel solum
astantes [illegible] cognoscere habeat
utrum excepcio vel altercacio sive allegacio valida
fuerit vel vana [illegible] cognita et consulto domino :)

dñs Capitaneus promouere habeat validam sortem nullam ut ad ultra a(d) eius procedat ;

De habendo uel non habendo copia scripturarum Ca. xvij.

Quoniam aliqui in aliquarum causarum pro actorem maxime instrumenta plura et scripturas ad iudicium produxerunt ea que quem produxerunt parte vel raro de nouo producerentur ipsorum uerum, firmatum fuit quod electio sit et adepto copiandi. Et si particularem copia accepta fuerit per aliqua partium ex quo totalis copia decreta fuerit productorum copians ultimus ad copiandum nimie super aliquo admittatur.

De dando et non dando fide peronibus in confessionibus debitorum Ca. xviij.

Womandum peronium lasiue uno perus ignorare ceritati, Statutum fuit et stabilitum quod nomini peroni Vienne super confessionibus eius fiendis per aliquos debitas ad petitionem quorumcumque ~~debitorum~~ creditorum credat ultra mediam marcham denariorum aquilegensium non, et hec de debitis peccuniarijs dumtaxat intelligat ac statuitur pro quibus quisque contingit pignorari vel ad iudicium euocari ;

De dacio panis super fornatoribus Cap. xix.

Statutum et firmatum fuit in pleno consilio ciuitatis Vienne p. d. Crescimbenum capitaneum et Consilium dicte ciuitatis ad hoc quod fraus in dacio panis nequeat committi per quemlibet fornatorem ciuitatis Vienne cum daciarijs panis uidelicet explorando de ipso dacio denunciare suo sacramento teneantur de die in diem quantam quantitatem panis ferunt ad librum forensis, cuicumque daciarius existit pro fumento eius dato uel pro panimatum uel pro aliud quicumque preordinem et teneatur hic fornator seu fornatrix

teneatur denarium de dicto pane, et solvere denarios
predictos de ipso dacio. Et si aliquis dictorum fornariorum
negligens fuerit in hoc solvere teneatur de suo
denarium huiusmodi duplum. Et si de scandalo contingeret
vel veritatem non diceret per sacramentum suum et hoc
fuerit aliqualiter repertum similiter teneatur solvere
denarium duplum, et penam incurrat unius quoque pro qualibet
vice qua in scandalo fuerit repertus de xl. solidis ad
legem monete medietas cuius sit domini Capitanei et alia comunis.
De scandalo vero huiusmodi stetur sacramento dacieriorum vel da-
ciatorum vel unius boni viri fide digni.

De personis se presentandis ad iudicium in pulsa-
tionibus campane et quomodo procedi debet in talibus.
Ca. x.

Ne aliqui in causis civilibus agentes valeant
gravari vel dolum ordinatum fuit per sapientem
virum dominum Johannem de Mondonuhs de Verona
Capitaneum et consilium vallis quod in comparitionibus
faciendis si actor non se comparuerit in prima vel secunda
pulsatione campane pulsationum per terminos audiendis
instituta aut tertiam solvere teneatur reo absque sententia
ferenda summarie denarios iiij. ad legem, dummodo
reus se presentaverit in prima vel secunda pulsatione
campane aut tertiam. Et nisi presentaverit de
quatuor denariis per dictum actorem reo reus actori
respondere in alterum teneatur. Et si reus fidem non
fecerit de termino dummodo terminus fuerit assignatus.
Et si non reus citatus non comparuerit et se non presenta-
verit in prima vel secunda pulsatione campane predictis
aut in tertiam et actor post predictas pulsationes
statim coram ipso iudice tamquam contra contumacem pro-
cedere possit ad sententiam secundum eius presentationem

nō obstante q̄ dē domino post duas pulsaciones campanarum
dalmo si venit in termino sententie diffinitive proponente
an fororum dictarum curie sū pro materiis ve audiat et
defensio. Si vero non proponet an prefatam oram dictarum
sententia lata sit contra term executioni mandet
de quorum presentatione credet dno capitanio ut mihi soli
sub digno sacramento. Primus autem qui se presentavit
primo audiat et expediat secundus secundo et sic de singulis
gradatim secundum ordinem presentationis sue donec fuerint
omnes expediti. Quod statutum et ordinamentum
alliis statutis et ordinamentis super hoc editis non obstantibus
velut inviolabiliter observetur.

Super nolentibus ponere manum ad manum. Ca. xi.

Deliberatum fuit in pleno consilio quod quilibet
nolens mittere manum ad manum non audeat ponere sine
mandato dominorum aut alicuius eorum. Et ergo quilibet
contrafaciens cadat in pena unius marce denariorum aquilegensium et nisi
mittit ad manum cuius medietas deveniat dno capitaneo
et d. com.

Super canibus permittendis non portandis ex altarum domini. Ca. xii.

Statutum et deliberatum fuit per d. Johanolum
de lisone capitaneum civitatis utini et consilium eiusdem
quod nullus ytinerans vel forensis audeat portare
ex altarum domini canes sagitatus ex venendum. Et qui
contrafecerit perdat canes et unam marcam denariorum aquilegensium cuius
tercia pars deveniat d. cap. tercia com. et reliqua accusatori.

Super ovis pullis et alliis non emendis. Ca. xiii.

Deliberatum fuit quod fiat ordinamentum sicut non est quod
nullus premitus audeat emere ova, pullos, gallinas, poma

ꝯgramnatas castros recentes die sabbatino
dicta die ca vendendi ⁊ alliis diebꝫ aut vendas
ī pena inamonii ⁊ decem soldorꝫ, ⁊ hoc qd fiat
pro omnibꝫ al' no fiat. Et no audeat emere de predictis
ca vendendi ... ī macello ī pena predicta.

Sup carnibꝫ Ca. xiiij.

Statutum ⁊ firmatum fuit p d. Johanem de mōti
albo Cap terre dnj ⁊ consilium dicte terre q quilibet
becharius terre dnj ē exerceruit seu exercuit
sed in bestias ca vendendi videlicet castratos
motonos pecudes porcos boves seu vachas aut
maçias seu maçios illas bestias videlicet castra
tos motonos ⁊ pecudes aut qs vendunt ī quatis
porcos boves seu vachas mançios ⁊ maçias postqs
taxate fuerint ī quibꝫ ⁊ quemq vendunt ad mel
morem vel qssum consignare daciariis tenēat
⁊ notificare eis vel eorum nuncio seu nunciis deputa
tis ibi ad datium colligendum quanti pondere cor
maçiorum dictarum bestiarum, Et hoc qd datium no deci
piatur fraudem. Et qui contrafecerit pro quolibet
vice solvat datium duplum ⁊ pena incurrat de. xx. sol.
applicandum comuni. Cui banni medietas sit d. Cap
⁊ alia cois. Et qd de hoc stetur sacramento d.
datiorum vel eorum nunciorum deputatorum ad datium
colligendum si fuerint fide digni aut ponderatoris
⁊ officialium deputatorum ad ponendum carnes ad macella predicta.

Sup facto illorum qui no dimittebant se pignorari Ca. xv.

Ad ovviandum maliciis hominum qui minime
ī officio domini contra faciunt iusticie pignora
denegant promittens seu impedire seu impediri facere

p familiam suam ut dca pigno no tradant seu qd
pro illa no possit accipe expellentes ipos a domo cu
gramettijs 2 prdas pcuciontes eosdem, Statutum
2 ordinatum fuit qd quamqz pro missu fuerit p
capitaneum trc dnm seu p quecunqz alium locum
ei tenentem ad pignorandum aliquem dce trc
ul ptinetiam eiusdem ad domu ul ad quecunqz
alium locu siti i dca trc vitz c linde, fonta,
Nullus maior domus ul pat fa. audeat ul
psumat phibere aut retinere pignus p se
ul p familiares suos mares ul feminas, Imo statim
teneatur ad prom p se ul familiares d domo pignus
assignare aut no impedire promem predictum tollendo
huiusmodi pignus. Item qd nullus familiaris maris
ul femina ul uxor alterius audeat ul psumat
qt predicta facere Et hec sub pena xl. den. si maior
domus fuerit, (Si no fuerit familiaris maris ul
femina, aut uxor alterius cadat i pena xx.
den. que pene tociens exigi possint 2 debeant quo
tiens pro ordinamentum ferri fuerit Qui pene xx. den
medietas sit d. cap. 2a. cons Et etiam ut
qsqz pat fa. statim i sca tales dicto amoneri
debeat familia suam ita d domo sit qd nullum
impedimentum pstet promi pdco, hoc salvo qd maior
d domo loco pignoris ad psentiam ipi dm cap.
c ipo prome veniere voluerit ad sensiendum d ea pi
gnoracione huiusmodi ut possit venire, 2 nichilominus
pro uti possit offo suo i pignoracione predicta 2 p
ipm d. cap ut astantes sibi aliud fuerit ordi
natum. Et pro ordinamentum itelligatur qd
pt. trc dnm no habentes bona ex trc dnm
hue plus pignorari possit qd voluerit qd cont
habentes bona ex trcm dnm fieri debeat ut
antiquam consuetudinem ;

Quod fco lini 2 canavarior no emebedt ca. xv.

Ordinatum firmatum et diffinitum fuit sup(ra)
s(upra)d(ict)o l(ocu)m et an(n)o [illegible] p(re)sentibus et filiatis q(uod) nullus
[illegible] [illegible] audeat vel p(re)sumat emere [illegible] sive
[illegible] ad revendendum [illegible] vel [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] camera
p(ro) usu suo sub pena [illegible] [illegible] et xl. den. cuius
pene t(er)tia [illegible] sit d. cap. al(ia) [illegible] et reliqua t(er)tia accusatoris
ita q(uod) accusator qui [illegible] p(ro)pria auctoritate valeat
accipe(re) sup(ra)d(i)c(t)as [illegible].

1353. Anno d(omi)ni m ccc liij. Ind. vj. die xvj. septembris
Statuta i(n)fr(ascript)a constabiliorum [illegible] t(er)re [illegible]
capitis [illegible].

Statutum et deliberatum fuit p(er) d. cap. consilium
et [illegible] [illegible] ut ordo ponatur in [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] arbitrio et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et ut
talis materia tollatur que una dierum parere poss(et)
grande dampnum et detrimentum publice utilitatis
qua [illegible] dampnum et [illegible] et [illegible] dispendia
[illegible] q(uod) [illegible] decem constabiliis qui [illegible]
capita [illegible] t(er)re [illegible] videlicet duo p(ro) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in omnibus que [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
d(omi)ni n(ost)ri d. [illegible] et [illegible] [illegible] et communis [illegible]
in omnibus [illegible] [illegible] statuta inferius annotata, Et
qui contrafecerit [illegible] [illegible] in penas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quali[illegible]
[illegible] qua [illegible] ex [illegible] p(ro) [illegible] [illegible]. xx.
[illegible] et [illegible] et uno equo [illegible] [illegible] et expensis,
[illegible] q(uod) [illegible] necessitas [illegible] [illegible] [illegible]
q(uod) expediat [illegible] [illegible] t(er)re [illegible] [illegible] exire cu(m)

civitatis ingressum intra civitatem per preconem proclamatum
aut domaticum preceptum, in sono campane turris
civitatis et castro cum quemque talibus pulsabitur ut instru
ad hec ordinandum infra constabilitates suas contratam in
armis suis in locis ubi vexillum ponit debeat se
presentare. In tercio vero sono omnes gentes predictorum cum vexillo
potestatis et rectore exire teneantur. Et qui contrafecerit cadat
in pena xij. sol. nisi forte veniret antequam cum potestate
mitti. Cuius banni tercia pars domino capitaneo tercia cone-
stabilibus et reliqua tercia communi applicetur. Ita et talis quod
constabiles contratarum predictorum invitare debeant
corporali iuramento facere vocare absentes et inscriptis
dare et nullum excusare omni amore timore precio
precio sublatis. Et qui constabilium contrafecerit arbitrio
consilij puniatur. Et si necessitas talis esset quod predicti
non vocarent ad pratum omnes gentes qui non essent in
dictis constabilibus eadem pena puniantur, videlicet xij solidorum
ut supra.

Super eodem

Item quod omnes gentes cuiuscumque conditionis existant ad mandatum
suum constabilitatis vexillum tenentes in ima quod itam necessitatis
accipere potestate et substinere teneantur. Qui vero et non
accipere et potestatem recusaverit cadat per quolibet vice in pena
xx. sol. Cuius tercia pars capitaneo tercia constabilitati vero
et reliqua tercia communi ut supra veniat persolvenda. Cum autem
in eam necessitatis accipere et sustinere recusaverit pena
xxv. libr. denariorum pp. veniat puniendus que pena
dividatur inter d. cap. constabiles et com. ut supra per tercia.

Item super eodem

Item quod si quis in eundo aliquos cavalcatas exercitu volendo
per un tale tendeturam ut precedendo cum ut alius remoti
eundo ut stare in acie et alijs recusaverit et casus evenerit
debeat talis cavalcatas per constabilitates suos ut alium
nec tenere nolo monerit quod obediat quod si debitum recusaverit

habeant libertatem constabiles vel alter eorum
mandandum facere tali in obedientia in pena x. sol.
quod obediat. Et si perseveraverit in obedientiam huiusmodi
perdurantem eandem penam soluere teneatur et semel
et pluries et toties quoties moniatus et mandatus
sibi fuerit per modum supradictum que pena aplicari
ut supra. Super eodem

Item ordinamus quod constabiles aplicantes in
hospitium vel ad campum ubi quieste vel se atem..
voluerint teneantur unusquisque astare bandieram et
constabiles usque ad hospitium vel ad locum ubi bandiera
dicta accomodabitur seu poneretur. Et postea si erit in campo
unusquisque teneatur se attendere iuxta bandieram de die
et de nocte bona fide se presentando constabilibus. Et
si rumor insurrexerit statim cum armis suis et iuxta
constabiles, et bandieram, et stare cum ipsis et posse
et consilio et honorem et statum domini potestatis et
totius communis. Et qui contrafecerit pena viginti solidorum
aplicanda ut supra pro qualibet vice puniatur. Super eodem

Item quod si contingerit aliquem in eorum rumorem
facere vel in locis aut campis ubi quieverint
habeant potestatem constabiles vel alter eorum
facere treguas inter discordes usque quo tensi fuerint
ad terram urbis, et ultra prorogare decem dies. Et
habeant libertatem in iniungendo illas penas
que in negotio videbunt expedientes usque ad
summam centum librarum si negotium erit ita dignum.
Et hoc intelligatur tam in faciendo precepta quod faciant
treguas quam in pena de non conveniendo et observando
treguas predictas pena autem predicta tota cedat
in communi excepta una marcha capitaneo [...] et constabilibus
pro rata persoluenda. Super eodem

Item quod si aliquis postquam constabiles cum bandiera
aplicaverunt ad aliquem locum vel postquam exiverint pro ...

tentaverit domum vel fugerit alibi sine licencia
constabilium et cetera legitima ea pena unius marce et curtatur
et habeant liberationem conestabiles vel alii corporis a cuius
providi unum alium loco talis fugientis vel recedentis
qui conster in die et facti, bannum autem predictum dividatur
ita quod ille habeat partes iii. residuum vero sit dominorum
capitaneum et constabilium pro rata.

Cap. eodem

Item quod si quis constabiles suos vel alios corporis minuerit
vel verbis vel alia iniuriam sibi fecerit verbalem vel
inestabilem intemperantem sicut et dominus factum ostenderit
cuiusvis pena xl. den. pro qualibet vice puniatur
vel cap. Et si non aliquis vel presumptuosus extiterit
quod contra constabiles suos vel aliquem corporis manum
posuerit ad arma lapides vel ad ligna contra se immiserit
vel verbis vel factis per minacias constabilium
et aconestabilium suis decem libras parvorum solvat
pro qualibet vice. Et si solvere non poterit stet
in carceribus per unum mensem, et si constabiles
vel aliquem corporis iniuriaverit vel vulneraverit penam
viginti quinque libras incurrat vel ea dominus stet in
carceribus quod dominus duxerit persolvendas. Et si fugerit pro
ratione bannum incurrat paratam manum desecare quam
manum exigere possit pro decem trecentum libris, penarum
non suppleatur quod corpus tantum pro demoniat domino
capitaneum et consilio pro rata, et residuum communi secretario
fuerit et pretium pro d. Cap. et consilium de
licentia constabilium vel constabilis offensi petatur.

Cap. eodem

Item quod in omnibus contentis in suprascriptis statutis
et delinquentes stetur sacramento, constabilium
vel ipsius talium, Et nulla probacio admittatur
vel in contrarium nisi foret manifestissime et nequaquam
dolose et fraudulenter sic habeat constabiles
predicti vel alii corporis, Et si hec remanerent ad dispositionem
dominorum capitaneum et consilium ad declarandum sententiandum
mitigandum et ordinandum pro libito voluntatis.

Sup eodem

Item qd si aliqua ex predictis officio gingerit z constabiles vl alios eorum ea celaret no denunciando iste ptis ispa terciam diem post eorum relationem dno capitaneo z consilio contrario predictis dni capitaneo z consilii incurrat punienda :~

Statutum sup fornatoribus Ca. xviij.

Statutum z deliberatum fuit qd qnqz fornarius no bn vl mny sufficient excocant panem vendibilem p qlibet vice z p qlibet furno cadat i pena xx. sol pa. cuius pene tercia pars sit dni Cap tercia invetori z tercia coi z nihilominus bene vl male sic cocta panis huiusmodi remaneat i arbitrio inventoris ute sibi :~

Sup eodem Ca. xix.

Statutum fuit z ordinatum qd quicqz fornatore ut supra qd ei aliquam devastaverit panem alicuius habitatoris ut supra z male vl mny coqueret vl aliter qd ei aliquam cadat i pena x. sol. cuius medietas devenat d. Cap. z d. com. z qd sit i dispensacione dni Cap. z duorum inventorum vl saltim unius ex eis z nihilominus teneatur ad satisfactionem dampni panis :~

De payssatoribus Ca. xx.

Statutum z ordinatum fuit qd tres menses videlicet mayi iunii z iullii nullus morans i forensis pxo neqz aliquis de extra no audeat i terra campos bladatos i pertinentiis supra ad payssandum. Et qui contrafecerit perdat p qlibet vice qua reperit fuerit. decem xl. medietas cuius dno Cap. devenat reliqua no eos assecurantes no dicti payssatorem vl payssatores quot quot fuerint i campum bladatum huiusmodi ibi morent solvat dictis xx. modo pdto. Et qd de predictis credat sacramento dni possessoris vl alterius fide digni.

De no audentibus sternere. Ca. xxj.

Statutum et ordinatum fuit quod decetero nullus
audeat vel presumat facere fimum aut stare in stratis
magistris in dicta terra sicut quod alias ordinatum extitit
Et qui contrafecerit cadat in pena alterius ordinamenti
editi super predictis. Item quod constringantur homines
dicte terre sub certa pena ut conduci debeant etiam
per stratas publicas vel aptas ad [illegible] et illi
qui habent domos iuxta stratam dicti magistri
[illegible] et iuxta stratam [illegible] omnino sint constricti
ad salizandum predictas duas stratas vel salizari
faciendum. Item quod nullus permittere debeat
ire porcos aut porcas per dictam terram a primo festo
sancti Johannis usque ad festum sancti Michaelis subsequentis
in pena in vetita in ordinamento alias condito.

De [illegible] Rumorum in platea Ca. xxvi.

Statutum et ordinatum fuit quod si quis in dicta
terra in platea comunis in sua confinia [illegible] rixam
rumorem vel plurimum fecerit cadat in pena duplicem
quam fecerit si in aliqua parte dicte terre rixam
rumorem vel plurimum fecisset iuxta tenorem statutorum
comunis dicte terre editorum super rixis rumoribus et plagis
confinia platee comunis hec sunt videlicet a domo
[illegible] ubi moratur usque ad domos Nicolai bulli
et Martini trifoglie in capite vie [illegible] et
inde a domibus de [illegible] et [illegible] per medium [illegible]
[illegible] et usque ad portam per quam ascenditur
in castrum sive in montem castri sancti hectoris [illegible]
[illegible] dicte terre [illegible]

De Rebus que manualiter traduntur Ca. xxvii.

Statutum et ordinatum fuit quod de causis et de
pluribus dicte terre quod de rebus et bonis que venduntur
per personas dicte terre ad incantum videlicet de hiis
que videlicet manualiter traduntur in mediate [illegible]
fiat solutio, de aliis non rebus stabilibus.

et immobilibus que inveniantur et proprietate bonorum non
tradantur fiat solutio infra tres dies secundum formam aliorum
ordinamentorum dicti super hiis. Et qui contrafecerit incidat in penam
aliorum ordinamentorum dicti super vindictis prohibitorum.

De hiis qui faciunt vindictam in persona alterius. Ca. xxviij.

Statutum et ordinatum fuit per nobilem virum dominum
Cresimbenum capitaneum, consilium et commune dicte terre, quod generaliter
quicumque sive maior sive minor sive persona dicte terre existat fe-
cerit vindictam suam in persona alterius. Et qui offenderit ex proposito
vulnerando vel occidendo puniatur secundum formam ordinamenti
dicte terre. Si non passus iniuriam vel offensam per aliquem
propinquum suum vel de prole sua aut familiarem domesticum
vindictam suam fieri fecerit in persona alterius qui offenderit e-
iusdem tractatus quod faciet ipsam vindictam aut si plures
fuerint facientes vindictam predictam si capi poterunt
ambo vel alter ipsorum vel quot quot fuerint vulnerando
vel occidendo pena capitis puniantur taliter quod moriantur.
Et si tales delinquentes personaliter capi non possent
vel bonus qui culpabiles fuerint proclamentur sive
infra certo dierum spatium ad dicte proclamationis conspectum
compareant, [illegible] suam excusationem facturi et
ita quod sint in fortia domini Capitanei. Et si excusationem
coram facere poterint legitimam videlicet quod fecerit
se defendendo et non aliter, ita quod videatur domino Cap-
itaneo vel duabus partibus consilii, per excusationem huiusmodi sic
legitimam non puniantur nec in bonis nec in persona. Et si dicta
excusatio coram legitima non fuerit comprobata pena
capitis predictos puniant. Et si non comparuerit infra
terminum predictum tunc proclamentur in banno perpetuali capitis
dicte domini vel domini potestatis dicte terre et tamen [illegible]
[illegible] et [illegible]. Et nichilominus
omnia bona talium delinquentium confiscentur et
in communi dicte terre perveniant de quibus bonis dominus Cap-
itaneus dicte terre qui fecerit per [illegible] habeat [illegible]
[illegible] ab unoquoque tali banito et proclamato
de quo bonis multo [illegible] valeat [illegible] forma [illegible]

de formentis loquentis. Assistentes autem vel auxilium
vel favorem tali vel talibus delinquentibus inbalit vel reddit
puniantur iuxta qualitatem delicti per d. capitaneum et consilium
terre Vallis et similiter assistentes eisdem vel equos aut arma
accomodantes eisdem.

De castellanis non recipiendis in terminis. Ca. xxv.

Cum alias dum ordinatum fuerit statutum et firmatum
per consilium terre Vallis quod nullus castellanus seu persona aliqua
habens partem in castro aliquo undique in patria forensibus
debeat nec possit perpetualiter recipi in incolam dicte terre
Vallis nisi congregato consilio dicte terre super domo consilii ad
sonum campane more solito ad evitandum per maxima
pericula et dampna que accidere possent per eos terre Vallis
Statutum et reformatum fuit per nobiles et potentes viros
dominum ... capitaneum ... fratres de
Sangnano ... quod de cetero in perpetuum
nullus castellanus seu aliquis habens partem in castris patrie
forensibus possit effici incola in terra Vallis nisi aliquis qui
fuerit per ... consilio ipsius terre possit eumdem caste-
llanum seu castellanos suos incolas recipere et non ad
maiorem cautelam et firmitatem omnes presentes consilio
iuraverunt ad sancta dei evangelia corporaliter predictam
reformacionem attendere adimplere et observare.

De terminis non tenendis in feriis die lune et die
nolis. Ca. xxvi.

Statutum et ordinatum fuit per d. capitaneum et consilium
terre Vallis quod de cetero non teneantur aliqui termini nec
fiant die lune et die nolis in feriis, per d. capitaneum
vel eius vicesgerentem dicte Vallis, et si aliqua sententia coram
dicto domino capitaneo vel eius vicesgerenti fieret vel
lata fuerit in contumaciam alicui nullius penitus sit
valoris. Et hoc non firmatum fuit quia ipsis diebus
communiter fit consilium in feriis in quo quidem consilio necessario
oportet comparere d. cap. et etiam alii consiliarii
qui per hoc non modicum dampnum sustinere possent.

De noctis custodia. Ca. xxvii.

1347. Anno domini Mo iijc xlvij. ind. xv. die lune viiij mensis
Januarij vetitum super domino ... et coram firmatum et statu-
tum fuit atque ordinatum per nobilem virum dominum Cressim-
benum Cap. terre Vm et consiliarios dicte terre super
custodia de nocte facienda in terra Vm et contra euntes de nocte
per terram secundum quod inferius per ordinem patet
Primo quod decene hominum dicte terre rectificentur et reffor-
mentur de novo per juratos terre Vm. cum quibus decenis de
novo reformandis non ponatur vel scribatur aliquis qui pro
aliqua causa excusetur vel excusari possit a predicta custodia.
Item quod decreto a tempore proclamationis presentis statuti
non committatur custodia in media nocte prout actenus de-
fieri set tres decene deputentur ad custodiam omni nocte
homines quorum faciant custodiam a sero usque ad matuti-
num sancte Marie maioris.
Item quod homines nominati ad custodiam sint homines
boni et habiles de persona et in deliberatione domini Capitanei
vel deputati per ipsum d. Cap. ad recipiendum dictos custo-
des et ipsos videndum et ordinandum ... et omnia nominati
ad dictam custodiam portet arma sufficientia salicet
... videlicet lanceam clipeum ... vel rotellam
vel cimbalum et quorum non venerit dictis partis ...
vel non fuerit ydoneus de persona vel deliberatione predictam
cadat in pena x. sol. statim exigendum.
Item quod dominus Capitaneus vel qui per ipsum fuerit deputetur
vel eligat ex ipsis custodibus duos per capitaneum ...
cum quibus duobus aliquando simul aliquando separati quatuor
vel ter vadat per terram sub silencio, non clamando
vel ... querendo homines de nocte euntes per
terram contra ordinamentum vel sine lumine vel cum
armis vetitis et si aliquem repererit capiet si posset
ita quod cognoscatur ipsum et denunciet in mane dicto Cap.
cum quibus custodibus aliquando de nocte ... vadat
dictus Cap. per terram vel aliquis de familia sua.
Item ad tollendum materiam delinquendi de nocte
silencio et ad emendandum furtis de robariis et aliis
excessibus factis et faciendis de nocte, statutum et
ordinatum fuit quod nullus decreto a tempore proclamationis
presentis statuti audeat vel presumat ire per terram

terram post sonum campane ignis usque ad matutinum
sancte marie maioris sine lumine et igne confecto
cadat in pena xl. denariorum cuius pene medietas sit domini Capitanei et alia comunis.

Item quod nullus post sonum campane predicte audeat
uel presumat ire per terram dicte terre cum lumine uel sine
cum spatis [illegible] armis uidelicet lanceis [illegible] magnis
scutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et lanceis
et igne confecto cadat in pena [illegible] ordinamento
generali facto super prohibitione delationis armorum.

De [illegible] non permittendis portari [illegible]
Cap. xxviij

Die xx mensis Januarii statutum et ordinatum
fuit per d. Cap. et consilium dicte terre quod custodes [illegible]
dicte terre in pena xx. sol. pro qualibet uice qua reperti
cuius pene medietas sit domini Cap. et alia comunis non permittant
aliquem ducere uel portare in fasciculis [illegible] uel [illegible]
ligna domestica de braydis campis terre saluo
[illegible] si aliquis forensis illos uel illa duceret ad
uendendum [illegible] non [illegible] de braydis.

De porticis non faciendis Cap. xxviiij.

Die xxiij mensis februarii statutum et ordinatum fuit
per d. Cap. et consilium dicte terre quod deinde nullus [illegible]
edificaturus domum uel domos in dicta terra audeat uel
presumat facere aliquod porticum super foro terre et stratis
publicis et quod illi qui habent uel facerent ipsos porticus
debeant uel omnino destruere [illegible] teneantur et debeant
et quod per dominum [illegible] ipsos in pena xx. sol. quod hinc
ad festum sancti hilarii ipsi portici sint omnino destructi.

De porcellis non vendendis [illegible] Cap. xxx.

Die [illegible] mensis maii statutum et ordinatum
fuit per dominum Capitaneum et consilium quod deinde [illegible]

fecit aliqua solucionem coi vel camerario cois dom
no possit dicere q fecerit ipsam solucionem i pena c duobus
vel uno, q ipse camerarius vel alius qui fuerit pro
tempore teneatur accipere q solummodo de centum medietas den. vend
ma. i pena et sic p rata secundum ista.

De bezzandis bulandis Ca. xxxi

Die xxxij madii statutum et ordinatum fuit p
dominum Cap. et consilium q decreto quoque fecit ut fieri
in terra dominum pecias bezzam vel pulzembuta teneatur
pecia qualibet signare cum signo ut cognoscatur
ubi fuerit opus ne dicamus defraudet et qui deficeret
solvat denarium duplum p ipsa pecia no signata,
et nichilominus solvat dno Cap sol. x. p qualibet pecia.

De fornatoribus qui no consignant panem Ca. xxxij

Die xij mensis aprilis statutum et ordinatum fuit
p. d. Cap. et consilium ... dominum p decreto q quilibet
fornator qui fecerit panem venalem teneatur p
sacramentum

1363

In xpi nomine Amen Anno nat[ivitatis] eiusdem Millo trecentessimo sexagesimo tercio
Inditione prima ad laudem ipsius omnipotentis dei ac gloriosissime eius
genetricis fore considerandum debitum et necessarium ut pro et super dacio
drapie clare appareat ordinamenta et seriose pront et alia propria
promptitudine gaudeat quod ad tollendum inter daciarios et solvere debentes
omnem materiam litigii et obscuritates infrascripta edita fuerunt Ordi-
namenta super dicto dacio drapie loquentibus non derogando immo
in suo robore permanentibus

De declaratione quantitate et rerum que et pro quibus dacium debetur

Primo statutum et ordinatum fuit per dominos Antonium de Auraie Capitaneum pro Reverendissimo
patre domino Lodoicho patriarcha et Consilium terre Utini Congregatum
in ipsa terra et loco et ad sonum campane more solito Consuetis
Quod secundum ritum et laudabilem consuetudinem antiquam in ipsa terra
diuciis observatam pro qualibet pecia panni coloris de francia et teti lana
in ipsa terra Utini pro quamque vicinum vendenda solvantur de et pro dacio
denarii quadraginta Item pro qualibet pecia stametti et alii panni
et alii panni de cholore denarii xx[ti] Item pro qualibet pecia bochadi tam
forensis apportandi in terra Utini quam omnis fiendi in ipsa terra seu de quo
bocado fit in eadem denarii iiij. Item pro qualibet cultra de sindone denarii xx[ti]
Item pro qualibet cultra de Cuchulario vel inglesio denarii iiij Item pro qualibet macia
panni de griso parvuli iiij. Item pro qualibet centenario ferri soldi iiij parvorum
Item pro qualibet centenario lane agnine denarii iiij. Item pro qualibet centenario
Canevacy et alie manerieri drapi linei denarii octo Item pro qualibet bra-
chio sindonis parvuli vij. Item pro qualibet baculo sage gulande parvuli
septem Item pro qualibet brachio sagie de scot parvuli vij. Item pro qualibet
brachio sagie de bordo parvuli duo Item pro qualibet brachio anglesy
parvulis tres. Item pro qualibet macia bochadi ... atoris fiendi parvuli septem.
Et pro qualibet pecia buchrami denarii iiij. Si quis fraude dolo vel
malicia de fraudacione committendo ... dacium duplum daciarii
seu ipsius dacii exactoribus solvere teneatur et una marcha denariorum
pene nomine quam incurrat Cuius pena tertia pars domino Capitaneo qui
pro tempore fuerit alia vero Comuni et reliqua vero acusatori deveniat
huiusmodi defraudacionis acusans ipsi domino Capitaneo in presencia
duorum et consilio ipsius terre Utini per sacrum corporale denunciavit
Cui denunciationi si fuerit homo bone fame vel socius daciarius seu ipsius
dacii exactorum totaliter stetur Ipse quidem acusator in secreto tenendo fidem plenam adhibetur.

De consignatione rerum et specificationis fienda daciariis per mercantes portantes seu in civitatem

It ordinatum et statutum fuit per predictos dominos et Consilium quod quicumque Vicentinus tre Vicentine conduxerit vel conduci fecerit in terram Vicentie vel a Vicentino seu forense in dicta terra Vicentie emerit vel quicumque se acquisiverit pannos de fracatentilane frametas et alios qualiter quocumque pannos de collore berrandos ... de sindone bucharami vel cuchularii pannos griseos ferizz lana agnina sindone sayam irlande stotti vel brodo seu alia cuiuscumque maneriei bechandum Bezan vel Vendreamu aut aliquas res vel mercimonia predictorum huiusmodi mercimonia et res omnes ... et disligaverit daciariis predicti dacii drapperie qui pro tempore fuerit consignare teneatur et debeat ut de ipsis rebus et mercimoniis vel aliis ipsorum diligenter scribendis et notandis per daciarios huiusmodi ... earum dictarum rerum et mercimoniorum exigere valeat dacium debitum et supra declaratum Si quis autem contrafecerit dacium duplum daciariis solvendo et penam Viginti quinque librarum veronensium parvorum incurrant ut supra applicandam et de hoc credatur daciariis predictis cum sacramento vel alii bone fame Viro denunciati per sacramentum corporale domino Capitaneo qui pro tempore fuerit ... ducali ... Consilio.

De consignatione pannorum grisorum conductorum per forenses terram Vicentie emptorum per Vicentinos daciariis fienda antequam incantent.

It iterum statutum et ordinatum fuit quod quilibet Vicentinus tre Vicentine qui a forense portatos vel conductos in terra Vicentie pro faciendo emerit ... pannos grisos similiter antequam ... consignare teneatur et debeat simili modo ut in precedenti ordinamento dacii continetur Si quis autem contrafecerit dacium duplum solvendum et penam Medie Marche denariorum anglorum monete ... ut supra applicanda totiens exigendam quotiens contrafactum fuit Et credatur ut supra.

Quod quilibet forensis solvere teneatur dacium de panno griseo vendendo per eum adminutum et de prohibitione venditionis panni de colore per forenses adminutum vendere non valentem.

It etiam ordinatum fuit per prenominatos quod quilibet forensis qui vendiderit pannos griseos solum et non de colore quia de colore vendito adminutum vel retaglium prohibetur expresse a forense fienda adminutum vel retaglium in terra Vicentie burgis vel suburbis solvere teneatur dacium daciariis qui pro tempore fuerit consuetum et debitum quemadmodum Vicentinus in eo casu teneatur Si quis autem contrafecerit dacium duplum daciariis solvendum et penam xx. l soll.

34

iniurat ut supra applicandas et totiens exigendas quotiens contrafactum fuerit Et credatur Ut supra.

De consignatione telariorum fienda daciariis per bechandarios

Preterea statutum et ordinatum fuit per sepedictos dominos quod quicumque Vicentini et forenses in terra Vicentie laborantes vel laborare facientes bechandos cuiuscumque maniei et conducentes seu vendentes pecias textas parant telarios ad omnem requisitionem daciariorum requisitionis per facere consignare teneantur daciariis huiusmodi drapie dacii ipsas pecias daciarii predicti earum valeant bullare bulla ... quicumque laborantes vel laborare facientes bechandos huiusmodi in terra Vicentie non possint neque valeant vendere vel vendi facere ad retaglium minutum vel etiam ad grossum nisi solum pecias bullatas bulla predictorum daciariorum et de ipsis peciis bullatis Si quis autem contra predicta attentare presumpserit vel aliquid contravenire pena dacii dupli daciariis persolvendi et quadraginta denariorum aliter monete ut supra applicandarum puniatur totiens exigendis quotiens contrafactum fuit Et credatur ut supra.

De non audentibus exportare extra terram dicta mercimonia sine bulla daciariorum.

Item statutum et ordinatum fuit per antedictos dominos quod nemo Vicentinus vel forensis audeat neque possit extra terram Vicentie conducere vel conduci facere Beacdes alicuius maniei Canevatium vel drapum lineufilatum vel Canevaciis a beadis faciendis sine bulla daciariorum dacii drapie predicti contrafactores aut dacium duplum daciariis secundum quantitatem et qualitatem rerum sine bulla exportandarum extra portas exteriores terre Vicentie solvat et sine remissione pena M. C. Mar denariorum aliter monete totaliter ad solvendam compellatur ut supra applicandam Et similiter stetur Ut supra.

In Christi nomine Amen Anno a nativitate eiusdem domini Millesimo Trizentesimo Septuagesimo indictione secunda die xiii mensis Iunii in pleno consilio Obviandum novis maliciis et novis reformacionibus Sinistris factis per beadarios Vigore quarum de quatuor denariis qui solvebatur de dacio per qualibet pecia beadi duodecim maciarum ... in fraudem dicti dacii ipsi beadarii solvunt solum denarios duos et qualibet pecia xxiiii maciarum beadi pro qua singula pecia beadi xxiiii maciarum solum debet denarios octo aut quelibet pecia ipsius beadi non debet fieri longior xii Maciarum Statutum et ordinatum fuit per Nobilem et sapientem Virum dominum Ag... ... et potestatem de Vicentia Militem et Legum Doctorem Capitaneum et Consilium eiusdem terre Vicentie quod de cetero quilibet beadarius et quelibet alia persona vendendo vel vendi faciens in terra Vicentie beadum vel poltrebulum laboratum in terra Vicentie vel ab extra ductum in eadem solvere teneatur sive vendiderit in grosso

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

Sive adminutum vel rettaglum quocumque quicumque et quecumque vel ut supra vendiderit denarium unius pro quolibet braccio magis berchandi et quolibet pecia berchandi sive sit longa sive sit brevis pro dacio et daciarys daciarys qui pro tempore fuerint et qui contrafecerit solvat dacium duplum et denarios xx pro quolibet contrafactione et qui totiens quotiens contrafecerit quorum medietas deveniat domino Capitaneo et reliqua comuni Et hoc ordinamentum factum est eo quod dicta pecunia infrascripte pducta non inspecta neque per ipsos berchandarios aliquatenus considerata quasi enormiter excessit et excedit in precio quo venditur berchandum

Statutum novum super dacio draparie.

In xpi nomine amen Anno nativitatis eiusdem Millesimo trecentesimo nonagesimo quinto Indictione tercia xxviiij octubris in pleno consilio huius terre Statutum et ordinatum fuit et ordinatum fuit per prudentem virum s. leonardum ser bectoris de Maniaco honorabilis Capitanei et consilium eiusdem terre ut et super hoc servetur tamen consuetudine in ipsa terra hactenus observata Quod primus vendens sive fuit vicinus sive forensis pannum laneum in hac terra sive ad grossum sive adminutum non derogando tamen per hoc ordinamentum privilegio lanaiorum conficientium pannos in ipsa terra teneatur solvere dacium daciarys dicte terre Et ex pro illo anno eventi daciary non possint aliud dacium petere de illo panno de quo semel dacium habuerint sive ille pannus in dicto anno revenditus fuerit adminutum sive adgrossum. Sed vero post dictum annum quod in materia daciarie semper fuit et fieri intelligatur quolibet festo sancti Michael revenderetur ipse pannus de quo semel est solutum dacium talis revendens iterum teneatur pro ipso anno solvere dacium daciarys sive fuerit daciary eius pretii sive aly fuerint Et sic observetur de anno in annum usque in infinitum Sic quod daciary in uno anno non possint exigere dacium nisi semel de panno quod venditus seu revenditus fuit Laus deo Amen.

De pannis griseis non emendis alibi quam in Merchato et infra muros veteres.

In xpi nomine Amen Anno domini Millesimo iii^c lxxvj Indictione quarta die vij decembris Cum ea que utilitati terre langere dno feliciter augumentari tanto salubrius est et cum noticio repetlanda Cum non per multis Vicinos eiusdem grisei pannos extra portas in tabella alys remotis locis de merchatoribus alysque personis aportantibus ad ipsam terram causam vendendi predicti emebunt propter quod defraudatio dacy draparie Et rei publice derogatio fraudent committebunt fuit per nobiles prudentes et discretos Viros dominos Consilium Vicis predictum de predicta Capitanei Consilium et comune Utini sedente R. p. Dno M. vice dno Patria.

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

35 35

Item firmatu(m) et ordinatu(m) fuit q(uod) d(e) ce(tero) nullus vicin(us) ips(ius) t(er)re Vin(di) audeat p(er) se
ul' alia int(er)posita p(er)sona seu alio aliq(uo) m(od)o (et) m(er)chatoribus ul' aliis
p(er)sonis q(ui)b(us)cu(m)q(ue) apportantib(us) ad ip(s)am t(er)ra(m) Vin(di) panos grisses ipos
emere causa reuendendi diebus sabatinus alibi q(ua)m in merchato
noue t(er)re Vin(di) i(n) t(er)ra ul' ext(ra) terram.

It(em) q(uod) alibi Vicini eidem t(er)re Vin(di) em(er)e uolentes p(ro) suo usu fruendo panos
griseos em(er)e possit et debeat diebus sabati no(n) alibi in terra
q(uam) infra muros ueteres.

It(em) q(uod) aliis diebus Edomade post(quam) diebus sabatinus ul' sup(ra) q(ui)b(us) vicin(us) Causa
reuendendi possit emere panos griseos ut sup(ra) apportatos i(n) t(er)ra(m)
uin(di) a forensib(us) ul' uicinus solu(m) i(n)fra muros ue(te)res ips(ius) t(er)re
Vin(di) et no(n) ext(ra) q(ui)b(us) ut p(er)mittit(ur) fieri possit Emptio p(er) reuendetores.

It(em) q(uod) q(ui)lib(et) Vicin(us) no(n) Causa reuendendi (sed) p(ro) suo usu pl(ur)ibus diebus q(uam) diebus sabati
possit libere ab apportantib(us) panos griseos ubicu(m)q(ue) i(n) t(er)ra et ex(tra)
t(er)ra em(er)e. Si q(ui)s aut(em) (contra)fecerit i(n) Emendo ipos panos griseos
(contra) p(re)dicta ul' aliq(uo)d p(re)dictor(um) Omes si uicin(us) fuit et no(n) forensis
uendens Cadet p(ro) q(ua)lib(et) Vice qua deliquerit i(n) pena unius
march(e) den(ariorum) cuius p(ar)te(m) d(omi)no t(er)tia Co(muni) et t(er)tia accusatori totaliter applicanda(m).

It(em) q(uod) si cadit uendito ul' alia aliq(ua) generalis (con)uentio dolo et fraude f(ac)ta Cessan-
tib(us) int(er) forenses uedentes et emetes panos griseos i(n) t(er)ra Vin(di)
et eius (con)finib(us) hoc i(m)pune p(ro)transeat du(m)modo ut sup(ra) (con)mendare
et fraudelon(e) i(n) talib(us) distractib(us) aliq(ui)s faciat (contra) sup(ra)s(crip)ta
ordinamenta ul' aliq(u)a(m) ipor(um) p(ar)te(m) et dolose no(n) Committatur
Quod si aliq(ui)s fraus ul' dolus committeret fraude faciens
Cadat i(n) duplice(m) pena(m) supdicta(m) diuidenda(m) et applicanda(m) ut sup(ra).

It(em) q(uod) t(un)c d(e) fraudacio(n)e Cont(ra)factio(n)e q(uo)d(cum)q(ue) d(e) dolo p(re)dictor(um) stet et Credat(ur) sacro
Vnius soli Viri bone fame denu(n)ciatis d(omi)no Capit(ane)o ip(s)e ferat
duor(um) d(e) Co(n)silio et eius denu(n)ciatio i(n) secreto teneatur.

n° It(em) q(uod) q(ui)lib(et) siue Vicin(us) siue forensis fuerit Vendens i(n) t(er)ra Vin(di) et eius (con)finib(us) ad
retaglu(m) ul' adminutu(m) panos griseos solu(er)e teneat(ur) debitu(m) datiu(m)
et (con)suetu(m) p(ro)ut i(n) ordinam(en)to an(te)dicto sup(er) aliis loq(ui)tur ap(er)te
(con)tinet(ur) saluis semp(er) limitacionib(us) locor(um) et dier(um) p(re)dictorum.
ita q(uod) p(er) h(oc) ipis ordinam(en)tis i(n) aliq(u)o derogent(ur).

It(em) dict(is) Millo ff(atr)i Dictis Die xxiiii° decembr(is) Coram Ser Leonardo
not(ario) Vicecapit(ane)o p(ro) supradicto d(omi)no camino Capitan(e)o i(n) p(re)sentia
discretor(um) Viror(um) ser hectoris not(arii) (con)t(ra) Oda(m) muslire uenuti
Cataldini pauli (con)dam d(omi)ni guberti Jacobi not(arii) gelli et toma-
sini not(arii) (con)dam meolere not(arii) et alior(um) q(uam) plurimi(s) petit(ur) p(ri)mus

preco Comunis Vtini Constitus Sacro Sui Officii retullit
Et dixit se de Mandato dictorum Dominorum Capitis et
Consilii proclamasse in plateis et locis consuetis antedicta
Ordinamenta super primo grisseo loquencia edita Super
dictorum ruttis et Judicis Die Septimo decembris ipso
proclamate predicta Et me Petro notario tunc Et
Comunis Vtini notario et Scriba Sibi Statim plegentis.

1348

Ordinamenta edita super sepulturis defunctorum [illegible]

Statutum et ordinatum fuit quod nullus [illegible]
[illegible] audeat vel presumat tempore funeris alicuius
seu banderiam vel drapum seu galteam [illegible]
corpus [illegible] exceptis [illegible] sub pena [illegible]
librarum denariorum [illegible] et [illegible] dicto capitaneo qui
[illegible] debeat et teneatur [illegible]
[illegible] insignia et arma [illegible]
[illegible] excepta [illegible]
[illegible] que cedat dicto Capitaneo [illegible]

Item statutum et ordinatum fuit, quod quicumque contingerit aliquem
[illegible] vel forensem mori aut sepeliri in terra [illegible]
[illegible] in aliqua ecclesia [illegible] Campane pulsari non
audeant debeant [illegible] apud quam corpus
[illegible] sepelliri [illegible]
[illegible] associari corpus defuncti
nisi [illegible] apud quos deponitur corpus ipsius defuncti
[illegible]
[illegible] pena [illegible] cedat dicto Capitaneo [illegible]
ab heredibus defuncti

Item [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quolibet [illegible]
[illegible]

Item ordinatum fuit quod ad [illegible] [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] talis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] depositio [illegible] defunctus
[illegible] in [illegible] tenuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non ultra
[illegible] [illegible] associari non possit ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ~~[illegible]~~ in uno denario [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sub pena predicta

addicio [illegible] celebrate [illegible] deputatos [illegible]

Item ordinatum fuit quod ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible] a [illegible]
[illegible] ultra quod cum quatuor candellis [illegible] [illegible] in uno [illegible]
differendo per [illegible] [illegible] usque diem septimum [illegible] [illegible]
septimo non [illegible] possit [illegible] [illegible] cum octo [illegible]
et non ultra cum [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] usque diem [illegible] In die
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible]
[illegible] est Nec [illegible] possint aliquas [illegible] [illegible]
[illegible] ultra quatuor [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est Remanente semper et inviolata
voluntate [illegible] [illegible] [illegible] fiendo sub pena
predicta

Item ordinatum et statutum fuit quod nullus in terra [illegible] [illegible]
audeat vel presumat [illegible] [illegible] alicuius defuncti [illegible] vestibus
colloris [illegible] neque [illegible] exceptis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ultra diem [illegible] sub pena
predicta [illegible] filiabus matre vel [illegible] defuncti exceptatis
in hac parte

Quia quedam defraudantium datia publica con
suetudo mala, ementium mercimonia extra patriam,
et illa conducentium in Utino, et alijs a terra Utini,
locis remotis, propter que utilitas, et incrementum
dictorum datiorum in solutionibus debitis, et
ipsius terre cessabat, et in preiudicium
confuetis, sepiusque transgrediebatur. Ideo ad predictorum
obviationem, statutum, firmatum, et ordinatum fuit, per
prudentem, et sapientes viros dominum Zaninum de
... Reverendissimo in
Christo patre, ac domino nostro, domino Marquardo Patriarcha,
Capitaneum, et Consilium, et Commune terre Utini, quod de cetero qualiter
... terre
Utini, et ... cum ... ipsius terre
... mercimonia, ... Utini ... malvasie,
Romanie, moscatelli de ..., ... forensis,
et ..., atque ... de Collibus, ... ,
Olei, mellis, ferri, et generaliter cuiuslibet alterius
generis mercimoniorum, pro quibus solui debet datium
in terra Utini, et consuetum est, illa tam ducens
de extra patriam forinsecus, seu aliunde, postquam ipsa con-
duxerit, fuerit, discaricaverit, seu posuerit in
aliquibus portis, seu vijs, et alijs locis quibuscumque
subiectis ecclesie Aquilegensis, vel Concordiensis, ut domino
... extra ..., seu
... in patriam ... ex ..., seu
in alijs locis ... in ..., ab
... in ..., in
... circa ..., seu ...,
..., ..., in Castro ..., seu ...,
in Clusa et a dictis locis citra, atque a ...
citra, sive ipsa ab aliquo tam forensi, comparaverit
..., seu alijs quibuscumque emerit, vel quolibet
..., eadem in terram Utini conducere teneatur,
..., et locis subiectis, nisi
... quibuscumque villarum, et locis ..., nisi
forte dicta mercimonia in itinere ... aliquid
..., seu mora traxerit in villis, per duas vel
tres dietas, quo casu ad penam ordinamenti non
teneatur, seu per talis ..., et occurrentia

impedimento, quod impedimentum, utrum fuerit iustum,
vel iniustum, per ipsos dominos Capitis, et Consilium
determinetur. Et siquidem mercimonia predicta
~~vendiderit in grossum tantum et ad minutum,~~
vendiderit in aliquo loco supra specificato, vel
in festis, aut mercato, tam in grosso, quam ad minutum,
Exceptis dumtaxat villis quibuscumque, in patria
Forijulii existentibus, solvere teneatur in dicta urbe
datiariis, vel aliis datiorum exactoribus, qui pro tempore
fuerint, solutionem datii de grosso debiti, et consuetum,
pro talibus mercimoniis vendendis. Si quis autem
contrafecerit, datium duplum, datiariis, seu
datiorum exactoribus, et quinquaginta libras parvorum,
tertia pro communi, alia Curie, et reliqua tertia
accusatori applicandas, solvere ~~teneatur~~. Et
sine remissione aliqua solvere teneatur.
Et de fraude huiusmodi contrafactione, credatur datiariis,
vel alie bone persone, fide digne accusantibus, et
deponentibus per corporale iuramentum eius presentibus
dominis Capitis, et partita duorum de consilio, cum
vera scientia, et non de credulitate.

Primo quod de iij statutis loquentibus de blasfemijs fiat statutum

Super quarto et quinto capitulo de dictis specificentur dies feriati cum exceptionibus que in fine quinti capituli continentur

Super sexto capitulo specificentur in honesti ludi

Super septimo capitulo aponatur sic quod ignoranza non excuset

Super octo quod provideatur sic quod non se valeant excusare sub verbis in dando pignora

Super nono quod fiat taliter quod consilium habeat auctoritatem ordinandi quod hec debeant observari

Super decimo quod ponatur in consilio utrum debeat cassari aut sub alia forma reformari

loco vndecimi ponatur xij. xiij videatur reformatio . . . alias in dicto Francisco fota

Super xiiij quod intelligatur maxime forterm terre burgus usque hunc castrum cum parte castri

Addatur xviij capiture que de boni incendiarum et remotis operis sua provisione

Super xviiij remitatur in deliberatione consilij

+ Super xlo quod removeatur repugnantia que est in alia ordinamenta . . . . occidunt . . . [illegible]

Removeatur vigesimum

Super vigesimo . . . loquente . . . addatur . . . intelligatur . . . vendidisse . . . certa nova certam . . . eo ipso quod certa vetus vendita fuerit . . . [illegible]

Super vigesimo sexto quod loco manus et pedis ponatur alia pena arbitraria que minus . . . videatur

Super xxx quod in porta civitatis super roya ponantur nova . . .

Super xxxij . . . per consilium . . . locus . . . portis et . . . [illegible]

. . . super polenta . . . per . . . [illegible]

[library stamp, illegible]

Petimus primo posse vendere carnes moltonorum usque ad festum sancti Johannis de mense junii p. xviij. libram et abinde d. p. xvj. libra

Item carnes castratorum et vitulorum pinguium ab . lxxx . libris infra p. xviij. libra .

Item carnes teutonicas et latinas pingues bovium et mazarum aliarumque armentarum uno denario singulam libram

Item carnes minus pingues secundum quod poterit erunt sive ponetur per offitiales .

Item carnes porcorum duobus sol. libram singulam .

Item carnes pecudum, hircorum, caprarum et similium libra singula p. x.

Item carnes edorum p. xxij. libr.

Item carnes agnorum p. xviij. libr.

Item petimus quod nullus possit vel audeat in districtu terre vestre vendere carnes nisi nos vel sine nostra licencia

Item petimus quod medium teneatis quarterium becarie forinorum et burgi Glemone nobis concedant, solvendo affictus consuetos

Item petimus quod durante guerra teneamini nobis dare scortam in locis periculosis nobis suspectis et opportunis. Et si aliquo casu eveniret quod petita scorta tam habere non possemus tunc quousque eam habere poterimus nolumus teneri si non haberemus carnes

Item petimus quod pacta fiement nobis per quinque annos completos et finitos et faciendo pacta nos obligabimus nos ad tenendum continue tabulam plenam bene fulcitam bonis et ydoneis carnibus omni die quibus comeduntur carnes, exceptis quod singulis diebus quibus non comeduntur carnes in crastinum transacta xx hora nolumus teneri. Et volumus promittere dare unicuique petenti quantum voluerit excepto ab una libra infra.

Item petimus quod possimus dummodo tabula sit fulcita ad nostrum libitum posse vendere carnes et carnietas etiam extraneas quascumque .

carta xl. de [illegible] providetur in [illegible].

carta [illegible] super [illegible] providetur [illegible] fuit.

carta xli de [illegible] providetur [illegible]
[illegible] Capitaneum.

carta xlii de [illegible] statuta
Et [illegible] valeat [illegible]

carta xliii de [illegible] providetur in [illegible]
[illegible] habeant [illegible] pena
[illegible] ad vendendum.
providetur [illegible] statuta [illegible]

carta xliiii de [illegible] providetur super dicto statuto.

carta xlv de [illegible] providetur super dicto statuto
super pena [illegible] .l. [illegible]

carta xlvi de [illegible] ponatur [illegible]
[illegible]
carta [illegible] [illegible] providetur [illegible] providetur [illegible]
[illegible]
[illegible]

providetur [illegible]

providetur [illegible]
[illegible]

providetur [illegible]
[illegible]
[illegible]

providetur [illegible]
[illegible]
[illegible]

1ª carta in statuto ij^o de mandatis [illegible] dimidia [illegible]

[illegible]

[illegible] statutum [illegible] non [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Si non [illegible]

[illegible] Si [illegible]

[illegible]

2ª carta. [illegible] non [illegible] actore [illegible]

[illegible] Si non [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut non [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] causis [illegible]

3ª carta. [illegible]

[illegible] ut non [illegible] statutum [illegible]

4ª carta. [illegible] statuto [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Si non [illegible]

[illegible]

de pignoribus per vendendis ... [illegible]. Circa addicionem
de ea ... intelligatur dependente, neque ... [illegible]
commissum ... [illegible] ... natura
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] — [margin: ... [illegible] ... ut alia ...]
dano ... quo ... [illegible] ... fuerint.

Et pignoris de ... [illegible] ... castri
... [illegible].

Nota — de hiis que non ... [illegible] a pignorare. Addatur post verbum,
post verbum ... addatur ... [illegible] ... ad dandum
... [illegible] ... aliquis ...
de aliquo ... [illegible] ... qui facit pignorare,
neque accipere aliquod pignus sub condicione ... pignus ...
portetur ad aliquod ... Et si fecerit ... pignoracio ...
habeatur pro nulla ac si non esset facta.

De ... [illegible] ... vendicioni ... die
cognitum addatur ~~infra decem dierum~~ ... elapsos
decem dierum.

Circa q. — ... [illegible] ... castri
hoc verba ... [illegible] ... castri ...
hoc verbum, nec ponere ... in ... [illegible]

de vendicione pignorum ad ... [illegible] ... cognitum addatur
hoc verbum ... infra .x. dies addatur, infra .xxx. dies,
et post verbum ... loco quo verba quinta ... infra decem.
et post verbum ... addatur ... declaratum est
circa verba ... [illegible].

Carta 5.

carta. ~~xix~~ xx. De rebus [illegible] ... addatur post verbum [illegible]
[illegible] possessionum prescriptione annorum xxx.

carta xxj. De [illegible] ... post verbum [illegible] addatur
[illegible] ~~de possessionum prescriptione~~ [illegible] prescriptione annorum xxx.

De [illegible] non valentibus [illegible] ... statuti
addatur hec verba / [illegible] bona [illegible] ... [illegible]
non [illegible] sufficientia [illegible] ... [illegible]
cum non possit [illegible] ... [illegible] bona
Dummodo solvat [illegible] ... [illegible]
[illegible] facta [illegible] ... non obstantibus
aliquibus [illegible] ... Et predicta locum
habeat [illegible] ... [illegible].

carta. xxj. De non valentibus [illegible] ... ~~post verba~~
ut [illegible] ~~[illegible]~~ / addatur hec vel ~~[illegible]~~
[illegible] ... ~~[illegible]~~.

~~[illegible]~~ hec. De [illegible] ... verba [illegible]
addatur [illegible] ... [illegible]
~~Et hoc [illegible] ... [illegible]~~
De [illegible] ... addatur post [illegible] verba [illegible] ~~[illegible]~~ addatur [illegible] [illegible]
hec verba / agnatos et cognatos / Et et post verba
hec verba [illegible] ... Et predicta locum [illegible]
[illegible] addatur hec verba et habeat [illegible] ... habeat [illegible].
habeant [illegible] ... post [illegible] ... habeat [illegible].

carta xxij.
~~carta xxiij.~~ Cassetur [illegible] de [illegible] ... [illegible] ad [illegible]

carta xliiij. De [illegible] ad officia [illegible] post [illegible] addatur [illegible]
fieri possit [illegible] capite [illegible] ... [illegible].

carta xx. ~~De [illegible] ... post verba~~ [illegible]
addatur hec verba [illegible] ... [illegible].

~~carta xx. De [illegible] ... [illegible]~~
~~post verba [illegible] addatur [illegible]~~

Ca[pitul]a xx[ii] — De fractis s[e] capit ad bargas. addat[ur] post verbum id [illegible] libera[n]tu[r] ~~[illegible]~~

Ca[pitul]a xx[iii] — De [illegible] ad [illegible] p[er]s[ecut]o [illegible]. I[n] fine addat[ur]

post [illegible] addat[ur] [illegible] — ~~Et~~ p[re]d[i]c[t]a locu[m] habeat de die, et no[n] de nocte dyliciu[m]. ~~Et [illegible]~~

Ca[pitul]a xx[iv] — De [illegible] I[n] fine addat[ur] v[er]ba hec. Et p[re]d[i]c[t]a locu[m] h[abe]a[n]t [illegible] qui [illegible] p[er] [illegible] amonauerit seu p[ro]ffu[er]it, q[uia] [illegible] p[ri]mo inceptor. pena [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].

Ca[pitul]a xx[v] — De [illegible] addat[ur] post v[er]bu[m] [illegible] addat[ur] ut [illegible]. post v[er]bu[m] [illegible] addat[ur] [illegible].

Ca[pitul]a xx[vi] — De [illegible] ultra [illegible] post v[er]bu[m] duo [illegible] addat[ur] [illegible].

Ca[pitul]a xx[vii] — De homicidijs ~~[illegible]~~ [illegible] homicidio [illegible] q[uia] no[n] i[n] potestate n[ost]ra.

Ca[pitul]a xx[viii] — De [illegible] co[r]p[or]is. *Sublata sunt* P[er]mittat[ur] [illegible] [illegible].

Ca[pitul]a xx[ix] — Statuim[us] q[uod] [illegible] ~~possint~~ indic[ari] [illegible] ex [illegible] sub pena ~~[illegible]~~ [illegible]. Cu[m]q[ue] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[er] [illegible] Et q[uod] pena [illegible]

nota bene / p[ro]vide.

Ca[pitul]a xxx — ~~De [illegible] addat[ur] hec v[er]ba. Et hoc habeat locu[m] t[em]p[or]e [illegible].~~ [illegible]

Ca[pitul]a xxx[i] — De [illegible] de [illegible] [illegible] statuto.

no[ta]. Ca[pitul]a xxx[ii] — De [illegible] post ~~v[er]bu[m]~~ [illegible] *tollat[ur] h[oc]* addat[ur] hec [illegible] pena [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

Ca[pitul]a xxx[iii] — De [illegible] Addat[ur] hec v[er]ba Et p[re]d[i]c[t]a locu[m] h[abe]a[n]t [illegible] [illegible] duret [illegible] annis.

Carta xxviij. In statuto quod nemo [illegible] loquatur de ministerio, addatur hoc: sub pena xl. denariorum. Corrigatur quod ubi dicitur quod emptor habeat tertiam partem, conjurati duas, corrigatur quod dicta pena equaliter dividatur inter capitulum et juratos et quartam partem.

Et dividatur in simili post xlviij. xl. denarios ut supra, et pena ipsa equaliter dividatur inter capitulum et juratos ut supra.

Carta xxxiij. Et quilibet teneatur ponderare cum [illegible] statera vel post xlviij candelarum. Corrigatur quod dicta pena equaliter dividatur inter capitulum et juratos ut supra.

pro candelis / per [illegible] quam.

Et dividatur inter statutum judicis et juratos et quod pena ista equaliter dividatur inter capitulum judicis et juratos ut supra.

Carta xxxiiij. De pane vendito [illegible] capitulum corrigatur ubi dicitur per juratos dicatur per dominos panis.

Carta xxx. Et nemo becharius carnes coriatas vendat portare ad macellum, et finem addatur hoc: sub pena. Et intelligatur de carnes [illegible] non possint sub pena amissionis carnium.

[illegible] Et nec becharius vendat carnes [illegible] post [illegible] de alia bestia, addatur hoc sub [illegible] [illegible] ut alias bestias [illegible].

Addatur quod si fuerint duo aut tres [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] bestia aliqua, quod [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible].

Carta xxxv. [illegible] [illegible] portare [illegible] et [illegible] in [illegible] quod [illegible] habeant [illegible] ut de [illegible] [illegible].

nota

Carta xxxv. Et nullus [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] hoc [illegible] in consiliarii [illegible] possit [illegible]. [illegible]

Carta xxxii. Emendetur super dacio caseorum.

Carta xxxiii. De [illegible] portatoribus [illegible] per forenses et emendetur in consilio, et addatur in [illegible] [illegible] forensis possit in [illegible] portare [illegible].
[Margin: [illegible] plus [illegible] tenetur dacio [illegible] ponderare [illegible] per [illegible].]

Emendetur et super presenti statuto quod quilibet possit portare [illegible] vendendi, et [illegible] contra.
Emendetur super statuto [illegible] non vendant [illegible] [illegible] [illegible] conversus.

Carta xxxiiii. De tabernariis [illegible] bona et emendetur quod vendant [illegible] ad [illegible] plus [illegible].

Carta xxxiiii. [illegible] Et post [illegible] si repertum fuerit, addatur semel et [illegible] solvat [illegible] x [illegible] pena.
Emendetur et [illegible] non vendat ultra unum soldum. De vinis forensibus.

Carta xxxv. De [illegible] vinum a forensibus emendetur quod [illegible] non possit [illegible] forensis vendere vinum ad minutum. Et si [illegible] per [illegible] tenetur ad penam ad quam forensis vendens vinum ad minutum tenetur. Que pena cedat [illegible] [illegible] et alia dimidia [illegible].
[Margin: et tabernarii et malvasia vendant [illegible].]

Fiat sic. Carta xxxv. De [illegible] addatur [illegible] in fine statuti. Et [illegible] ponatur ad [illegible] per unam [illegible] et plus ut [illegible] consilio placuit.

Carta xxxvi. cassum. De [illegible] addatur quod forensis blada in [illegible] [illegible] die [illegible] solvere tenetur [illegible].
[Margin: [illegible] addatur quod vendentes [illegible].]

Carta xxxvi. Et quod nullus possit vendere bladum [illegible] [illegible] mercatum addatur [illegible]. Et in fine statuti addatur [illegible]. Et quod nullus [illegible] forensis [illegible] bladum [illegible] ad [illegible] pena [illegible] [illegible].
[Margin: [illegible] post [illegible] possit [illegible] non possint [illegible].]

A carta xxxvii. observentur statuta loquentia super sale.

Carta xxxvi. — De forensibus et ponderatur in libro sup. dicto statuto.

Carta xxxvii. De [illegible] quibus [illegible] post verbum post verbum [illegible] vel aliis [illegible] legitime apposit.

Carta xxxviii. De [illegible] declaratur quid [illegible] — [illegible]

Carta xxxviii. De [illegible] pulloris et ponderatur [illegible] ad horam [illegible] ante [illegible] verbum et villas.

Carta ead. De [illegible] — [illegible] statutum [illegible]

Carta ead. Quod nemo [illegible] post verbum omne addantur ista verba [illegible]

Carta ead. Quod quilibet possit laborare sup. muro vicini sui et in fine statuti addantur verba hec, Et quilibet habens [illegible] vicini sui et volunt laborare [illegible] possit et valeat [illegible] medietate muri vicino. Et cetera.

Carta ead. De [illegible] et ponderatur in libro sup. dicto statuto.

Carta xxxviiii. De [illegible] post verbum [illegible] addatur [illegible] contrafacientibus possit [illegible] penam. Et in fine statuti addatur verbum [illegible]

Carta ead. De [illegible] sup. muros [illegible] post verbum ubi [illegible] pro [illegible]

Carta ead. De [illegible] et ponderatur [illegible] addatur post verbum [illegible] et in [illegible]

Carta ead. De [illegible] — De hoc statuto fiant duo Et in fine [illegible] dicti statuti addantur hec verba, Et [illegible] possint [illegible] ad mandatum [illegible] — [illegible]

Carta ead. De [illegible] et ponderatur in libro [illegible] habeat in [illegible]

Recordū primo quod nullus de tribus dictis aliquis possit emere dacium neque [illegible] pro aliquem

Item quod nullus consanguineus ut affinis eorum [illegible] ut quod [illegible] gradu possit stare in consilio [illegible] vocem primum, [illegible] ut [illegible] eorum [illegible] [illegible].

Item quod non possit [illegible] [illegible] ultra tres [illegible] ut [illegible] qui possit [illegible] habere [illegible] ut emere dacia, ut [illegible] in eis, sub pena. etc.

Item quod fiat statutum quod [illegible] non [illegible] aliquid ad laborandum in non [illegible] [illegible] ad vendendum [illegible] non [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] etc.

Justum [illegible] [illegible] [illegible].

Justum quod [illegible] quod [illegible] non possint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alterum [illegible] officio tabellionatus [illegible].

Item [illegible] Judeos quod omnes [illegible] qui non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

Item statuimus et ordinamus quod nullus debitor alicuius datii ~~[illegible]~~ [illegible]
presentis civitatis nostre ~~[illegible]~~ possit vel intelligatur [illegible]
~~[illegible]~~ possit emi datum aliquod ac[illegible] nostro
nisi prius aliquam in ipso [illegible] ~~vel~~ [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Et si quis talis debitor ~~[illegible]~~ [illegible] vel [illegible]
~~[illegible]~~ vel ~~[illegible]~~ [illegible] fuit ~~[illegible]~~
[illegible] datum [illegible] civitas illud datum [illegible]
vendere possit ~~quod~~ ipsum Civitas seu depositario ad
[illegible] [illegible] talis [illegible]
[illegible] Et si plus ~~[illegible]~~ vendita fuit ~~[illegible]~~ illud plus
cedat ad utilitatem dicte civitatis nostre [illegible] Et si
minori pretio vendita fuit ~~[illegible]~~ talis [illegible] [illegible] minus
cedat ad [illegible] talis [illegible] - [illegible] vendita fuit

Item statuimus et ordinamus quod ~~[illegible]~~ [illegible] emptor alicuius
datii [illegible] civitatis ~~[illegible]~~ possit habere ultra duos
~~[illegible]~~ socios in ipso datio, [illegible] vel [illegible]
seu partem aliquam habere in ipso datio seu datiis sub
pena [illegible], cuius pene ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] applicetur domino Capitaneo et [illegible]
communi nostri

vel mulier

Item statuimus et ordinamus quod consanguinei [illegible] ut affines usque ad quartum gradum [illegible] ut stare possit in consilio civitatis [illegible] si n[illegible] dare vocem suam [illegible] affinis ut socio [illegible] de quibus in dicto consilio agentur [illegible] Sub pena [illegible] marcharum [illegible] Cuius pene medietas cedat d. capitulo et reliqua civitati [illegible] Et [illegible] camerarius [illegible] civitatis [illegible] [illegible] pro affinis ab ipso consilio [illegible] sub pena x solidorum [illegible] civitati applicandorum et [illegible] capitulo.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis vel aliqua [illegible] vel femina dederit aliquam vestem [illegible] argentum aurum vel aliud quid ad [illegible] vendendum [illegible] ut restituat sibi illud quod sibi debetur [illegible] non possit [illegible] vel vendiderit [illegible] illud qui [illegible] et consignavit [illegible] possit [illegible] [illegible] in perpetuum

Ordinancia pro officio Justiciariorum et Juratorum etc.

Quanta Justicie sit [illegible] in Civitate ab altissimo
[illegible] recomendas operum [illegible] merita colligentes [illegible]
[illegible] Justicia dispendio [illegible] facit longissimum [illegible]
[illegible] ipsa Justa regum [illegible] acquirit pacis com-
vendicantur terre [illegible] reflorent artes [illegible]
[illegible] [illegible] populi [illegible] mores redduntur [illegible]
[illegible] omnis moralium [illegible] successionum [illegible]
amplianter. Ceterorum [illegible] virtutes [illegible] [illegible]
Cum ipsa sit bonorum [illegible] [illegible] [illegible]
virtutum Regina et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Justicia [illegible] [illegible] [illegible] opportuna [illegible]
[illegible] et male [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] recte et simplice [illegible]
multos domos et virtutem [illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible]
voluntates et [illegible] [illegible] diabolica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] questionibus et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] acquirit [illegible] humana [illegible]
virtutibus spoliata [illegible] quemdam [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] quodammodo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ Justicia [illegible] adeo [illegible] [illegible]
[illegible] orbis virtutibus [illegible] [illegible] subiugeret [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Unde oportet regulantes [illegible]
disciplinis et legibus [illegible] possibile est, [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] debit[illegible] [illegible]
[illegible] et lites et Jurgia ab [illegible] [illegible] [illegible]
ac publica utilitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
delictis et [illegible] esse [illegible] et Justicia [illegible] [illegible]
possit [illegible] ad [illegible] debitum racionabile; [illegible]

per mediante

Item Nos Guillelmus de Pratta, pro Rev.mo in Christo patre et domino
domino Marquardo dei gratia sancte sedis apostolice legato dignissimo
patrie capitaneus, Consilium et homines terre Utini representantes
dictae terre ad sonum campane more solito congregati
in collegiata maiori ecclesia altissimi dei et gloriosissime
genitricis sue atque intacte virginis sub cuius clypeo
nostra communitas tota protegitur, et ad salutem predictas
dirigimus, ad Arengum pro salubri regimine terre statum et
officiales de novo iuxta antiquum ~~[illegible]~~ ritus creandos
et infrascriptos specialiter pro creandis Congregati advertentes
inter alia officia dicte terre Iuratorum officium bene et ordinate
et plurimorum officium pro quanta eligendos iuratos fuisse
non posse integraliter fortiri effectum quod in ipso augmentata
terre Utini fraudes periuria et delicta tota patria
et continue pullulent. quod nisi per infrascriptos congruos
remedia providerent ipsa terra pati non posset de facili
non modicam destructionem pati posset. Quorum tenore
presentium Constituimus ordinamus decernimus et decla
ramus prefatum Iuratorum officium et dictum quibusque [illegible]
rationi et effectui sub modo forma et ordine infrascriptis.
Videlicet quod primo etc. et in Arengo celebrando eligantur
decernantur, et constituantur viri boni viri ydonei et sufficientes
prout ipsi Arengo vel maiori parti videbitur qui varias propondi
varios, prius tamen officii notentur Iudices Criminales
licet tamen fuit officium aliquale ad multa se extenderat
postquam non in ipso Arengo celebrantur tres alii boni
viri recti et sufficientes eligantur decernantur et constituantur,
prout ipsi Arengo vel maiori parti videbitur, qui Iurati Criminales
appellentur. quorum utriusque generis officium anno duret

revoluto [illegible] judicialibus et criminalibus plenarie dictis
...arbitrariis quolibet aut aliis juribus
in mulcis talium ... dicti ... quolibet
quolibet sit ... volumus quod ... officii
camere seu camerarium dicte terre ... et
proventibus et redditibus attribuentes dantes et prestantes
nunc credentes ipsis judicialibus et criminalibus sicut prefert
electis nostris bayliviis et potestatibus ...

Item quod quoscumque malefactores infra dictum ...
... et capitaneatum delinquentes et alios quoscumque
quorum cognitio ad dictum capitaneum terre ... spectat et
pertinet, dummodo tale delictum sit vel dicatur fore
commissum quod merito pena personalis vel imposita cadat
in delinquentes, diligenter solicite et cautius studiose
cum nobilitatibus ... dictus capitaneus ...
terre ... et ...
possint valeant et debeant ... prudentia et
bona et recta ... confessione quod plene et ...
et plus ... possunt diligenter ... et
super hiis in consilio bonorum ... dicte terre et ...
... matura ... deliberatione ... laudabilem
... et modum ... dicte terre ... contra quoscumque
malefactores ... ad penas ... et
personales ... delictorum qualitates ... et
alia ... prout ... attributa ... et ...

Item quod possint et valeant et debeant quascumque questiones

quecumque et qualitercumque oriundas que fuerint inter iudices
vel auditores seu officiales supradictos communiter et
in solidum possint et aliis quibuscumque ad similia per
tinentibus et pertinendis, et consilio bonorum virorum dicte
terre habito et super eo (?) communicato, et recta con
scientia, non attendendo iuris solempnitates, seu frustratorias
dilationes, per eos vel maiorem partem ipsorum summarie diffinire
et determinare.

Item volumus iubemus et mandamus quod sive diffinitio
et determinatio ipsorum vel maioris partis ipsorum iudicum
teneatur et sit standum illi sive diffinitio et determi
natio executioni totaliter realiter per dictum Capitaneum qui
pro tempore fuerit [illegible] mandetur (?), et mandari debeat prout
antiquitus est consuetum. Declarantes quod de tali (?) ipsorum
iudicum possit [illegible] sicut sepius solet contingere nullus
appellatio contra eorum seu maioris partis summariam latam (?)
admittatur, ut per aliquam partem interpositam valeat prout
antiquitus impeditum est statutum.

Statutum fuit et firmatum quod quilibet vendens bladum
in mercato diebus sabbatinis sive sit terrigena civis vel habitator
sive sit forensis teneatur solvere denario quartario parvulos de blado
quattuor pro singulo staro. et si mensuravit cum sestario unum
teneatur solvere parvulos duos pro singulo sestario. Vicini autem stario medium
vendentes bladum vicinis extra dictos sabbatinos nihil
solvant ipsi denario. Si vero vendiderint forenses
extra dictos sabbatinos forensis emens solvere teneatur denario
quartarii parvulos quattuor pro singulo stario. Et non possint
mensurare nisi plenum cum quarta eorum bullata bulla
communis. Contrafacientes autem cadant in penam x soldorum
pro singulo stario / et denarium duplum solvere teneantur / cuius pene
medietas sit domini Capitanei alia eorum / Denarium autem quartarii
non possint nec debeant dare aliquam bullam [illegible]
non possint ex eorum sed libere possint ex dare blada nisi
sub pena xl. den. applicanda ut supra — bladum ex eorum sed libere possint [illegible] Consilium et Regimen aliter providerit

1363

Statuta sup datio drapp(ar)ũ

rata

Retaglia dj li diti drapi a la mogli
tintin dj merchat e a sandin e altro
plusors chi io no mi richordo t
chi luy lo sa ben

1363 · In xpi noie Amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo iij^c sexagesimo tercio 51
indicione prima. Ad laudem ipsius omnipotentis dei et gloriosissime
eius genitricis fore considerando debitum et necessarium ut per et super
dacio draparie clara appareat ordinamenta et seriosa per ut
et alia premissa et promptitudine gaudeant quoque ad tolendum
inter daciarios et solvere debentes omnem materiam litigij et obscu
ritates Infrascripta edita fuerunt ordinamenta alijs quibuscumque
hactenus factis ordinamentis super dicto dacio draparie loquentibus
non derogando ymo in suo robore permanentibus

Primo statutum et ordinatum fuit per dominos prudentem virum Anthonium
de curarte per reverendo in Xpo patre et domino domino Lodovico dei gratia
sancte sedis aquilegensis patriarcha Capitaneum terre Utini et consilium eius
secundum ritum laudabilem et consuetum per qualibet pecia panni de francia
et tentilane in terra Utini soluta per quemcumque mercatorem vendenda
solvat de . . . . ! et per dacio denarios quadraginta. Item per
qualibet pecia stametti et alij panni de colore denarios viginti
Item per qualibet pecia baracani tam forensis apportanda quam omnes que
facientur in ipsa terra Utini denarios octo. Item per qualibet cultra
de sindone denarios viginti. Item per qualibet cultra de Turchulino
vel Velessio denarios quatuor. Item per quolibet centenario lane
agnine denarios denarios quatuor. Item per quolibet centenario canevacij
et alie manerierum drapi tincti denarios octo. Item per quolibet brachio
sindonis et cuiusque manerierum sit parvulos septem. Item per quolibet brachio
Saie et bordo parvulos duo. Item per qualibet brachio Velesij parvulos tres
Item per qualibet marcia Gerchari ligati actorie fiende parvulos septem
Item per qualibet pecia buchirami denarios quatuor / Siquis autem contrafecerit
dacium duplum daciarijs solvere teneatur et pena unius marche denariorum
aquilegensium monete incurrat / Cuius pene tercia pars domino Capitaneo qui

qp tpe̅ fuit̄ cedar / tcia aut̄ co̅i veron / reliqua no̅ tcia
accusatori / hui͛moi accusan ipi dn̄o Capitan̄ i p̄sencia
duoꝝ de ꝯsilio dc̄e ere veron Imponeta

It ordinatu̅ ⁊ statutu̅ fuit p̱ p̄dc̄os dn̄os Capitan̄ ⁊ ꝯsiliu̅
qꝫ quicūqꝫ vicin̄ ere veron ꝯduxit uł ꝯduci fecit ī ciuitatem
veron emerit uł quocūqꝫ ō acquisierit pannos de francia
terrlane stametti ⁊ alios cōiales quoscūqꝫ pannos de coloē
Bercados cultras de sindone buchiran̄ ⁊ aucularij / pannos
grisios lana agnina / sindone / Bayam yrlande / Grotti
uł bordi seu alia cuiuscūqꝫ manerie / Bercadu ligati uł
buchiranu / aut aliq̄ re uł mercimonia p̄dcoꝝ huiusmodi
mercimonia / ⁊ res / an̄q̄ ī cauenauit ⁊ disligauit / daciari
p̄dci dacij draparie q p̱ tpe fuit ꝯsignare teneat͛ ⁊ debeat /
ut de ipis reb; ⁊ mercimonijs uł aliq̄ ipiꝝ diligent͛ scribendis
⁊ notandis p̱ daciarios huiusmoi / ut eoꝝ dacia mercimoniis ⁊
reꝝ exigere ualeat daciu debitu̅ / supius declaratu / Siqs
aut ꝯfecerit daciu duplu daciarijs soluere / ⁊ pena viginti q̄
libraꝝ veron̄ paruloꝝ īcurrat uł sup̱ aplicand / ⁊ de hoc
credat͛ daciar p̄dcis cu̅ sacramento / uł alij bone fame uiro
denunciati p̱ sacramet͛ corporale dn̄o Capitan̄ q p̱ tpe fuit
ī p̄sencia duoꝝ uiroꝝ de ꝯsilio

It statutu̅ ⁊ ordinatu̅ fuit p p̄fcos dn̄os Capitan̄ ⁊ ꝯsiliu̅
qp qui; vicinus ere veron̄ q se portatores uł ꝯductos ī ciuitatem
veron p̄fata emere ꝯtigerit pannos griseos / similiter an̄ quam
ī cauenauit ꝯsignare teneat͛ ⁊ debeat simili mo ut ī pxime
p̄cedenti ordinamento clarius ꝯtinet͛

Siquis autem contrafecerit, dacium duplum solvat et pena medie
marche denariorum aquilegensium monete incurrat, ut supra applicanda
tociens exigenda, quociens contrafactum fuit et credatur ut supra

Item etiam ordinatum et statutum fuit per prenominatos Capitaneum
et consilium quod quilibet forensis qui vendiderit pannos griseos
solum et non de colore vendendo ad minutum vel retaglum
prohibeatur expresse a forensi facienda ad minutum seu retaglum
intra Utinum burgis vel suburgis solum teneatur dacium
daciariis qui pro tempore fuerint consuetum et debitum quemadmodum
vicini in eo casu tenentur. Siquis autem contrafecerit dacium duplum
daciariis solvat et pena xx soldorum parvorum incurrat, ut
supra applicanda, tociens exigenda quociens contrafactum fuit
et credatur ut supra

Preterea statutum et ordinatum fuit per supra per prefatos dominos
Capitaneum et consilium. Quod quicumque vicinus, forensis in terra
Utini laborarii vel laborare faciens bercados cuiusque
maneriei et condicionis quorum bercadorum pecias textas
portaverit telarios ad omnem ipsorum daciorum requisitionem presentare et
consignare teneatur daciariis huiusmodi dacii exprimere
quas pecias daciarii predicti eorum valeant bulare bulla

Insuper quicumque laborantes vel laborare facientes bercados
huiusmodi intra Utinum non possit nec valeat vendere
vel vendi facere ad retaglum minutum vel ingrossum nisi solum
pecias bulatas bulla predictorum daciorum, et de ipsis peciis
bulatis. Siquis autem contra predicta attentare presumpserit vel
aliqualiter contravenire pena dacii dupli daciariis persolvendi

So. xl den. pl aquilegen mon ut sup aplicanda tociens
exigenda quociens cotrafactum fuit. Et credatur daciarijs
ul bone fame viro cum sacramento ut supra

It. Statutum et ordinatum fuit per antedictos dnos. Capitan
et consilium. Quod nemo intus vel forensis audeat neque possit
extra terram Utini conducere vel conduci facere bercados aliquius manerie
canevaçum vel drapum lineum filatum vel canevos a
bercadis faciendos sine bulla daciorum dacij draparie
predicti. Contrafacientes autem dacium duplum daciarijs
secundum qualitatem et quantitatem rerum sine bulla exportandarum
extra portas exteriores terre Utini solvat, sine remissione
pena medie marche den. Aquilegen mon. totaliter ad solvendum
Compellatur ut supra applicanda, et similiter stetur denuntiationi
daciorum vel viri bone fame deponentibus ut supra

1367 In xpi noie Amen. Millesimo trecentesimo lxvij indictione quinta
die quinta septimo mensis decembris. Per nobiles prudentes
et discretos viros dnos Zanutum de prata Juris peritum
Capitaneum pro supradicto R. P. dnum M. patriarcham et consilium
Quapropter emptores grisorum pannorum que fiunt non in terra
Utini sed extra portas et in tabella alijs remotisque locis
dacij draparie defraudato et rei publice derogato
committebatur. Unde affectantes cetere utilitate private preferre
Statutum et ordinatum fuit quod de certo nullus incolus terre
Utinis vel habitator eiusdem per se vel interpositam personam
seu aliquo alio modo audeat pannos griseos amentoribus
vel alijs quibuscumque personis aportantibus ad terram Utini diebus
sabatis alibi quam in mercato novo causa revendendi..

It quod alii vicini et habitatores ipsius terre ipsis diebus sabati pro suo usu faciendo possit griseos emere si ad retaglium in grosso et ad minutum infra muros eiusdem terre veteres et novos etc. / It quod aliis diebus ebdomade preter die sabati ut est. Quilibet vicinus causa revendendi possit emere panos griseos infra dictos muros veteres et novos etc. Item quod quilibet vicinus non causa revendendi sed pro suo usu possit emere in tota terra utriusque dummodo non extra fossatos / Et quis autem fecerit contra predicta vel aliquod predictorum solus vicinus tantum et non forensis emptor si vicinus fuit et non venditor pro qualibet vice qua deliquerit cadat in pena den.

It quod si forensis forensi huiusmodi panos vendiderit dummodo fraus vel dolus non committatur contra contenta in suprascripto ordinamento hoc impune fieri possit / Et autem fraus vel dolus in hiis ordinamentis vel in aliqua parte ipsorum committetur / Committens fraudem vel dolum / Et vicinus sive forensis fuit cadat in duplicem penam suprascriptam de qua quidem fraude vel dolo stetur denunciatori unius boni viri denunciantis domino Capitaneo et in presentia duorum de consilio / et cuius denunciato teneri debeat in secreto

It quod quilibet vicinus sive forensis vendens ad retaglium vel ad minutum panos griseos solvere teneatur dacium debitum et consuetum prout prout in ordinamento supra edito super huiusmodi dacio draparie loquitur

1380

Novissime Constitutiones sup Victualibus etc.

Ordo datus super introductione victualium in patria Forijulii et deductione eorundem victualium per ipsam patriam Forijulii.

Primo. Quod quia bladum et legumina et cuiuscumque generis vel conditionis victualia que portantur, vel ducuntur de foris, sive de partibus superioribus, per Clusam Tumecium et alios passus permittantur intrare duci et portari in ipsam patriam Forijulii ad loca tantum dumtaxat infrascripta, et secundum ordinem qui sequitur videlicet quod Capitanei seu officiales de Clusa, Tumecio et aliis locis consimilibus videlicet in loco sibi commisso teneantur facere scribi in uno quaterno totum bladum legumina et alia quecumque victualia que in ipsam patriam deducentur cum nominibus conducentium predicta.

Item faciant scribi villas seu loca ad quas seu que predicta bladum legumina et victualia ipsorum conductores ducere volunt, et cuicumque conducenti dent unam cedulam talis tenoris videlicet. Die tali, et N. talis duxit in talem villam vel locum tantum bladum vel tantum de talibus victualibus et si fuerint alia, et talis cedula detur gratis, et non detur nisi volentibus conducere ad aliquem infrascriptorum locorum. Et nihilominus ab ipsis exigatur iuramentum de exponendo et vendendo predicta bladum legumina et alia victualia in terra vel loco ad quam vel quem conductor dixit se velle ducere illa. Et informetur talis ductor quod recipiat contracedulam Capitanei vel officialis illius terre ad quam duxit victualia predicta. Et nullus permittatur in redditu transire sine contracedula.

Item ordinatum est quod singulis septimanis dicti Capitanei et
officiales teneantur mittere omnes contra litteras receptas domino Mereschalcho
vel officialibus deputatis super huiusmodi ordine dando vel alteri ipsorum,

Et tamen ordine supradicto omnes indifferenter permittantur ducere bladum
legumina, et alia victualia ad loca Ducatus infrascripta. videlicet
Venzonum, Glemona, Civitatem Austriae, Utinum, Aquilegiam, Montisfalcon,
Maranum, et ad Sanctum Danielem. Et hoc citra Tulmentum. Ultra
Tulmentum vero in Spilimbergum, Valvasonum, Sanctum Vitum, Avianum,
Sacilum, Brugneram, Portum Naonis, Portum Buffuleti, Pratam,
Medunam, Motam et Portumgruarium. Dummodo tamen illa ducant
vel portent per vias non suspectas, et eo ipso quod ducens trans-
iverit infra, vel ultra locum ad quem dicit cedula sua
intelligatur ducere vel portare per viam suspectam, si non super
locum predictum duxerit vel exiverit extra viam rectam preter
ambulari, sit in declaratione domini Mereschalchi, et predictorum
deputatorum, an predicta via sit suspecta vel non, considerata
causa huiusmodi ductionis, et attentis aliis que occurrerint
considerandis. Ad omnia alia autem castra quam suprascripta loca sit
penitus inhibita facultas ducendi predicta victualia que
de foris ducuntur, et quelibet via ad quevis alia loca
habeatur pro suspecta, et totaliter inhibita,

Et quilibet ducens bladum legumina vel victualia huiusmodi
teneatur reportasse, et presentasse supradictis Capitaneis, et
officialibus, a quibus habuerint cedulas conducendi huiusmodi
bladum, et victualia contra litteras suprascriptas infra spatium

temporis infrascripti videlicet si duxerit predicta in Venzonum vel Glemonam
infra spacium octo dierum. Et in Spegnimbergum vel Sandanielem
infra .xij. dierum. Et in Utinum vel Civitatem Austriam infra
spacium .xv. dierum / Et in Aquilegiam. Portumgruarium / citra
vinum. Valvasonum / Sanvitum / vel ad alia loca de sup-
scriptis locis premissis infra spacium viginti dierum / Et quicumque
non portaverit literas responsales infra spacia supradicta Cadat
in penam valoris eorum que duxerit / Salva causa legitima
et impedimento iusto declarandis per dominum Marescalchum
et deputatos predictos / Et pena huiusmodi applicetur ad deffen-
sionem patrie Salva parte domini Marescalchi de qua
infra dicetur.

Item ordinatum est quod quicumque in aliquo supradictorum locorum
vel locorum emerit de supradictis Bladis leguminibus, et
victualibus non possit illa, tam illorum partem vel alia quecumque
victualia in notabili seu excessiva quantitate mittere extra
predictam sine licentia supradictorum deputatorum, vel duorum
Capitaneorum terrarum / Castrorum / et locorum Salvo ordine
semper reductionis et literarum responsalium, nec comprehenditur exclusis
locis tantam quantitatem ad quem de predictis locis mitti que
inde possint extra patriam ad inimicos transmitti / et notabiles
seu excessiva quantitas intelligatur si summa excesserit staria octo,
de qualibus autem possit duci quatuor boves, et quicumque
Castrum ad usus / et principalia Castra sine bulleto / et
reductionis. Ad villas vero duo boves / et decem Castratum
de predictis sicut de bonis duci possint sine bulleto,

Item ordinatum est quod una persona sufficiens mittatur ad loca et
terras predicta supradicta ad recipiendum plenam et veridicam
informationem quanta de blado et aliis victualibus est necessarium
habitatoribus in eis cuilibet predictorum locorum ultra illa que
habent, ut habita informatione predicta possit limitari et discerni
quantum de blado et victualibus debeat permitti ipsis portari. Et
deliberatum fuit quod dominus Johannes de Colloreto vadat.

Item ordinatum est quod quicumque sine cedula superiorum Capitaneorum
vel officialium duxerit in foris bladum vel victualia
in partem foriutulium, vel victualia predicta ducta de foris
empta in aliquo supradictorum locorum et terrarum vel alunde
vendiderit extra ducta, vel miserit in quantitate excessiva
extra loca, vel terras sine cedula suprascriptorum deputatorum, vel
etiam cum cedula alia quam contenta in ipsa cedula consentiat
mittere, vel ducere contra bannum et ordinem, et cadat
in penam perditionis victualium, et curruum et animalium cum
quibus duxerint vel portaverint. Nec per hoc circa alia contenta
tiones alias contra ducentes talia ad inimicos, vel
extra partem ... intelligatur aliquid immutatum. Sicut
nec per vos deputatos quod immutari excessiva circa quantitates
intelligatur si fuit ultra octo staria, vel etiam in alio casu
... est, de qualibus fiat ut taxatum est. Si non
ducens talia bladum legiptima vel cedula ... perditionis victualium
alia dixerit se recepisse cedulam, et perdidisse eam, tunc
si per officialem vel librum eius probaverit se recepisse cedulam
et per iuramentum firmaverit se eam perdidisse nulla pena teneatur.

Item ordinatum est quod bladum ortum et colectum in patria
et alia victualia que sunt in patria vel aliunde possint
per patriam et in ipsa patria de loco ad locum pro usu et neces
sitatibus hominum de patria duci et portari. proviso quod ad loca
et per loca infrascripta videlicet a Marancho. pulcinico. Campa
et Sacilo inclusive supra et ultra per montes et plana
non inclusis tamen dictis locis in hac prohibitione. Item
preter quod in Latisana. Potinacum. Palazolum. Muzana
Carlinum. Carsuchum. Malisanam. Cervignanum
et Terzum et quecumque alia loca vel villas sitas vel
sitas iuxta quecumque flumina navigabilia et per pre
dicta victualia possint extra patriam duci. Exceptis locis
aliis suprascriptis quibus concessum victualia illuc posse
duci cum ordine tam supremo declarato et non intentione
excessiva intellecta nostra. Ad dicta tamen loca prohibita
preter quod in Latisana possit duci bladum et alia victu
alia necessaria cum buletto in illa quantitate de qua
videbitur officialibus dominis buletum et hoc intelligatur
si predicta victualia recepit de terris et Castris supradictis
quibus est concessum quod ad eo victualia possint duci cum
buleto in illa quantitate que videbitur officialibus deputatis
nostris

Item ordinatum est quod domini quorumcumque Oppidorum Castrorum
et locorum patrie Foriiulii et ipse consentientes prohibeant

ne de eorum Oppidis, Castris, et locis ad que nos locum per
patriam forinsecus bladum vel victualia ducantur continue
expressiva sive cedulis ipsorum factis in forma eadem vel
simili de qua supradictum est. Et predicti dni presidentes
teneantur facere quod eas omni littere reponent, quas singulis
quindenis mittere teneantur supradicto dno Marescalcho vel
deputatis predictis. Et quandocumque fuerint inventi sine dictis
cedulis, in predicta quantitate bladum portare, incurrat in penam
suprascriptam conductionis victualium curium, et malum, et
expressiva contrarius intelligatur, vos

Item ordinatum est, quod pro qualibet libra non possit recipi nisi
duos denarios pro qualibet vice, sive magna sive parva
fuit contra conductorum victualium

Item provisum et ordinatum est quod quilibet Capitaneus
seu officialis ad quodvis officium deputatus permanens et
existens in terris et locis subditis ipsi dno nostro patriarche
et eius dicte Ecclesie Aquilegensis positis in confinibus patrie
seu intra patriam teneatur et debeat sub sacramento officii
et fidelitatis astrictus diligenter inquirere investigare
et perquirere, si aliquod bladum vel aliqua victualia
contra conditiones existentes ducantur, ducentur, seu ducta
sunt extra patriam ad inimicos vel ad aliqua alia

loca per que verisimile posset conduci inimicos / ea cum
sciverit teneatur denuntiare ~~eidem~~ eodem debito fidelitatis
et sacramenti predicto domino Marescalcho / vel ipsius deputatis /
nec exceptari debeat aliquam in dignitate constitutam
personam aut nobilem vel ignobilem magnatam mediocrem
vel minorem / Et si hanc denuntiationem non fecerit ut
ut dictum est infra decem dies postquam ad eius pervenerit
notitiam cadit in penam applicandam ipsi domino Marescalcho
quinquaginta flor. / Et si unde solvere non ~~habet~~ haberet
detineatur in carceribus per eundem dominum Marescalchum
donec solverit penam predictam. Et hec pena debeatur
per ipsum officialem constituentem in casu quo ipse dominus Marescalchus
probare poterit scientiam pervenisse eidem officiali ad denun-
tiationem excessus non fecerit exspectationis decem dierum .

Item ordinatum extitit quod nullis de terris Castris Oppidis
et locis subiectis domino nostro Patriarche / sitis in partibus istis
permittatur extrahi panatam forensem duci bladum / vel alia
victualia nisi portaverit litteram testimonialem sigillatam
sigillis potestatis / vel Capitanei et Comunis illius loci
et prestiterit securitatem / de contra portanda infra mensem
sigillata predictis sigillis

Item quod quilibet Capitaneus / seu officialis quicumque positus
per dominum nostrum / seu deputatus Regens officia in terris et locis
positis in confinibus patrie per que transeunt per mare vel
per terram victualia et ad dominos eorum debita licentia et
solempnitate. Quamquam debeant et teneantur eorum officiorum et fidelitatis

sacramento ad custodiam et ut clarius habeat de omnibus victualibus
que eciam amicis portant diligenter notare et scribere omnia et
singula victualia undecumque conditionis existant et que et qualia
sint et nomina conducentium que conducent deretro et ad amicos
nostros cum licencia etc. Et ut quicumque ab ipsis officialibus vel
aliquo eorum prefati domini Mereschalchus et deputati voluerint scire
predicta ex parte clare scire valeat.

Ceterum prefati domini Mereschalchus et deputati reservaverunt sibi auctoritatem
declarandi, interpretandi et diffiniendi in quibuscumque casibus supradictis
ubi aliqua dubia orirentur, vel deducerentur directe vel indirecte
ne condempnationes contra delinquentes excedant supradicta disposita
et ordinata vel cadant in executionibus debitis.

Et ista durent per totam guerram presentem nisi antea
fuerint revocata vel immutata aut aliter limitata

Penarum autem supradictarum due partes cedant ad deffensionem
patrie, et dicte due partes assignentur domino Johanni de
Colloreto et ser Hectori, quas postea dent domino Elie
exactori aliarum penarum pro deffensione patrie impositarum.
Tercia vero pars sit dominorum Mereschalchorum et dominus Mereschalchus
teneatur facere executionem in exigendo penas et illa que
portantur contra bannum sive capientium et recipientium,
et de hiis que quomodocumque sive per forciam sive per compositionem
exigerit dominus Mereschalchus ex tunc predictis teneatur dare
duas partes supradictis domino Johanni et ser Hectori convertendas
ad deffensionem patrie, ut dictum est.

...OTECA ... NE

3 . 1 .

[illegible] . . . [illegible] . . . p^a offerenti

communis bay datum beccharie huius terre cum dacio ~~[illegible]~~ piscarie pro uno
anno integro et completo inchoando presenti die et finiendo in festo sancti
Michaelis Archangeli proxime futuro exigendum et recolligendum per emptores eiusdem
sub isto ordine videlicet pro qualibet libra carnium castratinarum, multonum,
pecudinarum, porcinarum, ircorum et caprarum parvulos duos et pro quolibet
capite huiusmodi animalium denarios duos. Item pro qualibet libra carnium
bouinarum et uitulinarum paruulum unum. Item pro quolibet capite bouino et
uitulino denarios quatuor. Item pro quolibet capite edorum et agnorum denarium unum
et iuxta forma statutorum nouiter super dicto dacio compilatorum soluendo pretium
eiusdem terminis videlicet de quatuor in quatuor mensibus proxime sequentibus. Datum bay
die penultimo septembris MCCCLXXXXVIII indictione xiiij^a super platea communis

Item dicte carnium incepto exigendo in hac firma videlicet pro quolibet carnem [illegible] denarii secundum formam [illegible] pro qualibet saumata pissium equi asini equae aut muli denari [illegible]. Item pro qualibet [illegible] [illegible] pissium denarii [illegible]

Item defraudans pro qualibet vice dictum dacium qui conduxerit dictum salem in predictam terram siue in terra seu in aqua et aliter in predicta quecumque loco dicti castri villis et aliis reductibus siue sub iurisdictione uel districtu siue non soluunt dacium quod ad monitionem duxerit in terram bay;

Incantet vendat et debite deliberet plus offerenti super platea communis
per [illegible] preconem communis predictum datum salis pro uno anno integro presenti die
inchoando et finiendo in festo sancti Michaelis proxime futuro exigendum et recolligendum
iuxta forma statutorum nouiter super ipso dacio editorum et compilatorum videlicet exigendo
pro quolibet staro salis quod in ipsa terra venditum fuerit denarios quatuor
soluendo pretium dicti dacij in tribus terminis videlicet de quatuor in quatuor mensibus.
Datum bay super dictis die anno et indictione

Incantet vendat et debite deliberet plus offerenti super platea communis per
preconem communis predictum datum quartarum pro uno anno integro presenti die inchoando
et finiendo in festo sancti Michaelis proxime futuro exigendum et recolligendum iuxta
forma statutorum nouiter super ipso dacio editorum et compilatorum videlicet exigendo
pro quolibet staro bladi quod in ipsa terra venditum fuerit paruulos
quatuor, soluendo pretium dicti dacij in tribus terminis videlicet de quatuor in quatuor mensibus.
Datum bay ut supra etc.

Incantet vendat et debite deliberet plus offerenti super platea communis per
preconem communis predictum dacium ferri pro uno anno integro et completo inchoando presenti
die et finiendo in festo sancti Michaelis proxime futuro exigendum et recolligendum per emptores
eiusdem sub modo et forma sub quibus temporibus preteritis in ipsa terra est coactum
seu consuetum exigi, soluendo pretium dicti dacij in tribus terminis videlicet de quatuor in
quatuor mensibus. Datum bay ut supra etc.

[illegible]

Infrascripti sunt [illegible]

It. pro[i]mus datum recheme [sic] s[anc]ti [illegible] carminum incantavit Masfedus Rapi[?] CC et lxxx [illegible]

It. datum Sahs [?] Blasius de Rissono [?] posuit datum Rechane ad ducatos xl [illegible]

It. [illegible] incantavit Andreas de Sprona ad CCC et [illegible]

die quinto octobris MCCCXXXI Ind. XIIII deliberatum fuit datum dictum Andree de Sprona

pro CCC et XLIIII marchis denariorum Aquilegensium monete solvendo dictum pretium dicto Communi prout in cedula continetur

Gabanni [p]ronis dicti Comis de consilio plurimorum nobilium virorum et voluntate

It. datum quarta clausi incantavit Jacobus de Cavalcantibus marchis [illegible]

Deliberatum fuit dictum datum secundum ordinem et modum contentum in parte cedula qua pretium ipsum incantandi deliberavit [illegible] Nicolao Baldane nonaginta marchis denariorum Aquilegensium monete solvendo dictum pretium dicto Communi prout in cedula continetur cuius tenor cedule talis est [illegible] in parte folio [illegible]

It. datum [illegible] die IIII octobris MCCCXXXI Ind. XIIII deliberatum fuit dictum datum amanado [illegible] pro VI marchis denariorum Aquilegensium monete solvendo dictum pretium dicto Communi prout in cedula continetur per predictum [illegible] dicti Communis de consilio plurimorum nobilium virorum et voluntate

It. datum Salis incantavit [illegible] de Fagan[?] marchis [illegible]

Incantavit Nicolaus de Sollig [?] C et [illegible] marchis denariorum.

It. die sequenti incantavit Cristoforus Cignotti [illegible] et [illegible]

Deliberatum fuit dictum datum die IIII octobris MCCCXXXI Ind. XIIII Cristoforo Cignotti pro centum et [illegible] marchis denariorum Aquilegensium monete solvendo dictum pretium dicto Communi prout in cedula continetur per Gabanni [p]ronis dicti Communis de consilio plurimorum nobilium virorum et voluntate.

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
a[illegible] [illegible] officio [illegible] incoata sup carnib[us] po[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] posset [illegible]
[illegible] [illegible] portu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impositionem [illegible] [illegible] ponendis [illegible]
[illegible] officialib[us] [illegible] ~~[illegible]~~
assignando [illegible] carnes [illegible] [illegible] [illegible] sol. [illegible]
eisdem [illegible] officium [illegible] Et [illegible] [illegible]

registrata in quaterno

[illegible] [illegible] [illegible] Caprie [illegible] [illegible] pe[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmono tela [illegible] fe[illegible] ro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] poss[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] fraud[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sup [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ordinamenta sup ferro et carnib[us] [illegible]

[illegible] fieri [illegible]

[illegible] fieri [illegible] fieri [illegible]
[illegible] fieri [illegible]
[illegible] inclusive [illegible] fieri [illegible] possit [illegible]
[illegible] quo [illegible] vendo [illegible]
[illegible] quomodocumque ipsum vendidit [illegible]
[illegible] ferent [illegible]
[illegible] capitul[i] [illegible] fiat [illegible]
Et [illegible] solvere tenebatur [illegible]
[illegible] viro bono [illegible] deponenti [illegible] prima [illegible] capituli [illegible]
[illegible] consilio [illegible] plena fides [illegible]
[illegible] tenetur [illegible]
[illegible] fuerit. Et si [illegible]
[illegible] ipsum fieri [illegible] fieri et [illegible]
[illegible] clausula [illegible] si ipsum
[illegible] vendiderat [illegible]
[illegible] solvere tenetur [illegible] ipsum non [illegible]
[illegible] illud possit [illegible] de [illegible]
[illegible] libro [illegible] libro [illegible] Circa nullus [illegible]
possit [illegible] debeat [illegible] pro debeat vel non debeat [illegible]
[illegible] sine bulla [illegible]
[illegible] fieri. Et hoc [illegible] per medietatem [illegible] applicanda [illegible]

Preterea firmamus statuimus volumus et ordinamus
quod nullus Judeus possit vel debeat [illegible]
mutuare aliquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliquibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
paramentis [illegible] causidicis et aliis [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquibus [illegible]
stabilibus seu [illegible] [illegible] ad [illegible] obligationes
[illegible] Et si contrafecerit seu contrafecerit
[illegible] [illegible] [illegible] instrumenta
[illegible] per notarios nullius sint roboris efficacie
vel vigoris. Et notarii seu tabelliones qui talia vacat
vacat [illegible] scripserint ad [illegible] instrumenta
vel fecerint ipso facto sint privati et suspensi ab
officio tabellionatus [illegible] [illegible] [illegible].

It. [illegible] huius statuti [illegible] quod omnes et singuli
Judei quos [illegible] [illegible] acceptaverint vel possit [illegible]
[illegible] ad [illegible] mutuandum [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] habitantes [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
ad [illegible] sub pena [illegible] librarum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuerit [illegible]
[illegible]
[illegible]

1308.
Vide

In nomine domini nostri Jesu Christi eiusque matris virginis gloriose sancte Aquilegensis ecclesie patrone et devotissime protectricis. Omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquillitas qua et populi proficiunt et utilitas gentium custoditur. Hec enim est bonarum artium decora mater, hec mortalium genus reparabili successione multiplicans, facultates protendit, mores excolit, et tantarum rerum ignarus esse dignoscitur qui eam minime quesisse sentitur. Hanc siquidem tranquillitatem zelo sedulo retroactis temporibus totis viribus acquirere cupientes, communitates Utini et Civitatis Austrie inter se diversarum caritatum benivolentiam adeo laudabiliter nutriverunt, quod non solum amicitia quinymo vera fraternitas inter eas fore publice diceretur. Nec mirum quia in cunctis earundem communitatum agendis erat in ... una et eadem receptitas voluntatis et alterius affectum altera perficere et adimplere possent invitabantur. Ex quibus sic invicem amicabiliter demonstratis, inter incolas earundem affinitates quamplurime gratissime utrarumque partium et quisitates ... invicem efficere sunt secute, et bonorum in eorum munerum fuit multiplicatum augmentatis divitiis quidem et structis etiam singularium personarum felicitate in omnibus prosperitatis, tamquam genus dulcedine et mire iocunditate perfrui ... eo tempore sunt potiti, quod quod foret ... sitas quasi in omnibus cum partibus erat prosperitate plus cognitum penitus ignorabat. Sed proh dolor instigante humani generis inimico seminatore zizanie, ... iam elapsis excrescentibus meritis degentium in communitatibus antedictis nulla subsistente causa vel saltem levissima subsistente, predicta conmendabilis dilectio mutua in odium detestabile se convertens, inter dictas partes discordia generavit. Ex qua heu incepte homicidia captivationes quamplurium personarum incendia rapine ac spolia dampnabilia utrarumque partium sic infeliciter successerunt, quod ipsarum facultates sunt notabiliter diminute. Verum predicte communitates prudenti animo advertentes, quod et si humane nature conditio ad malum prona et ad ... materia sit proclivia, ipsis tamen prudentia creatoris eidem discretionem contulit congruentem, per quam ad emendationis propositum reducere se disponat, quoniam et si humanum sit peccare, tamen diabolicum est in peccati perseverantia perdurare, fugantes ... tenebras supradictas, quibus utrarumque partium intellectus antea offuscatur, et inclito luce pristina reassumpta, ponderantes quot utilitatibus, honoribus et comodis quod ... ex predicta pristina amicitia comendabili et ... detrimentis quod ex postea subsequuta discordia resultarunt. Et nolentes etiam aliis quod adhuc posset evenire dampnis et periculis obviare, extinctis quibuscumque rancoribus ac offensionibus et iniuriis ab utrarumque partium in ... perpetue vera et inviolabili pace insimul facere decreverunt. Igitur ad laudem et gloriam ... omnium ... et ipsius matris virginis predicte sancte Aquilegensis ecclesie protectricis, ac honorem quoque et status augmentum R.[1] in Christo patris et domini nostri domini Jo. predicte Aquilegensis ecclesie dignissimi patriarche et marchionis ... et pro conservatione et utilitate patrie et omnium subditorum ecclesie supradicte, ... sindici predicte communitatis Utini ac ipsius et colligatorum suorum nomine ex una parte. Et ... sindici predicte communitatis Civitatis Austrie pro ipsa communitate et castris Rosacis, ... et ... et omnibus habitantibus in eis et ... et ipsorum nomine ex alia, pro pacis osculo vicissim et mutuo intervenientes, fecerunt firmam ac perpetuam pacem finem remissionem atque concordiam ad invicem de omnibus et singulis iniuriis offensionibus dampnis ... libro vel facto qualitercumque ad invicem illatis etc.

Copia [illegible] ad laudes altissimi et eius gloriosissime genetricis inite inter civitates, et nos utinenses in glemona in anno MCCC lxxxviii° mense Julij

c 4 a

[illegible]

De appellatoribus et in quibus causis appellare non licet R[ubrica]

Constitutum et ord[inatum] quod a sententia lata in causis ascendentibus coram d[omi]no potestate vel eius vicario supra summam quinquaginta librarum vel ab inde infra seu pro re extimationis quinquaginta librarum vel ab inde infra nullatenus audiatur appellans neque agens de nullitate, sed sententia executioni mandetur. Item ab interlocutoriis latis vel gravaminibus ante diffinitivam sententiam illatis nullatenus quis audiatur appellans nisi esset talis interlocutoria vel tale gravamen quod pareret preiudicium in negotio principali. Et utrum pareat preiudicium negotio principali vel non stetur declarationi assessorum. Et si quidem declaraverint licere appellationem procedere ex eo quod pareret preiudicium negotio cause principali tunc supersedere debeat in processu cause principalis donec appellationis causa fuerit determinata. A sententiis vero diffinitivis latis supra summam maiorem quinquaginta librarum vel rem maioris extimationis licitum sit cuicumque appellare dummodo non sit talis causa in qua procedi debeat ex [illegible] constitutione summarie simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicii, vel sit causa talis qua petuntur dotes, vel repetuntur, et que si petuntur mercenarii pensiones dismontadure et cumportate vel ea expensarum vel causa que tangit iustitiam creditoris seu gueriva vel depositum a depositis in quibus causis nullatenus reus principalis audiatur appellans vel de nullitate agere volens et hec fiat tam in presentibus causis quam in futuris

De appellationibus infra xv. dies corrigendis claudendis et sigillandis

Item statutum et ordinatum quod super appellationibus admissis ipsarum
appellans teneatur et debeat ipsam corrigi facere et
sigillari infra xv. dies computandos a die missionis
sive dicte appellationis admisse alias elapsis dictis
xv. diebus nisi correcta et sigillata fuerit cessante
impedimento legitimo appellatio censeatur deserta
quam quidem appellationem sic correctam et sigillatam
teneatur appellans cum omni diligentia et sollicitu-
dine prosequi et producere in primo colloquio fiendo
post dictam appellationem interpositam. Et si in dicto
colloquio non fuerit dicta appellatio terminata tunc
teneatur appellans in aliis sequentibus colloquiis
continuatim predictum adhibere diligentiam et solli-
citudinem in prosecutione et procuratione dicte appellationis
alioquin intelligatur dicta appellatio eo ipso deserta et hoc
habeat locum etiam in pendentibus causis

Constitutionem super procedentem (contingentes) quo ad illa [illegible] inserta in dicta constitutione, ubi dicit satisfacto de pretiis competentibus de suo labore. Constituimus quod qualibet notarius teneat et debeat partibus litigantibus et earum advocatis dicta acta et citata in iudicio sine aliqua satisfactione / [Re]f. de actis notariis partibus et advocatis [illegible] 23.

Constitutionem super precedentem declarate et illi aliqua addentes constituimus et [illegible].

De modo procedendi ut appellationes non congregatur claudentur et sigillentur

Item quia per negligentiam et inhertiam partium et notariorum appellationes retardantur et dilatantur quominus congregantur et sigillentur infra tempus debitum predicto constituimus quod interposita appellatione teneatur appellans statim ibidem in iudicio facere statui terminum parti adverse appellare ad certam diem competentem inclusive de quo statuto est terminus ad mittendum congregare claudere et sigillari appellationem interpositam quo termino adveniente, si post contra quam est appellatum comparuit in dicto termino et post adversa (appellans) non comparuit ipso iure sit cassa et deserta intelligatur dicta appellatio nisi modo legitime constet de termino et hoc per iustissimum impedimentum interveniente legitime et sufficienter probatum et iustificatum per partem in contradictorio iudicio quo casu non intelligatur deserta appellatio

occone illius cumulare, si non pars appellans comparuit in ter
mino ut permittit tunc dicat et pars contra quam appel
latum est non comparuit, tunc appellatio producta per appel
lantem ibidem in iudicio legatur et legitimetur
et lecta et legitimata ibidem claudatur et sigilletur
salvo iustissimo impedimento occurrente parti non com
parenti probando et iustificando ut s. ex impedimento
per allegantem illud probetur infra tres dies. Si non utraque
pars comparuit in dicto termino, tunc legatur ibidem dicta
appellatio, si fuerint partes concordes quod dicta appellatio legi
et debito modo sit scripta sicut factum se habet
tunc statim claudatur et sigilletur, ubi autem concordes
non fuerint dicte partes de tenore appellationis predic
te, tunc dicte partes eligant unum arbitrum quod
aliquo possit concordari. Qui sit electus infra sex
dies incluso die peticionis debeat correxisse dictam
appellationem sub pena dimidie marche, [illegible] cum
applicandi sine aliqua remissione, si non non possit
concordari de uno solo tunc quelibet pars teneatur [illegible],
eligere unum et ibidem tenus detur per dominum
non suspectus alicui partium, causa suspectionis allegata
et per dominum iustificata in casu quo aliquis redde
retur suspectus, quibus correctoribus electis ibidem
in iudicio ad instantiam partis appellantis, statuatur

utriusque partis terminum tum dierum iuridicorum de preceptis/ facti
et quod ad tunc locum et tunc horam dies ad que
terminus est statutus quem locum et horam dominus duxerit
eligendos debeant ambe partes suos correctores producere
pro appellatione corrigenda/ Et si aliqua partium suum
non produxerit correctorem in dictis termino loco et
hora cadat in penam xl sol. applicanda parti que
suum produxerit correctorem/ Et nichilominus teneantur
ambe partes in tertia die sequenti facta inclusive
ut supra loco et hora in primo termino ordinatis suos
correctores producere/ et si aliqua partium tunc non
produxerit suum correctorem cadat in penam xl sol.
applicandam ut supra / Et nichilominus ambe partes
teneantur et debeant tunc suos producere correctores
et iurare et producere tunc correctorem datum
per dominum qui omnes iurent in tertia die post septima
diei inclusive ut supra loco et hora dicti in primo
termino statuto pro dicta appellatione corrigenda/ que
appellatio corrigatur per correctores vel correctores quibus
fuerit pretes/ et dicta appellatio sic correcta per
correctorem habeatur loqui correcta et completa
omnino clausa et sigillata omnibus aliis cancella
toribus et oppositoribus reiectis/ et teneatur talis
correcta datus per dominum in dicto termino ad reg
sitionem partium alter in loco deputato ad corrigendum

dictam appellationem simul pena dimidie marche domino
applicande sine aliqua remissione pro deputato
sibi salario per dominum ab utraque parte, solvendo secundum
qualitatem facti / Ubi autem aliqua partium inciderit
in aliquam penam ex supradictis penis nisi solvat
predictam penam alteri parti non audiatur cum
correctore suo / Et habeatur pro victo ac si ad hunc non
produxisset suum correctorem (Et presens constitutio
vendicet sibi locum et in appellationibus que ac-
cedunt per pretores obtentas et hec habent locum
et in pendentibus

i questio

nova Constitutio
super correctione appel-
lationum

Constitutionem per xii predictam ab illis verbis infra usque ad. Si ubi autem concordes non fuerint (struck through) Si ubi autem
concordes non fuerint dicte partes usque ad finem dicte constitutionis cancellamus
tes cassantes et innovantes. Constituimus et ordinamus quod ubi contendentes
appellationis predicte, in septimo, in octavo partes concordes non fuerint, teneantur ibidem dicte partes
stari (?) unum eligere correctorem et de uno ratiocinio correctore concordare / (struck) si aut
forte unum correctorem dicte partes non concordaverint, tunc notarius qui scribit in
ea sessione deputatum pro correctore Qui correctoris sive ut communiter effectum
sive notarius deputatus ut supra teneatur et debeat infra sex dies a die appellationis predicte
in septimo in octavo et illo die non incluso dictam appellationem correxisse sub
pena medie marche curie applicande absque aliqua remissione, Et appellatio
per predictum communiter effectum, vel per notarium correcta habeatur pro legitime correcta
et possit omnino claudi et sigillari omnibus aliis oppositionibus et cavillationibus re-
iectis. Et hoc habeat locum etiam in appellationibus que concedentur per appellationes
per pretores obtentas.

[marginal notes:]
si concordare possint
vel concordare non po-
tuerint aut predicti vicarii
vel offalis recedat
a iudicio.
deputatum ut supra
Et relegatum depu-
tatum et electum correc-
tore ab utraque parte pro corre-
tore.

i questio

nova constitutio de pretoribus)

Constitutionem de pretoribus per xii sub xxiiii de pretoribus addentes illam que de-
clarantes, Constituimus et ordinamus quod dicti illi tres dies statuti pro
termino ad pretandum pretores non currat nec incipiat currere nisi ab illa die
qua vicarius vel offalis fecerit seu dederit responsionem super pretore an eam ad-
mittat admittat vel non, seu repellat. Et illo die non incluso.

de se producit
seu illa nec admittere
nec reicere.

nova astito [illegible] precettoris.

It costituimus et ordinamus quod si aliquis posuerit se in precettore in aliqua causa et illa precettoria prosecuta fuerit et in causa subcubuerit, non audiatur in causa principali nec in agendo nec in defendendo nisi prius solverit expensas factas in dicta causa precettoris taxandas per iudice cause principalis coram quo fuerit dicta precettio imposita. Et quod

Rubrica de precett[...]

quod non

It costituimus et ordinamus quod si aliquis posuerit se in precettore in aliqua causa, teneatur et debeat ipsam precettoris causam [...] prosequi et finivisse adeo quod super ipsa precettore infra xl dies connumerandos a die imposite appellationis [...] responsionis [...] sit pronunciatum per dictum [...] ut cum [...] ipsa [...]

quo tempore [...] restituat in dictam precettoris [...] [...] intra [...] precettoris

dicatur ut officiale coram quo fuit imposita dicta precettio ut ipsam precettoris admittat ut non, et illo die non incluso. Salvo iusto impedimento curatoris cum [...] dictum [...] impedimento credatur. Et non fuerit [...] in dictum tempus lata sententia super ipsa precettore habeatur pro nulla et pro non imposita et per ipsum precedentem in causa principali ac si numquam fuisset imposita posita in precettore. Et si postquam se posuit in precettore succubuerit in ipsa precettoris causa teneatur et debeat reficere omnes expensas factas in ipsa causa precettoris taxandas per iudice dicte precettoris, quibus non solutis non audiatur agendo nec defendendo [...] postquam se in precettore posuit

Rubrica de [...] de vendit[ionibus] bonorum immobilium sive stabilium [...]

quod non

Constitutione [...] precedente declarantes [...] et illa addentes constituimus quod omnia bona mobilia et immobilia [...] possint et valeant [...] incantari et deliberari, omnibus diebus [...] et [...] dictos [...] incantatoris et deliberationes fuit servatur [...]

Rubrica de hiis qui per [...] impedire [...] bona aliquorum et [...] in fine

non quando

Constitutione [...] precedenti in fine [...] quod si [...] apareat alius quam ille cuius sunt bona venduntur addentes, quod [...] si aliquis ius in bonis que venduntur [...] et in causa [...] succubuerit, quod non [...] puniatur pena xxv librarum in [...] dum modo [...] ipsam iusta causam [...] teneatur, et [...] ignorantie [...] bona vendebat, et utrum [...] sua [...] bona vendebant [...]

[...] hiis qui [...] venditori [...] bonorum per eos [...] obligatorum

Constituimus et ordinamus quod [...] venditoris [...] seu ypotecate [...] et [...] addentes [...] et [...] et in causa succubuerit, in [...] cadat in pena xxv librarum quarum medietas applicetur [...] medietas domino et teneatur [...] [...] in [...], sub rubrica de hiis qui per [...] impedire

Rubrica de omni compromisso observando et pena exigenda

In quarto — Constituimus et ordinamus quod si quis tenetur ad aliquid vel aliqua facienda vel non facienda ex laudo arbitrorum sententia arbitratu vel arbitratione, et illa non observaverit seu illa venire fuerit vel fecerit, et omnia in dicta fuerit in scriptis condemnata, et lecta et presente et non lectata, nichilominus teneatur ad penam in compromisso contenta et si quis ipsa contra quod omnia lata fuerit [illegible] infra tres dies ~~[illegible]~~ observare contenta in dicta pena, et contenta in dicta, possit ille in cuius favorem omnia lata fuerit petere et exigere pro libito.

Rubrica de [illegible]

I quarto — Constitutionum presentem infine, Constitutionis ~~[illegible]~~ post illa illa salvo [illegible] et contrarium, [illegible] hic [illegible].

[illegible: interlinear addition] Rubrica de [illegible] [illegible] dote restituenda

I quarto — Constituimus et ordinamus quod nullus de cetero si constituet fideiussorem de dote restituenda in omnem casum dotis restituende, nisi primus [illegible] concessum est dotem, designent ~~[illegible]~~ et dote solvere tenetur, [illegible] omnium [illegible] et futurum [illegible] interesse, tot bona stabilia [illegible] equivalebant de dote, aliter fideiussio facta non teneat ipso iure et nullatenus obliget et hunc constitutionem nullatenus renunciari possit

Rubrica [illegible] percipiat fructus [illegible]

In quarto — Constituimus quod si aliqua mulier, cuius dos constat in fundo dotali remanserit vidua, postquam ~~[illegible]~~ fructus dicti fundi fuerint percepti per virum teneantur heredes mariti [illegible] fructus restituere, pro rata, retenta [illegible] solum portione, pro rata temporis illius anni, pro quo maritus sustinuit honera matrimonii.

Rubrica de curatore dando ~~[illegible]~~ hereditati seu aliis bonis vacantibus

In quarto — Constituimus et ordinamus quod si contingat aliquam hereditatem, seu bona alicuius esse vacantia ~~[illegible]~~ [illegible] creditoribus [illegible] aliquis cuius interest [illegible] curatorem [illegible] bonis, ydoneus et sufficiens, qui teneatur inventarium facere, [illegible] ad [illegible]. Item, facta in [illegible] [illegible] in loco solito [illegible] defuncti cuius bona [illegible] quod si aliquis [illegible] interesse [illegible] de inventario, debeat talibus diebus [illegible] esse, ad videndum [illegible] inventarium [illegible] quod inventarium publicare teneatur in iudicio, infra [illegible] dies [illegible] et [illegible] inventario [illegible] etiam [illegible] possit, [illegible] tutoribus, non [illegible] [illegible].

Or. Rta de inventariis, anteriori conficiendis

Servabitur statuto posito in quaterno tertio grandi

Or. Rta de depredatoribus stratarum

Construes per presidentem edicto constituimus, quod statuto quo loquitur de depredatoribus nobilibus quod pena capitis puniatur, intelligatur et habeat locum in depredatore nobili de strata forensium. Et quod alii depredatores stratae forensium quam non sunt nobiles, et forenses omnes nobiles omnibus ignobiles furca suspendatur.

[margin:] et in stratore in strata forensium.

[margin right:] In grandi

Item constituimus et ordinamus quod in processibus et derobatoribus stratarum sufficiat unica citatio personaliter facta in platea loci ubi procedit per marescallum vel alium officialem domini potestatis ad suam defensionem faciendum ad terminum ... sequentium post ... proclamationes ... et simul non procedat contra ... receptatorem.

[margin:] In grandi

Post Rta. Quod termino actori et reo limitatur ad probandum.

Quod reo actore renuntiante termino debeat ad probandum contra teste volentem delibere.

Constituimus et ordinamus quod si actor renuntiavit termino xv. dierum sibi limitato ad probandum, hoc facere possit in suo preiudicium, ita quod in illo termino amplius nulla probationes sua non possit producere, ... actor. Sed per dictam renuntiationem reo ullatenus preiudicet, valeat infra dictum terminum suas probationes ... producere, sed etiam non obstante dicta renuntiatione limitari possit et debeat ipsi reo terminus xx dierum ... et terminus capiat currere ipsi reo ... elapso dictorum xv. dierum. Et de ... dicti termini currat et currere intelligatur etiam si aliquis ex testibus productis per aliquam partium dixit se velle cogitare vel deliberare antequam deponat.

[margin:] quod tunc currunt

Rta de literis obligationis et earum cognitionibus

[margin:] In grandi ...

Item constituimus et ordinamus si in iudicio ... aliqua ... alii obligatum

[margin:] ... per breves ... sigillata, multe ... et falsi ... communi

Item constituimus quod si quis agere vult ... alicuius ... obligatione contra illum et parte desiderat et non citata ... facere possit in iudicio, qua lecta in iudicio, pro ... quam producit, citari faciat ... ad sextam diem computandam a die presentandis cedule citationis illi ... debeat fecisse ... in ipsa continet, aut ad dictam die sexta computata ut ... appareat ad negandum ... confitendum que in dicta carta continentur. Et ... dictum terminum ... non ... satisfecerit, non appareat in iudicio ... habeatur pro convicto et statim habeat ... ad ... debeat ...

[margin:] In quarto

[margin:] ... confitendum

[margin right:] personaliter citatus et ...

Et dicta carta fuit in iudicio producta ... contenta in dicta carta ... in prima citatione non fuit ...

[margin:] ... appareat ... iudicio, scriptum de manu

... aut per ... aut per ... testium ... possit ... ... scriptam manu ... qui apparet obligatum in carta, sed manu alterius ... appareat in iudicio, ... sigillata in sigillo illius qui apparet obligatum in carta, et roborata duorum testium subscriptione ut ... anotetur.

te cedula ad domum sive [illegible] dimissa, cedo atur p modu
[illegible] q cum inveniet cum eo, et i [illegible] no [illegible] seu
et [illegible] no satisfecerit, stat p [illegible] ut [illegible]. Si aut
[illegible] in termino, et [illegible] litteram fore scripta, de manu ppria
sua, ut illius cui succedit, seu i cuius locum succedit, seu [illegible]
litteram fore scripta, de manu alterius de suo in expresso mandato, te stat
p convicto, nisi [illegible] probare voluerit, solutionem, seu remissionem, eorum seu absolutionem
i litteris [illegible] quo cum admittat. Si aut [illegible] i termino
[illegible] seu negaverit, litteram fore scripta de manu sua ppria,
seu eius in cuius locum succedit, [illegible], et si fuit plures p parte
[illegible] litteram illa fuisse scripta de manu sua ppria, stat
[illegible] n admittat ulterius ad aliquam defensionem [illegible]
n ad aliquid probandum q sibi possit, Si aut probatum fuit, illa
litteram fore scripta de manu eius cuius locum succedit [illegible],
te ad [illegible] possit probare solutionem seu satisfactionem eorum que
i litteris continentur, Si aut littera q i [illegible] [illegible] scripta
manu alterius [illegible] [illegible] sigillata sigillo ppio [illegible] q [illegible]
seu eius i cuius locum succedit [illegible], te ~~[illegible]~~
~~de manu alterius [illegible]~~ si illa q q [illegible] negaverit
fore scripta de voluntate sua, seu sigillum fore [illegible] sua [illegible] ut si [illegible]
de voluntate sua, tali littere no adhibeatur fides, nisi in littera [illegible]
illa fuit subscripta, et roborata, p subscriptione duorum [illegible]
testium, testificantium q dicta littera fuit scripta p talem [illegible]
de voluntate et mandato expresso illius q apparet obligatus in
dicta littera, et sigillata, sigillo ppio [illegible] q [illegible] i dicta littera apparet obligatus
et de sua voluntate,

: de masariis et colonis ad probandum possint admitti

Item constituimus, q si contingat seu [illegible] aliquem probare [illegible]
[illegible] possidere aliquam [illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible], q
dicta probatione fieri possit et p masarios censuarios et colonos dominorum et q in tali
bonorum probando et fama est, de possessione [illegible] [illegible] nisi probatio sufficiens
et ipsi [illegible] admissa fuit ad probandum possessionem quo casu [illegible] et legitima,
q meliore probatione fecerit [illegible]

De novo deposito et facto

Constituimus et ordinamus q illud debeat constare et [illegible] [illegible]
depositum, de quo in [illegible] [illegible] fore [illegible] [illegible] et [illegible]
et i quo nullus appareat [illegible], n [illegible] [illegible] seu [illegible]
et i quo no appareat [illegible] alius [illegible], seu appareat [illegible]
illius et de parte contra illum penes quem fuit depositum, ut n [illegible]
depositum in [illegible] [illegible] vel alia scriptura, appareat obligatio
dicta bonorum dicti depositarii, et i tali [illegible] tali deposito, stat [illegible]
[illegible] videlicet [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible], [illegible] [illegible]

Margin notes (left):

In quarto

Vide littera p cum scriptura [illegible]

bone opinionis et fame

In quarto
In quarto

et i hoc casu prevaleat probatio illius partis q meliores et plures probationes produxerit

q penes est penes unam psonam tantum, et

In quarto

q possit deponere

Margin notes (right):

et q [illegible] probatio sufficiens et legitima, reputetur, [illegible] et admissi [illegible] [illegible] colonorum probare [illegible] admittant i [illegible]

i ambe partes voluerint ad possessionem [illegible], i q [illegible] [illegible]

cum ex [illegible]

[illegible]

n(on) p(er)e(at) ... [illegible] ... factor h(ab)et et potestatem, d(e)b(e)t m(od)o ad ...
depositari(us) q(ui) sit i(n) gardia u(e)l deposito, alt(e)r ... ad aliq(ue)m ... (set nu(n)c)
de bo(n)is depositarij translatis s(e)c(un)d(u)m u(er)ba dicta ...
omnia aut(em) alia c(on)tra g(e)n(er)a deposit(i) p(ro)ut aliud p(er) ... c(on)stituti,
ut co(n)t(ra)ueniat ... ad ... co(n)signat ... ut ... (ut i(n) ... apud ...)
ut fideiuss(or) ut p(er)a ... ... p(ro)p(ri)e c(on)tra(ct)a et ... de
mutuo q(uod) de deposito, et no(n) h(ab)eant p(ri)uilegi(um) ... p(ro) ...
non deposito reducu(n)t(ur) ... illa p(er)dat p(ri)stino ... i(n) aliq(uo)
mutuo ... s(e)c(un)d(u)m ... creditor(um) ...
sicut i(n) alijs instrume(n)tis ...

Q(uod) fideiussorib(us) liberari uole(n)tib(us) a fideiussione

Constituimus et ordinamus q(uod) si aliq(ui)s fuerit p(ro) aliquo fideiussor ... uelit
... ab obligatione fideiussoria liberari, tu(n)c si q(ui)d(em) appositu(m) fuerit aliq(uo)d t(er)mi(n)u(m)
solutio(n)i debiti ei(us) p(ro) quo fideiussit, i(n)fra illu(m) t(er)minu(m) no(n) possit pet(er)e se ex-
i(m)i a fideiussione ... s(ed) elapso ip(s)o t(er)mi(n)o possit ager(e) c(ontra) p(ri)ncipale(m) de-
bitore(m), (uel sua bona) sic possit ip(s)e creditor p(ri)ncipalis et creditor p(ri)ncipalis ... de-
beat ac ... possit p(er) d(omi)n(u)m ... ad exibend(um) ... debiti i(n)d(ebi)to
co(n)t(r)a q(uo)d ... audiatur defensio debitoris sic(ut) si ager(et) creditor p(ri)ncipalis.
Si aut(em) no(n) apposit(um) fuerit aliq(uo)d t(er)mi(n)u(m) solutio(n)i debiti p(ri)ncipalis tu(n)c
uelit fideiussor ip(s)e ... fideiussio(n)e liberari, tu(n)c ad ei(us) i(n)sta(n)tiam
mandetur p(er) d(omi)n(u)m ip(s)i p(ri)ncipali (debitori) ~~creditori~~ ... (liberet ip(su)m fideiussore(m))
~~sibi debitori ut ad ip(s)i debita exactione agat c(ontra) ip(su)m p(ri)ncipalem debitore(m)~~
Q(uod) si ip(s)e (debitor) creditor p(ri)ncipal(is) hoc fac(er)e recusau(er)it (uel neglexerit ut tardau(er)it) tu(n)c ip(s)e fideiussor ...
et exeq(ui) executione(m) fac(er)e possit c(ontra) ip(su)m debitore(m) (uel bona) sic(ut) ... fac(er)e
posse(t) post ... apposit(um) t(er)mi(n)u(m) solutio(n)i ... elapsu(m) ... h(ab)eat locu(m) etia(m) i(n) illa (quocu(m)q(ue) obligatio p(er) ... possit ...)

De ... Q(uod) creditorib(us) no(n) ualea(n)t em(er)e nec ... bo(na) q(ue) ip(s)i met uolu(er)i(n)t u(en)dere fac(er)e ad i(n)ca(n)tu(m).

Constitutio de ... sta(tu)te add(ic)tos et i(n) ca(s)u ... stimu(m) et ordinam(us) q(uod) si ... ~~tempore~~ ... die qua bo(n)a uend(end)a ad i(n)ca(n)tu(m)
debebat delib(er)ari no(n) fuit rep(er)t(us) u(e)l app(ar)uerit aliq(ui)s q(ui) d(ic)ta bo(n)a em(er)e
uoluerit tu(n)c creditor ut ille ad cui(us) i(n)sta(n)tia(m) bo(n)a uendi(t)u(m) possit ... uale-
at ... cora(m) d(omi)n(i)s. Et ~~eo ...~~ ... q(ui)a no(n) potuit ... (ip(s)i et ...) (fac(er)e)
... e(m)ptor rep(er)iri, et eo ... q(uod) no(n) deficiat e(m)ptor ~~...~~ p(ro)p(ter)
ut fraude(m) ... possit ... debeat tu(n)c p(er) ... (q(ui)a uoluerit)
... licentia ... p(re)ferendi ... p(er) cedula ... ... debitori ... ... uero
ut se(m)el ... ad domu(m) sue habitationis dimissis ad ... die(s) ad unde-
ci(m) ... et deliu(er)ari ... ip(s)a bo(n)a. Et eo die lic(i)tu(m) sit ip(s)i ... ad cui(us)
i(n)sta(n)tia(m) ip(s)a bo(n)a i(n)ca(n)tata fu(er)u(n)t illa bo(n)a i(n)ca(n)tare et p(ro) se em(er)e ... iste ...
si ip(s)e ... ad cui(us) i(n)sta(n)tia(m) ip(s)a bo(n)a i(n)ca(n)tabantur ea bo(n)a em(er)it possit ...
... debito ... recup(er)are et exiger(e) p(ro) p(re)tio p(ro) quo deliu(er)ata fuerit usq(ue)
ad spatiu(m) xx dier(um) c(om)putandor(um) a die ... deliu(er)ationis et illo no(n) ... (ea bo(n)a ... die)

Marginal notes (left): ... notificatio ... a die notificationis ... tradat ... iudicij. — ... facta c(on)stitutio q(ue) ... a tutorib(us) c(on)fiendis. — Si aut(em) elapso t(em)p(or)e c(on)fice(n)di i(n)uentariu(m) p(er) creditores pupillor(um) ut aliq(ui)s eor(um) ... allegaui(t) ... ip(s)os tutores no(n) esse ... (debeat) ... ad i(n)stantia(m) p(ro)cor(um) ... ex officio d(omi)n(orum) ... et nichilomin(us) ... facto e aliq(ui)d ... ut aliq(ui)s q(ui) ... tutore oportet illud ... et quo ad ip(s)i ... et i(n) bo(n)is ... executio ... ad ... bonor(um) suor(um) ... tutela ... alio ... rema(n)serit tutela ... casib(us) ... s(u)m saluu(m) ... recup(er)are ... a tutore, ... no(n) ... tutore. — Et p(ro)p(ter) ... refferir(et) ... q(uod) ... i(n)ca(n)tauit illa ...

Rubrica de pena falsi testis

Constituimus et ordinamus quod si aliquis deprehensus fuerit falsum testimonium perhibuisse in quacumque causa civili vel criminali, pena ducentarum librarum incurrat, quam solvere teneatur infra quindecim dies postquam deprehensus fuerit, et nisi in dicto tempore solverit, amputetur ei lingua, et huius pene medietas cedat domino, alia curie coram quo falsum perhibuit testimonium, alia medietas parti contra quam falsum perhibuit testimonium.

falsi testis

Rubrica de massariis de massaricia et manupastis et quibus non admittendis ad testimonium pro eorum dominis.

Constituimus quod nullus massarius qui stet cum aliquo causidico de massaricia, seu in fumo nec manupastus alicuius, possit in aliqua causa testimonium perhibere pro eorum dominis. Excepto quod massarius pro eis possit deponere de possessione massi, ut in alia constitutione continetur.

Rubrica de creditore non molestando per fideiussorem, de dampno passo per fideiussorem

Constituimus et ordinamus quod si aliquis ad petitionem alicuius creditoris aliqua bona sint vendita ad incantum, que bona fuerint designata per aliquem fideiussorem seu creditorem, aut per extimationem suam, vel bona fideiussoris alicuius seu aliter designata, et fideiussor velit se de ipsa venditione prevalere, ipse fideiussor possit et debeat facere querimoniam de debitore pro quo fideiussit cuius occasione dampnum passus est, et non de creditore, nec ullo modo molestet creditorem pro pignore vendito, cum iuste cum non de dicto pignore fecerit vendi, et ipse debitor principalis qui bona fideiussoris sint vendita, habeat regressum contra creditorem, si credat eum aliqualiter lesisse, ut quod forsitan dicat non iuste vel legaliter dictum pignus fore venditum, ut alia constitutione.

ut aliud quemvis designaverit seu obligatorem bonorum suorum ad instantiam alicuius pro

et alios eius dampnum resarcire

de penis promissis coram aliquo domino non exigendis

de gastaldionibus et gastaldis ~~officialibus~~ et garantibus non vadientibus recipe

Constituimus et ordinamus quod nullus gastaldio seu quis alius iurisdictionem exercens in patria Foriiulii audeat vel presumat compellere vel inducere litigantes aliquo per se coram ipsis litigante, quod aliquid faciat vel non faciat sub aliqua pena, nec ipsi litigantes ad instantiam alicuius domini seu alicuius alterius persone nec sponte valeat se obligare sub aliqua pena, super premissis et si quod contra facta fuerit sint nullius roboris nec firmitatis.

xx. dierum actori ~~et reo~~ / xx dierum [illegible] limitatis

alibi scripta.

i questio

Constitutionem prefatam precedentes quo ad quedam supleres et declarantes Con-
stituimus et ordinamus quod terminum de quibus in dicta constitutione cavetur limitetur per [illegible] semel in causa per partes vel alias [illegible] alio nomine contineat vel appareat et sic nominata fuerit manutentores simul cum eis ipsos manutentores nominatos et nominantes eos
dominum actore suo cum fuerit legitimare personam et ~~simul cum eis nominantes manute-~~
~~tores et nominatos~~ vel per receptorem utrique per dictos manutentores in se susceptum
vel per lapsum termini dilatorie nominantibus et nominatis limitatorum secundum formam con-
stitutionis hoc loquentis. Sed cum non quod non nominaretur manutentores tunc statim
~~ad instantiam actoris~~ legitimationis personis fiat dicte limitationes dictorum terminorum partibus
predictis sine alia partium prece, et alia contrariat absente [illegible] predicte Constitutioni
addentes quod infra terminos limitatos actor possit et reus testes suos et
sua iura quam [illegible] producere et [illegible] probationes producere.

Que quidem limitatio terminorum fiat super omnibus que partes vel aliquis ipsarum voluit producere vel probare et super toto causa [illegible] dictis actore [illegible] in predicta prima Constitutione [illegible] ~~[illegible]~~ secundum formam xxx. dierum [illegible] secundum formam constitutionis ~~[illegible]~~ et termino actori et reo dato [illegible] ad conclusionem cause limitatione in suo loco posita in sua remanentibus firmitate. Et predicta omnia observentur [illegible] causis [illegible] et aliis [illegible] exceptionibus, de causis istorum [illegible] [illegible] in quibus procedunt secundum formam constitutionis super [illegible] ipsis edita.

i questio

~~De tutoribus [illegible]~~ dandis pupillis, ad petitionem
creditorum parentum et [illegible].

~~Constitutionem~~ Cum plerumque propter carentiam tutorum, res et bona pupillorum
negligantur et dissipentur, ac etiam creditores pupillorum sepe frustrantur
eo quod non habent personam legitimam ad conveniendum, pro remedio huius
Constituimus et ordinamus quod si aliquis, petitione [illegible] intenderit, seu
qui agere intendat contra aliquem pupillum carentem tutorem, petierit
eidem pupillo de tutore ydoneo provideri, teneatur et debeat ~~[illegible]~~
[illegible] iustitia et ius dicere, seu officiat [illegible] predicta petierit, ~~[illegible]~~
~~officium~~ exhibere suum officium, eidem pupillo de ydoneo tutore
providere, videlicet requirendo de proximioribus dicti pupilli, ex linea
paterna, si possint reperiri, ydoneis, ~~[illegible]~~ quibus deficientibus ex linea
materna, vel ex utraque linea, si invenit, ~~[illegible]~~ attentis quibus deficientibus
~~[illegible]~~ aliis extraneis [illegible] tutelam subire, et eligere, nominare
in tutorem, attentis personalibus vel ad dominium, [illegible], in statutum [illegible]
[illegible] qualibus [illegible], non venit ad accipiendum tutelam, vel ad se excusandum
quod ulterius non audiat excusationes, sed procedat ad compulsionem
ipsius, vel tutelam suscipiat, sub pena et penis pro [illegible]
attentis, pignoribus captis et venditis, usque in [illegible]
[illegible] [illegible] adventum, et aliquas excusationes fecit predictam tutelam
[illegible] et propter [illegible] ~~[illegible]~~ sunt [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] tutelam subire, cum pena et penis [illegible] ~~[illegible]~~
expressum.

Et in gl[ossa] statuti intelligatur quod est confessus per pen[am]

In[ter] c[on]f[ession]o[ne]

Quia ex longeva consuetudine civitatis Perusii ac et aliis statutis antiquis editis obtentum est, quod si in instrumento mutui contineatur, quod debitor vocat se confitetur et est confessus per laudum et condemnationem et cetera et nomine ad tantum deductum est per aliquos volentes alios suos creditores defraudare ex alia causa quam mutui quod pareret, exprimi in instrumento et quod vocat se confessum, et sub hoc pretextu uti volunt privilegio instrumentorum confessionum de mutuo. Constituimus et ordinamus, quod omnes statuti loquentes in instrumentis confessionum et ac sanctos intelligant de instrumentis confessionum mutui tantum in aliis autem instrumentis nullum contineant robur nec firmitatem et per ipsum procedat in iudicio, ac si non esset in illo instrumento expressum quod vocat se confessum

in quatro

Contra statuti legem qui est de exforcio, ambabus partibus allegantibus possessionem et contendentibus constituimus, quod si actor alicui de exforcio tempore rei mobilis ~~[illegible]~~ et non sit per ... rei immobilis seu stabilis in tali casu utique pro omni et omnimoda liquidum tamen ad probandum ~~[illegible]~~ quidquid probare voluerit, infra spatium x dierum computandorum a die litis contestate

[left margin:] a decreto Pape

Constituimus quod cum alijs non uniuersis sit cunctis comparatoribus ut forensibus qui uolunt tabellionatus officium [illegible] in patria Foroiulij. nullatenus dictum officium audeat exercere, nisi prius fuerit examinatus et approbatus per quatuor iudices doctores eligendos per dominum patriarcham de consilio generalis electorum per collegium quorum officium durent per annum, et de anno in annum fiat talium doctorum electio. Instrumenta autem confecta ab talibus examinatis et approbatis [illegible] nullius sint efficacie et ualoris.

[left margin:] non examinati et approbati ut dictum

Qui autem contrauenerit aliquid contra istam, et [illegible] examinatus et approbatorum, priuatus sit et intelligatur ab officio tabellionatus in toto dominio et [illegible]

[left margin:] Et c. [illegible] et nichilominus [illegible] pro secundum [illegible] soluendo ducentas libras paruorum dandas fabrice ecclesie Aquilegensis. Et c. infra decem menses. Et non [illegible] secundum [illegible] perstiterit aut prefata pecunia soluerit detrudatur in carceres, et ibi per sex menses pene nomine retineatur per sex menses computandos a die quo detrusus fuit in carceres inclusus.

a die qua ut dictum fuit deprehensus

[right margin:] ut mandatur *[?]* per dominum uicarium domini patriarche et per

Item constituimus quod in patria Foroiulij fiant octo autenticatores et uicedomini, unus in Aquilegia, alius in ciuitate, alius in Utino, alius in Glemona, alius in Tulmetio, et alius in Montefalcone, et alius in Sacilo *[?]*, et alius in Sacilo, et eligantur per consilium [illegible] Castrum Leonis *[?]* et comparatorum, cum confirmatione domini patriarche, quorum officium durent ad annum, nisi causa et impedimentum aliud eueniat, quo casu alius subrogetur durante impedimento. Et quilibet uicedominus habeat notarios quos sibi uiderit expedire, eligendos per consilium dictarum terrarum, mutandos de anno in annum. Quorum quidem autenticatorum et uicedominorum officium sit, et per eos teneatur habere quaternos, in quibus registrent omnes notas que ad ipsos deferent, et tales registrata fiant per notarios [illegible] de uerbo ad uerbum, prout in ipsis publicis instrumentis apparuerit, quarum [illegible] *[struck through:]* [illegible] et publicare debeat [illegible] et [illegible] instrumentum publicatum ex registro, et in fine consuetis cardinalis *[?]* et ab uicedomino qui in fine instrumenti publicati et subscribat in hac forma, Ego .. uicedominus et autenticator predicti instrumenti uicedominaui. Et quilibet [illegible] adhibeat fidem [illegible] alicui publico instrumento non sit uicedominatum et per quos instrumento uicedominato seu autenticato et per [illegible] [illegible] et [illegible] quem ut notas registratas [illegible] aliqua instrumenta non registrata, ut non uicedominata, nullius sint roboris et firmitatis.

[right margin:] ac per registrum non [illegible] autenticato [illegible] et debeat

[right margin:] seu autenticato et per [illegible] subscriptione habet et recipere possit duos autenticatos de [illegible] [illegible]. Et notarij qui registrauerint habeat et recipere possit unum paruulum pro singulis [illegible] scripturis registri in quarum quilibet linea non sint pauciores xl. litteris.

[left margin:] omnia instrumenta in publicam formam reducta.

[left margin, struck through:] quod registrat [illegible] notas [illegible] linea [illegible] et in linea non [illegible] [illegible] quadraginta litteris.

et publicas instrumentis inscriptis continentibus maiorem summam vel quantitatem vel valorem quinquaginta librarum

Et fiat breviatio et autenticatio completa, ~~fiat de novo~~ officii videlicet

et codicillos de testamentis ~~[illegible]~~ et aliis instrumentis notarialibus et generaliter de omnibus scripturis et

procuratoriis factis ~~ad negotia~~ cum publicis omnibus ad negotia omnia

et causas, et de compromissis et omnibus arbitrariis et de ~~omnibus~~ distinctionibus

iudiciariis. ~~et de factis notis registratis, et exigentes publica~~

~~instrumenta [illegible] ut formas notarii [illegible]~~

~~[illegible] sub [illegible] debeant registrari~~

~~[illegible] et notarii~~ Et si contigerit instrumentum aliquod

instrumentum publicatum et registratum seu autenticatum ut supra et ipsius instrumenti non

tam originales non reperiri, de quo stetur et stari debeat faciendo illi notarii

que dicetur scripsisse originales notas, vel illi notarii cui fuerit commisse note

cum que dicetur ipsas originales scripsisse notas, tunc possit et debeat dictus auctor

notario ex dicto suo registro facere illud instrumentum per unum ex dictis suis notariis in

publica forma redigi de verbo ad verbum sicut in eius registro continetur, Et postea

se subscribat, dicens quod ita in eius registro continetur. Et tunc dicto instrumento ex dicto

dicto registro publicato adhibeatur plena fides sic si esset publicatum per ipsum

notarium qui illud stipulatum fuisset. Addentes preterea quod omnia instrumenta publicata

per quoscumque notarios subditos vel non subditos [illegible] scripturas, debeant ~~[illegible]~~ subditos

ut predictum est registrari et breviari, dummodo tangant [illegible] ~~[illegible] fides [illegible]~~

~~[illegible]~~, aliogin eisdem ~~ulla fides ut [illegible] [illegible]~~ fides aliqua ut prefertur. Et

subditos [illegible]. Aliogin eisdem instrumentis non detur fides aliqua ut prefertur.

quod instrumentis ~~ante hanc constitutionem~~ per redactis in publicam formam ex notis ante hanc constitutionem

compillatis, et post hanc constitutionem registratis et autenticatis ut supra dictum est et postea per

dictos possit autenticatos eadem ex dicto registro suo ut predictum est [illegible] facere

2

Item de instrumentis actorum publicatis ~~[illegible] constitutione~~ et publicandis ex notis

[illegible] et notariis ante huiusmodi constitutionem fieri possit, et concedatur utrimque fieri

~~[illegible]~~ vicedominatorem ~~quem admodum de [illegible]~~ eundem effectum et eandem vim

habeat, ~~et [illegible]~~ quemadmodum instrumenta de vicedominanda secundum hanc constitutionem

habebunt

Rub. 24a. De salariis notariorum et c.

in quaternus

Constitutiones preteritas precedentes abolentes et cassantes et tollentes in totum
et easdem in melius innovantes. Constituimus et ordinamus quod ille ad cuius
instantiam notarius redigit in publicam formam instrumentum contractus emptionis novi
facte ad incantum vel instrumentum depositi dotis morghengabii desponsationis
et quibuslibet aliorum contractuum donationis non teneatur dare dicto notario pro dicta pu
blicatione, si contractus pro quo publicatur non excessit pretium vel valorem vel quan
ultra fr. xij — titatem vel valorem x. marcharum, ultra fr. xij. Si non excessit pretium quantitatis vel
valorem x. marcharum, tunc ab ipso pretio quantitate vel valore x. marcharum
usque ad pretium quantitatis vel valorem ducentarum marcharum non teneatur ipse
ad cuius instantiam aliquis ex dictis contractibus fuerit publicatus dare notario
qui ipsum notarium contractum publicaverit ultra unum fr. frixachensem pro qualibet
marcha pretii quantitatis vel valoris. Si vero pretium quantitas vel valor
excessit ducentas marchas, tunc non quantacumque excedit et usque in infinitum
excessit, ducentas marchas, tunc non teneatur facies publicari notario dare ultra tres marchas pro
tunc non teneatur faciens publicari notario dare ultra tres marchas. Pro
instrumentis vero contractuum permutationis societatis divisionis et laudationis seu
proprie locationis, non teneatur pro publicatione aliquis eorum dare notario
ille qui fecerit publicari, si fuerit non excessit pretium quantitatis vel valorem
x. marcharum ultra xij. frixachenses. Si vero excessit pretium quantitatis vel va
lorem x. marcharum tunc non teneatur ille ad cuius instantiam fuerit instrumentum publica
tum dare ultra medietatem eius pretii quod dictum et expressum est de in precedentibus contracti
bus qui excedit pretium quantitatis vel valorem x. marcharum. Pro istis compro
missis vero et sententiis vigore ipsorum latis et ab eodem notario scriptis non tea
tur pro regressu compromissi et sententiae illius vigore late dare ultra quam daret
si certum instrumentum emptionis de quo dictum est habito respectu ad pretium quantitatis vel va
lore rei eorum de quibus est facta compromissio in dicta sententia vigore compromissi lata. Si
si fuerint compromissum et sententia vigore lata scripta ad diversos notarios
tunc non teneatur regressum publicatori compromissi vel sententie pro quolibet illorum dare
ultra quam de dictum est dari debere pro utroque ipsorum ab eodem notario pu
blicatorum. Pro istis vero mutui et relationis factae de bonis venditis ad tota
tum, non excedentibus quantitatem valore vel pretium x. marcharum non teneatur
dare ultra fr. xij. Si vero excedunt quantitatem valore vel pretium x. marcharum
dare non teneatur ultra fr. unum pro qualibet marcha. Unde vero de. in
quantumcumque excessit non teneatur dare ultra fr. xl. Et idem quod in de proximo cau
statuimus in instrumentis finis et remissionis in quo specificatur quantitas
vel res de qua facta est finis et remissio, sed si in ipso instrumento finis et remissionis
non sit specificata quantitas vel res de qua est facta finis tunc non teneatur
ille ad cuius instantiam dictum instrumentum fuerit publicatum, ultra mediam marcham dare.

Pro instrumento vero sindicatus tutele curatorie vel factorie ~~ac locationis ad~~
~~tempus facte non~~ publicatis non teneantur plus dare ultra frisinos xx. Pro instrumentis
autem procuratorie vel actorie vel locationis ad tempus facte non teneantur plus
dare pro eorum publicatione ultra frisinos xii. Insuper pro testamento publicato non
teneantur ipsorum testium rogatores dare ultra frisinum i. pro qualibet marcha facta
extimatione hereditatis deductis debitis et legatis et aliis quibuscumque
hereditatis oneribus. Ita tamen quod quantumcumque valeat bona hereditatis
non teneantur testium rogatores dare notario qui illud publicaverit ultra
x marchas. Pro legatis vero publicatis non teneantur plus dare ultra
frisinum i. pro marcha, qualibet marcha quantitatis vel extimationis rei
legate, Ita tamen quod quantacumque quantitas fuerit vel valor rei legate non
teneantur plus dare ultra summam quatuor marcharum. Pro confectione vero in-
ventarii publicati facta per heredes vel tutorem fiat satisfactio notario delibera-
tione duorum bonorum virorum eligendorum per partes habito respectu et consideratione
ad laborem notarii quem in dicta confectione passus fuerit et ad vires
hereditatis vel valoris bonorum ~~patrimonii~~ de quibus inventarium fuit confectum. Ita tamen
quod ~~nisi me pro dicto ...~~ quantecumque sint vires hereditatis vel
bonorum non teneantur plus dare pro inventario de illis confecto ultra tres
marchas. Notarius vero qui per pacta vel aliquod pretorum ultra predictas
satisfactiones in suis casibus singula refferendo sponte voluntarie
regentibus aliquid pretorum extorserit, extorta restituat et in penam dominis
marcham cadat solvendam domino cui subest notarius qui extorsionem
fecerit antedictam.

Pro dampno solutio predicta non sit minor frisinis xii.

17 eodem receptatum Constitucionis prohibitionis precedentis quo ad penam depredatorum in strata
publicas comugeres Constituimus et ordinamus quod pena capitis
in dicta constitucione contenta in pena suspensionis ad furchas ex intelligatur et
sit de cetero commutata.

In Christi nomine Amen. Liber statutorum et ordinamentorum
condictorum et factorum tempore Nobilis militis domini Johannis
Baribonelli Capitanei terre Vetiani. Imprimis

Imprimis in principio mensis Julii anni millesimi trecentesimi [illegible]
[illegible] Judices [illegible] ad evitandas expensas et pompas
quorumdam transeuntium sive possibilitatis limites [illegible]
dente utilitate, Comune et capitaneus terre Vetiani statuerunt
et ordinatum fuit quod nullus Comunis terre Vetiani audeat
vel presumat tempore sui sive suis funeribus facere aliquam bandieram
scutum seu galeam, nec ad se duci facere equum faleratum
vel non faleratum, militibus dumtaxat exceptis. Sub
pena quinquaginta ~~[illegible]~~ librarum [illegible] in [illegible]
pro quolibet delinquente. Que pena exigatur per dominum
terre Vetiani qui pro tempore fuerit, ab heredibus dicti defuncti
cuiusque pena cedat comuni totaliter excepta [illegible]
denariorum [illegible] applicanda domino Capitaneo.

Item statutum et ordinatum fuit quod pro nullo defuncto
aliquem terrigenam vel forensem habitantem in terra Vetiani
mortuum, aut sepelliri decessum in terra Vetiani, in aliqua
Ecclesiarum secularium vel regularium, campane pulsari
non debeant [illegible] quam in Ecclesia apud quam corpus
defuncti debebit sepelliri, videlicet tantum pro mazenilo et
[illegible] [illegible]. Et quod nullus nomine secularium
vel regularium alius ipsa associare corpus defuncti debeat
nisi per illas [illegible] corpus [illegible] defuncti debuerit

deponetur, exceptis dumtaxat filiis sancti Jomassij [illegible]
quos quilibet habere possit causa Regule adaugende.
Exceptis ecclesia sancte Marie de Castro et sancti Stephani
propter paucitatem clericorum existentium in eisdem, ad quas
[illegible] possint de ecclesia maiori tot sacerdotes et
clerici quot propinqui defunctorum duxerint requirendos
non obstantibus supradictis. Sub pena unius marche denariorum
Aquilegensium, cuius pene medietas cedat domino Capitaneo et alia
Comuni, ab heredibus defuncti effectualiter exigenda. Siquis
autem Campanas pulsari mandaverit contra formam dictam
in aliquibus ecclesiis, preter quam ut supradictum est, cadat
in penam decem soldorum domino applicandam.

Item statutum et ordinatum fuit quod circa expendia
fienda in funeribus defunctorum modus infrascriptus et
ordo observetur, quod in missa conventuali solummodo
unum doplerium ponderis librarum quatuor ad plus
dari debeat et offerri, in quo una marcha denariorum
Aquilegensium apponatur, et non ultra. Infra autem dictam quantitatem
quilibet ponere possit ad libitum voluntatis. Cereos
non deportandos circa funus nemo possit habere sine
potestatis (?) facere ultra quatuor unius videlicet ponderis librarum
trium pro quolibet Cereo. Pro missa vero funerali singulariter
celebranda, nemo sacerdos sive Religiosus ultra tres
denarios habere debeat. Nec detur pro obsequio fiendo
circa funus preter unum denarium, sive aliquo cadeletto
in pena unius marche denariorum Aquilegensium, cuius medietas cedat
domino Capitaneo, reliqua vero Comuni [illegible] exigenda per [illegible]
ab heredibus ipsius defuncti.

De auctoritate Camerarii Coïs in expendendo p utilitate dicti Coïs sine aliqua deliberatione

Statutum fuit ordinatum et reformatum quod quilibz Camerarius ex auctõ sui officii p evidēti necessitate et utilitate Coïtatis terre bini et p bono publico eiusdem terre sine aliqua deliberatione cuiuscūq regiminis ipius terre possit et valeat expendere quotiescumq. et quancumq casus talis necessitatis et utilitatis evidentis occurrit usq ad summam unius marche den. in hoc ocasione sua onerata remanente et prite uno saltem ex prioribus ~~de bonis dicti Comunis~~ cois et cum cōsilio Ab inde ūo sup expensam ~~dicti Cois~~ de bonis dicti Comunis absq deliberatione Consilii vel deputatorum ad Regim ipius terre nullatn facere ~~teneat~~ possit Et si in hoc contrafactum fuerit totum expensum cedat in dampnu ipius Camerarii Ita quod nullam a Comunitate refectionem consequatur Sed potius talis expensa a calculatoribus reiciat et quod nulla reputetur

Quando et quoties in anno Camerarius teneat reddere ronem sue administrationis et determinatio Salarii Calculatorum

Quia crebra ratio ambiguitatē removet et consequr claritate confirmat hinc e quod p tollendo ambiguitates quas nasci cōsuetum erat circa redditiones rationum Camerariorum Coïtatis terre bini que in longum nimium trahebant Statutum ordinatum et reformatum fuit quod quilibz Camerarius dicte Coïtatis singlis sex mensibz anni sui officii vel ~~saltim infra dies quindecim post singlos sex menses expiratos~~ debeat ronem sue Camerarie administrationis tam introitus quod expensarum ostendisse .. Calculatoribz rationum Coïtatis qui fuerit electi sub sua Cameraria Et si deffecerit p ipso Camerario in non ostendo dictam ronem tpore debito ut dictum e incurrat penam viginti quinq librarum [illegible] Et nichilominus compellat p Consilium ad reddendum ronem tpribz supscriptis et quolibz ipsorum duorum tporum sub maioribus penis p ipm Consilium determinandis et imponendis salvo semp legitio impedimento p ipm Consilium approbando Et ad hoc ut Calculatores sint soliciti ad audiendum dictas rones Statutum fuit quod quilibz qualibz vice dictorum duorum temporum p singla rone debeat hre unu ducatum a Coïtate Et si p aliquo ipsorum deffecerit salvo legitio impedimento

Cancellarius unum ducatum

ut supra solvere debeat Communi duos ducatos omnimode exigendos et Cancell(ario) medium ducatum Et quod domini Septem deputati teneantur durante eorum officio fecisse fieri rationem ipsius Camerarii de sua administratione
A trium sub pena quinquaginta ducatorum pro singulo ipsorum Et nichilominus non possint exire de ipsorum officio nisi reddita et facta ratione per ipsum Camerarium salvo legitimo impedimento per Consilium approbando. Quam penam dominus Capitaneus et
et exercitaverit successores ipsorum in officio dominorum deputatorum exigere teneantur sub debito sacramento novae Communitatis predicte. De qua pena dominus Capitaneus habere debeat a singulo contrafaciente denarios .xl. tantum. Ut solutus sit in excipiendo predicta

Quod Camerarius teneatur facere scribi introitus et expensas quas fecerit singulis octo diebus per unum ex Cancellariis Consilii.

Statutum et ordinatum fuit quod quilibet Camerarius singulis octo diebus vel infra singulos octo dies omnia et singula Recepta ac denarios et singulas expensas que et quas ipsum facere contingerit, teneatur et debeat fecisse scribi et notari in quaterno remanendo in Cancellaria Communitatis conservando ad perpetuam memoriam gestorum sub sua Cameraria per unum ex Cancellariis consilii, qui ad hoc sibi deputatus fuerit, qui singulis octo diebus semel saltem teneatur ostendere ipsum quaternum [illegible] expensarum et receptorum dominis Septem deputatis Et hoc sub pena .xl. denariorum qualibet vice qua contrafactum fuerit, in quam penam incidat Cancellarius si per eo defecerit salvo legitimo impedimento approbando ut supra Quam penam domini Capitaneus et domini deputati omnimode exigere teneantur. Cuius pene tertia pars perveniat domino Capitaneo et reliqua sit Communis

Quod deputati ad constructionem turrium et murorum novorum debeant facere expensas et non Camerarius.

Item Statutum fuit et determinatum quod Camerarius Communis Urbini non possit aut debeat expendere ex se aliquid pro constructione novorum turrium et murorum circa terram Urbini sed solum dare pecunias in manibus deputatorum ad constructionem ipsorum turrium et murorum iuxta et secundum quod per dominos Septem deputatos et decem vel maiorem partem ipsorum ordinatum et mandatum fuerit et in illa quantitate quam ipsi domini deputati determinaverint In omnibus aut aliis occurrentibus officium suum debeat et possit ipse Camerarius suum officium solitum exercere faciendo tam expensas iuxta statuta super hiis edita. Et si aliquid expendiderit cedat in dampnum suum

De bonis uxoris [illegible] ... [illegible] sibi donatis tempore ... nuptiarum vel post [illegible] ... mortua uxore.

[illegible] testamentum quod si ... [illegible] ... testamento vel codicillos condere possit. Valeat ... testamentum vel codicillum ... [illegible] aliqua condictione ... [illegible] super dote sua ... quo ... ipsam [illegible] ... ipsam pervenit possit ... [illegible] codicillum de omnibus ... bonis adventiciis vel ... [illegible] obvenientibus ... sibi datis per maritum post ... [illegible] ... contemplatione ... de quibus nullo modo possit ... [illegible] ... Item ... [illegible] ... super omnibus rebus ... [illegible] ... ad maritum ... [illegible] sibi donatis a marito ... [illegible] tempore nuptiarum vel ... contemplatione ... [illegible] testamento valeat ... [illegible] ... [illegible] si a patre ... fuerit emancipata. ... [illegible] ... sibi constitutam per parentes ... [illegible] ... consuetudine vel ex parte ... [illegible] ... possit ... valeat ... [illegible] aliqua dispositio ... nisi ... [illegible] ... que ipsam ... [illegible] dotatis ... bonis dotis.

[illegible] ad libitum dederit dote ... [illegible] super vestibus et ... [illegible] ... clenodiis ... [illegible] ... aliis ... [illegible] ... mobilibus ... [illegible] ... ad ornamentum ... [illegible] a marito vel per maritum ... [illegible] ... testari non valeat nisi de consensu mariti ... [illegible] ... ab intestato ... [illegible] sibi codicillos ... [illegible] ... ad maritum vel ... [illegible] donata per maritum ... [illegible] ... vel post ... contemplatione nuptiarum ... [illegible] ... remaneant penes ... [illegible] ... filiis ... et si non ... liberis remaneant penes maritum. ... [illegible] ... ex ipsius dote que ... [illegible] consuetudine debet venire ... [illegible] exceptis aliis suis bonis ... [illegible] ... mobilibus ... in quibus debita ... [illegible] ... tum per maritum ... [illegible] ... sepulturam ... [illegible] ... funeralia ... [illegible] expensis.

Constitutio ex bureau
de bonis vporo porcis
ad domum maiti 25

Item statuimus et ordinamus quod [illegible] quilibet [illegible] in terra [illegible] vel eius districtu [illegible] solvere debeat [illegible] quatuor denarios pro qualibet [illegible]

[illegible] Item statuimus et ordinamus quod quilibet [illegible] in terra [illegible] amodo in antea solvat denarium [illegible] pro qualibet [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] armorum [illegible]

Item qualibet [illegible]

[illegible] pro [illegible] quatuor

Dacarii

[illegible] statutum et ordinatum quod [illegible] a quolibet tam [illegible]
[illegible] vendere aliquam quantitatem [illegible] cuiuscumque speciei fuerit [illegible]
[illegible] per stratam tam super foro [illegible] domibus vel aliis locis [illegible]
[illegible] teneatur et debeat [illegible] mensurare seu mensurari facere
[illegible] cum quarta communis [illegible] a dacariis dicti dacii quod [illegible]
[illegible] fuerit, et eisdem [illegible] exinde quibuscumque solvere pro qualibet
[illegible] bladi venditi [illegible] Et hoc sub pena [illegible]
[illegible] solvat datium [illegible] solidis [illegible] solidorum [illegible]
[illegible]

Item [illegible] ingratum [illegible] fraudibus obviare que in [illegible]
[illegible] dicti dacii possent committi statutum et ordinatum [illegible]
[illegible] venderetur bladum in [illegible] ad oculi extimationem [illegible] absque
mensuratione cadit in pena [illegible] medietas applicetur [illegible]
et alia dacariis pro qualibet [illegible] qua fuerit [illegible] teneatur
solvere datium [illegible] [illegible] ordine supra declarato.

Item quod nullus audeat [illegible]

Statutus contra
Commune Cōis

Ordinamenta de ordine ad funera 82
mortuorum observando

Statuimus et ordinamus quod singuli decem deputati ad regimen terre vestre qui pro tempore fuerint omnes teneantur ad faciendum fieri calcultum rationum [illegible] erunt pro tempore durante eorum officio. et si secus per dictos deputatos factum fuerit tunc ipso facto incurrant penam xxv. librarum pro singulo applicandam ipsam penam pro duabus partibus Communitati pro tertia domino Capitaneo.

Statuimus et ordinamus quod procuratores qui pro tempore fuerint executioni demandare teneantur consilium deputationes que exigere ~~et si neglexerint~~ infra unum mensem terminum a die deputationis facte computandum quod si neglexerint tunc ipso facto dicti procuratores incurrant penam viii marcharum solidorum pro singulo applicandam pro duabus partibus Communitati pro tertia domino Capitaneo.

Statuimus et ordinamus quod Commissarii seu commissarius qui deputabuntur seu deputabitur per dominum Capitaneum consilium et regimen super aliqua commissione per eum seu eos facienda teneantur et debeant seu teneatur et debeat ipsam commissionem eis factam executioni demandare infra terminum eis per Capitaneum Consilium et Regimen deputatum. et si per eos seu eum secus fuerit factum tunc ipso facto dicti commissarii seu commissarius incurrat seu incurrant penam viii marcharum applicandam pro duabus partibus Communitati pro tertia capitaneo.

Proponitur quod super materia livellorum per Regimen fiat plenaria commissio et auctoritas Regimini et Consilio de faciendo ordinamenta super ipsa.

Proponitur utrum vinum debeat remanere ad precium positum ut [illegible] ad aliud precium

Item proponatur si malvasia romania et rabiolum ac moschatellum poni debeant ad dacium et precium pro bono terre vestre et pro augmento daciorum.

Item proponitur super facto [illegible].

Statuimus et ordinamus, quod si quis fuit furatus in
districtu et jurisdictione Capitaneatus terre nostre usque ad summam et
valorem septuaginta librarum tunc furcis suspendatur. Si non in
dictam summam et valorem quis fuit furatus in dictis districtu et Capitaneatu
usque tunc ad summam et valorem triginta quinque librarum tunc fustibus
cedatur et frontis signetur seu auriculis amputetur, et nichilominus
in eternum exilium a dicta terra exbanniatur. Si non infra dictam
summam triginta quinque librarum quis fuit furatus in districtu Capitaneatus
predicti usque ad summam unius marche tunc solus fustibus cedatur
et in eternum exilium a dicta terra ponatur. Si non in summam
et valorem j. m. in dictis districtu Capitaneatus tunc puniri
per Consiliarium deliberationem, et nichilominus in casibus supradictis
ad restitutionem quae extiterint furatis teneatur patrator talis
facinus furtum.

Statuimus et ordinamus quod nulla mulier seu domicella sive
in nostris existens civis seu districtualis terre nostre, que tantum in
bonis seu suis facultatibus habuerit quod ultra paraphernalia sua
sibi constituta possit dotes que ascendat ad summam seu valorem mille
librarum solidorum pro se ut alium [illegible] matrimonio maritari possit nisi civi
eiusdem terre et districtualis quod si secus effectum fuit, tunc talis
contrahens ipso facto incurrat penam mille ducatorum auri applicandorum
nostre Communitati exponendorum in reparatione murorum edificiorum et
munitionum eiusdem nostre communitatis et si talis contrahens non fuit
solvendo, tunc ipso facto incurrat penam perpetui exilii a dicto capitaneatu,
et nichilominus in carceribus per quinquennium detineatur. Volumus insuper
quod talis civis cum dicta mulier seu virgo fuit nuptui collocata, per
quinquennium sive dictum matrimonium factum in dicta terra nostra cum
habitationem fecerit. Addentes quod si talis qui per quinquennium cum [illegible]
fecerit, aliquam ex predictis in uxorem receperit qui in bonis habeat
tantum quod ascendat ad valorem mille librarum solidorum non possit a
dicta terra se absentare et civilitatem renunciare sub pena
mille ducatorum applicandorum ut supra. Addentes etiam quod si aliquis fuit
nunc renunciatus [illegible] succedere aut [illegible] alium regimini aut
officio terre nostre [illegible] in pena [illegible] ducatorum.
Statuimus ordinamus et reformamus, quod singulis annis in festo
Sancti Michaelis cives novem elligantur quorum nomina scribi et
imbossolari in tribus brevicellis et unus ipsorum extrahi debeat
et pro singulis quatuor mensibus. Et ita habeant exercere officium
Juratorum.

vtrius

... fraudis plenis venditis

Ad obviandum scandalis que verisimiliter oriri possent inter
nostram Universitatem et pro Comuni bono statuimus et ordinamus
quod si aliquis Civis seu habitator terre Usini Civis nostre ordinationis
tempore fuerit domum terrenum vel ortum sive argiam, et
voluerit illum vel illam vendere vel alio quovis titulo
alienare vel allivellare teneatur et debeat illam vel illud
prius dare vendere vel allivellare proximioribus consanguineis 62
suis volentibus pro usu suo et ipsis recusantibus tunc
vicinis et propinquioribus illius domus argie orti vel terre illam
vel illud emere volentibus potius quam alteri persone pro illo
pretio quod ab aliis habere posset seu vendere. Et siquis contra
fecerit ex nunc determinamus talem venditionem vel
alienationem contra presentis ordinamenti factam nullius esse
valoris ac cassam irritam et inefficacem esse, quin venditor
tunc temporis si vendere vel alienare voluerit [illegible] domum
argiam vel ortum aut terram de novo proferre et vendere
seu allivellare vel alienare proximioribus consanguineis
volentibus pro se et usu suo et ipsis recusantibus propinquioribus
vicinis [illegible] Et [illegible] recusantibus proximi
oribus consanguineis ac recusantibus propinquioribus vicinis
tunc possit vendere alienare cui voluerit. Et super hoc contrafecerit
cadat in penam librarum soldorum [illegible] pro singula vice cuius pene
tertia pars sit dicti Capitanei et alie due partes Communis
Usini et nichilominus vel alienatio contra presentis ordinamenti
facta sit nullius valoris et observari debeat in talium
rerum alienatione modus et ordo predictus ut supra.

Item pro odiis abolendis et extirpandis Statuimus et ordinamus
quod nullus civis uel habitator terre Utini cuiuscumque gradus status
et condicionis existat audeat uel presumat in consilio terre Utini
uel coram dominis deputatis et regimine ipsius terre aut super
plateam comunis aut in iudicio uel aliis locis dicere uel proferre
aliqua verba iniuriosa contra consilium et comune ipsius terre
Utini uel contra dominos deputatos et regimen ipsius terre Utini
uel aliquid dicere quod cedat ad dedecus obprobrium et verecundiam
ipsius consilii et comunis uel regiminis. Et si quis proferret
talia committendo in consilio uel coram dominis deputatis et
regimine uel in iudicio aut super plateam comunis, cadat in
penam quinquaginta librarum soldorum. Et si in aliis locis dixerit
uel protulerit cadat in penam .xxv. librarum soldorum. Cuius pene
tercia pars sit domini Capitanei tercia sit accusatoris et alia tercia
pars sit comunis. Et si non erit accusator, secundum aliud statutum
tunc due partes ipsius pene sint comunis Utini et tercia
sit domini Capitanei ubi quorum accusacio fieri debeat
accusatoris cum iuramento in presentia domini Capitanei et duorum
ex dominis supradeputatis, et teneatur in secreto et esse
debeat talis accusator homo bone fame et condicionis
volentes tamen quod per istam deliberacionem consilii terre Utini
si illa verba que quis dixerit aut protulerit fuerint
iniuriosa uel redundent in dampnum dedecus et vere-
cundiam consilii comunis aut regiminis ipsius terre
Utini sit uel non.

83

Item plenius et perfectius fuerit cum utrique etiam removendum odia inimicitias et scandala que oriri possent Statutum et ordinatum fuerit de novo nulla persona cuiuscumque status gradus seu preheminentie sit audeat seu presumat quoque modo dicere seu proferre aliqua verba iniuriosa turpia aut inhonesta in consilio contra ullum aut aliquem capitaneum seu regimen quod contulit dicere aliquid dicere quod repulsit sive cedat in dedecus sive obprobrium et vituperium dictorum capitaneorum et regiminis dicte civitatis sub pena ducatorum quinquaginta [illegible] quam penam incurrat ipso facto nullo alio processu facto seu sperato cui pene tertia pars sit dicti capitanei alio due partes sint communis Verum. Si vero aliquis in consilio seu coram capitaneis aut regimine dicte civitatis diceret talia verba iniuriosa turpia seu inhonesta vel tendentia in obprobrium et dedecus et vituperium consiliarii ipsius civitatis ipso facto sit condempnatus in [illegible] cuius pene tertia pars sit dicti capitanei alia tertia accusatoris et alia tertia communis et teneat accusator [illegible] dicto accusatori cui tenere fidelitatem et tenere credentia. dum modo dicto accusator sit persona bone conditionis et fame in deputatione dictorum capitaneorum et talis accusatio approbetur coram dicto capitaneo et duobus ex propriis capitaneis et etiam in dubium utrumque talia verba sint plana prout iniuriose turpia inhonesta seu tendentia in obprobrium et dedecus regiminis et civitatis. hec sit in determinatione et declaratione consilii dicte civitatis seu maioris partis et hec statuta sint perpetuo et inviolabiliter observanda

Item statutum et ordinatum fuit quod de cetero nulla persona audeat ~~vel presumat~~ ~~audeat~~ vel presumat dicere verba iniuriosa alicui alteri persone sub pena [illegible] [illegible] cuius pene medietas sit dicti capitanei alia sit communis et accusatori accusatori cui tenere fidelitatem. et qui [illegible]

∧ cum consilio

[illegible]

[illegible]

Item ad removendum scandala et inconvenientia que oriri possent in dicto consilio [illegible] [illegible] quod de cetero nullus de consilio neque alius audeat vel presumat portare arma offensibilia in consilio dicte [illegible] sub pena [illegible] [illegible] quotiens contrafactum fuerit in qua pena incurrat per [illegible] dictis capitaneis et camerariis [illegible] cuius pene tertia pars sit dicti capitanei et alie due partes sint communis [illegible]

…ra rubrella [illegible] magna

Quoniam sicut notorie videtur in humanitate / Causarum
conditio est adeo scrupulosa et prava quod non solum
ubi suas flamas extendit, ardentes inter extraneos
~~seminat~~ dissessiones acsitates et rancores, alios
promovet iram et fervorem ~~parentes~~ ad scandalum conspiciendum, Verum etiam inter
sanguinitate coniunctos ferventiores et calidiores
inducit, ubi magis debet vigere Caritates et
amores Cordiales Et ideo ad obviandum talibus
nequicijs periculosissimisque veniunt in casibus quando tractat
litigia, et an et post statum famosum et florida
vel de vincul — tranquilitas possset vivi et tuttari / ad laudem et
gloriam divini numinis et gloriosissime eius genetricis,
per dnos Capitan et Consilium vere ancte sequentes
vel sunt — vestigia / comendabilia et que vent extinguere furores
in partis famosarum Civitatum in Tuscia et lombardia
et in alijs ytalie partibus, Statutum ordinatum et
deliberatum fuit, quod super in et pro quibuscumque litibus cause
gonibus et quaestionibus civilibus concurrentibus occursuris et — vel iam existat et existent iam
venturis, et iam ortis et oriendis, inter affines
proximos et parentes, vel primo in linea et gradu
ascendentium et descendentium usque ad infinitum
in utroque gradu. Secundo inter omnes et singulos colaterales
usque ad quartum gradum. Et tertio ~~inter~~ simile inter
omnes et singulos coniunctos parentele matrimonialis respectu
scilicet inter socros et generos, vel cognatos ~~sunt alios~~ / et vel cetera reliquant
~~pr[illegible] magis remotos ab hijs duobus gradibus~~ opus et omnia
~~videlicet inter consanguineos ut nepotes ex matrimonio~~ vel ~~utriusque sexu~~
~~et ex latere tam masculos quam feminos possessionum~~ / et in hijs exercitet — oms de predictis vero per quacumque noratis, lites sunt Civiles Criminales vel Spirituales se extendentes ad per nas pecuniarias,
debeat et teneant in Consilio Coram dnis Capitaneis et Consiliarijs eligere amicos, vel unum Coram — vel ordinatum ad tertium vel super
si de uno potest concordare, aliter unum pro parte
inter quos erit Sententia litigiosa et in eo
tam si dicte partes ibidem de tertio non potest concordare
vindiciam, aliter non ibi et in instanti teneat dare
tibi dnus Capitaneus et Consilio in scriptis suos suspectos
et confidentes, de quibus prefati dnus Capitaneus et Consilium
illum que invenerit moratum per ambas partes dare

et deputare ipsis reum et eorum amicum. Et de hiis | ..uralis vel spiritualis
omnibus sententiis, sive ut supra sit de capitulo civilis sive | vel actoribus
criminalis ~~sive spirituali~~. Et sive amici sint electi | primitiis
per partes sive unus sive tres, aut in alio casu. Sed
si reus et eorum amicus fuit electus et deputatus
per eosdem dominos Capitaneum et Consilium, teneatur et
debeat predicte partes illico sic electos et deputatos
amicos, ut supradictum est, compromittere in eosdem
electos seu deputatos tamquam in arbitros arbitratores
et amicos communes de iure amicabiliter et de facto, cum
auctoritate atribuenda ipsis arbitris et arbitratoribus,
per easdem partes prorogandi et abreviandi compromissum
in eos factum. Quod compromissum fiat non solum semel
sed toties quoties per predictos dominos de Consilio fuit
provisum et ordinatum, cum penis sacramentis obli-
gationibus et ~~clausul~~ clausulis prout predicti domini Capitaneus
et Consilium declarabunt fore faciendum. Ad hoc ut
huiusmodi sententia inter quosvis de quacumque superius
declaratis non aliter quam per formam arbitrariam
tollantur. Ceterum si aliqui de predictis quibus de
gravaminibus, et sententiis ut dictum est inter eos forte
recusaret facere ad requisitionem predictorum dominorum Capitanei
et Consilii facere compromissum, tunc eo casu totaliter | seu compromittere
sint exclusi et reiecti per dominum Capitaneum a iudicio
nec ei vel eis possit aliqua penitus audientia iudicialis
in agendo nec defendendo. Si autem actor contentaret
compromittere et obedire dispositioni predictorum dominorum Capitanei
et Consilii; et Reus recusaret quia hec esset cautulosa
malicia, nam Reus recusans suspenderet actorem actoris
ita quod actor propter eius obedientiam dispendium et tardationem sue actoris
sustineret, ad providendum huic incomodati sit ~~pleraque~~
~~tollum~~ plena obtineant et habeant libertatem predicti
dominorum Capitanei et Consilium ad disponendum et providendum
in deputatione huiusmodi actoris obedientis. Et hoc
similiter locum habeat in casu in quo econverso si ~~Reus~~
Sed si Reus vellet obedire et actor recusaret,
quia in huiusmodi casu licet Reus obediens non gravaretur
propter recusationem actoris, tamen in multis casibus interim fact..
per Reis, quod lites et questiones sibi moveat si alias tempore debet mani..

tpre suo, Sciētes fact coz defensiōes expedictes
et gñretes i litib; que eis mouent, q tpre suoz
Succ~ssoz, quos ignorātia defensiōis ~~ligabat et~~
~~ledet~~ et deprimebit. Si aut i alio casu cōi accidet
i obedia. s. q ambo Reus et actor recusaret cōmittē uel d,
et alt ob~~dig~~ alt~~ius~~ pdcoz, ambo psentiarēt i huiusmōi
ptinacia aiosa, tuc sitr pdci dñi Capitl~~m~~ et cōsiliu habeāt
plenissimā auctēm ut d, pcedēdi i pdcis ~~aut p~~
~~arbitriū penaz eis~~ et ad faciēds fiēr expēsz pte
ipis recusātib; mandata et cōnicados sub pena et penis
q uale paveat obedire pdte, et exigēdo penas
sup et de ipoz recusātiū bōis, aut alit et
alio mō i huiusmōi casu pcedendi et disponēdi
put eisd dñis Capitl et cōsilio meli~~us~~ et utili~~us~~
visum fuit cōueniri.

Nota q de litib; acci que uertūtur int pdctos noiatos
Coram alijs Judicib; q̄ Corā Capitl nō i pusuū
p hōc Ordināciōm, quā ad pcedēdi i hoc casu expedit
q intulerit fauor et auxiliū dñi nri patr,

De auctoritate Camerarii Com(unis) in expendendo pro utilitate dicti Comunis sine aliqua deliberatione.

Statutum fuit ordinatum et refformatum quod quilibet Camerarius 86
ex auctoritate sui officii pro evidenti necessitate et utilitate Comunita-
tis terre Utini et pro bono publico eiusdem terre sine aliqua deliberatione
consiliariorum regiminis ipsius terre possit et valeat expendere
quotienscumque et quandocumque casus talis necessitatis et utilitatis evidens emerserit
usque ad summam [illegible] et non supra expensas [illegible]
de bonis dicti Comunis absque deliberatione Consilii vel deputatorum
ad regimen ipsius terre in ullatenus facere possit et si in hoc contrafecerit
fuerit totum expensum cedat in dampnum ipsius Camerarii ita quod nulla
a Comunitate refectionem consequatur, sed per eius talis expensa a talibus
[illegible] [illegible] et pro nulla reputetur.

Quando et quotiens in anno Camerarius
teneatur reddere rationem sue administrationis
et determinate [illegible]

Quia crebra ratio ambiguitatem removet et conspicit [illegible]
tatem constat [illegible] est quod pro tollendis ambiguitatibus que usque
constitutum erat circa redditiones rationum Camerariorum Comunitatis
terre Utini que in longum nimis trahebant, statutum, ordinatum
et refformatum fuit quod quilibet Camerarius dicti Comunitatis
singulis [illegible] mensibus [illegible]
[illegible] debeat sue camerarie administrationis
tam introitum quam expensarum ostendisse [illegible] Calculatoribus rationum
Comunitatis qui fuerint electi sub suo Camerariatu. Et si aliquo
[illegible] pro suo Camerariatu in non ostendendo rationem [illegible]
[illegible] dictam [illegible] intrans [illegible] Et nihilominus teneatur
[illegible] compellatur per Consilium ad reddendum rationem [illegible] et quolibet tempore
[illegible] per ipsum Consilium determinandis et imponendis salvo
[illegible] impedimento per ipsum consilium approbando. Et [illegible] calculatores
[illegible] salvo legitimo [illegible]

De Camerarius teneatur facere scribi expensas
quas fecerit singulis octo diebus per unum ex cancellariis consilii.

Statutum et ordinatum fuit quod quilibet Camerarius omnia
et singula recepta, ac omnes et singulas expensas que [illegible]
ipsum facere contingerit, teneatur et debeat fecisse scribi [illegible]
in quaterno remanendo [illegible] Comunitatis [illegible]
[illegible] ostendendo ad perpetuam memoriam gestorum
sub sua Cameraria per unum ex cancellariis consilii qui ad hoc
fuerit deputatus [illegible] pena .xl. denariorum qualibet [illegible]
qua [illegible] cancellarius
pro eo deficiente salvo legitimo impedimento approbando [illegible] septemdeputatis

Margin notes (left):

[illegible] sui officii

pena .xxv. libr.

[illegible] septemdeputatis [illegible]

[illegible] et cancellarius medium [illegible]

[illegible] singulis octo diebus [illegible] singulis octo diebus

[illegible] singulis octo diebus [illegible] salvum teneatur [illegible] ostendere [illegible] [illegible] septemdeputatis

Margin notes (right):

[illegible] [illegible] expensas [illegible]

[illegible] et quolibet tempore

[illegible] medium [illegible]

[illegible] pena [illegible]

It(em) ~~simili(ter)~~ statutum fuit et ~~determinatum~~ quod Camerarius Comunis
non possit aut debeat se impedire de constructione et edificatione
turrium et murorum ~~dicte~~ urbis ~~[illegible]~~, sed solum

It(em) statutum fuit et determinatum quod Camerarius predicte urbis non
possit aut debeat expendere nec se aliquid [in] constructione non
turrium et murorum circa eandem urbem, sed solum dare pecunias
in manibus deputatorum ad constructionem predictorum turrium et murorum
vel eorum duorum vel maioris partis eorum ~~[illegible]~~ [illegible]
eorum, et eorum quod per duos ex septem deputatos ordinatum et mandatum
fuit et in illa quantitate quam ipsi duo deputati determinaverint
in omnibus aliis concernentibus officium suum debeat et possit ipse
Camerarius suum officium solicite exercere, faciendo expensas
iuxta statuta super hiis edita. Et si aliquid expenderit contra
in dampnum suum/

Omnia et c̃

1488

Statuta noua reformata et approbata per
dominos Leonardum de Aquilegia capitaneum terre Gemone pro
Reverendissimo in Christo patre et domino nostro domino A. dei gratia patriarcha
Aquileiensi. et consilium eiusdem terre Gemone. consentientibus deputatis
nobilibus et sapientibus viris ser Nicolao domini Cristani de
Sauorgnano. ser Nicolao de Soldoni. Iohanne de Fagani
Nanno de Cancellariis Antonio de Verona. Iohanne
quondam Leonardi de Andrea ... anno quadragesimo sexto
Indictione VIIII. diebus et mensibus infrascriptis.

In Veneris ultima mensis Aprilis approbata et ratifficata fuerunt infrascripta
statuta et ordinamenta infrascripta ... subsequentia

De facientibus se caput ad brigas et dissensiones

Statutum ordinatum et reformatum fuit quod si aliquis
se caput fecerit ad caudam vel conventicula facienda
per rumorem seu brigam aliquam facienda cadat pro
qualibet brigata vice qua hoc fecerit in penam
L. librarum solidorum et nichilominus puniatur secundum consi-
liaria deliberationem et teneatur remittere conventicule
huiusmodi. Si quis vero ad aliquam caudam seu conve-
nticulam occurrerit cum armis lapidibus lanceis fustibus
sive aliis quibuscumque rebus offensibilibus. Capitaneus
nisi suspectus habeatur vel vicecapitaneus et quilibet
de septem deputatis ad regimen terre Gemone qui pro tempore
fuerint possint et debeant omnibus congregatis ad
caudam et conventicula predictum quod recedere debeant in datum facere
omni mora postposita in penam et banno predicto.
Vel si traxerit in rumore aut faciendi rumore

cadat in pena . p[ro] b . libr[arum] p[ar]uo[rum] solid[orum] . Et puniatur
etia[m] sc[un]d[u]m consiliaria deliberatio[n]e ut dictu[m] est .
Si u[er]o aliquis banna huiusmodi solver[e] no[n] poss[et]
in Carceribus donec de huiusmodi bannis satisfecerit
debeat detineri . Cuius banni medietas sit capitanei
et alia co[mmun]is

De euntibus ad faciendum rumorem pensato animo . R[ubric]a

Item statutum et ordinatum fuit q[uod] siquis deliberato
seu pensato animo iuerit ad facien[dum] rumorem
in t[er]ra utini cadat in pena . L . libr[arum] solid[orum] . Cuius
pene tertia pars applicetur d[omi]no Capitaneo
et reliqua co[mmun]i . Si uero iuxta confina plathee
declarata p[er] insignia ar[m]or[um] ip[s]ius co[mmun]itatis
inceperit rumorem a[nim]o pensato ut s[upr]a dictum
est cadat in penam centum libr[arum] solid[orum] applicandarum
ut s[upr]a . vz tertia p[ar]s capitaneo et reliq[ua] co[mmun]itati

De his qui traxerint arma etc.

Ordinatum statutum et reformatum fuit quod si aliquis traxerit vel evaginaverit spatam spontonum cultellum lancettam daggam vel si inclinaverit scutum chiavarina azzam ronconum lanceam falconem seu quevis alia arma offensibilia periculosa super vel contra aliquem, ille qui primo traxerit cadat in penam unius marche denariorum cuius quarte tertia pars aplicetur domino Capitaneo residuum vero comuni. Illi vero qui secundo in dicto furtio traxerint seu inclinaverint arma predicta quot quot fuerint cadat quilibet ipsorum singulorum in penam medie marche denariorum cuius pene dividat ut supra. Ille autem qui ad sui deffensionem traxerit vel inclinaverit aliquam spetiem ex predictis armis nichil solvat. Qui autem in furtio ipso deffendentes traxerit seu inclinaverit aliquam spetiem ex predictis armis quot quot fuerint quilibet cadat in penam .xl. denariorum que pena aplicetur ut supra. Et si aliquis ex predictis si non esset solvendo stet in carceribus .xl. diebus, ^ videlicet qui fuit condenatus in una marcha .lx. diebus, condenatus in media .xx. diebus, condenatus in .xl. ... diebus

f. vel inclinaverit

~~Item super statuto compilato sub rubrica~~ de facientibus rumorem in platha etc.

Statutum ordinatum et reformatum fuit quod si quis rumorem fecerit infra confinia, terre burgi, designata per insignia armorum ipsius civitatis evaginando spatam spontonum cultellum lancettam, seu daggam, vel incli-
nando scutum chiavarina azzam ronconum lanceam

f. platheae

falzonum seu quecumque alia arma offensibilia periculosa
sint uel sunt alicuius, qui primo traxerit uel inclinauerit
cadat in pena .L. libr. denariorum cuius tertia pars aplicetur
domino Capitaneo, et residuum comuni. Illi uero qui secum
in eius fauorem traxerit, seu inclinauerit arma supradicta
quot quot fuerint, cadant pro singulo in pena .xxv.
libr. denariorum, aplicandarum ut supra. Ille uero qui ad sui
deffensionem traxerit uel inclinauerit aliquam spetie
expeditis armis nichil soluat. Qui uero in fauorem
ipsius deffendentis traxerit uel inclinauerit aliquam
spetiem expeditis armis, cadat in pena .xv. libr.
denariorum, quot quot fuerint pro singulo aplicandarum
ut supra. Et si aliquis expeditis non esset soluendo
stet in Carceribus tribus mensibus pro dictis .L. libr.
duobus mensibus pro .xxv. et uno mense pro .xv.
Si uero aliquis ex supradictis delinquerit cum sanguinis
effusione, cadat in pena dupli aplicanda ut supra
et secundum distinctam supra scriptam.

De percutientibus cum pugno uel alapis infra confinia plathee. rubrica

nouum ordinamentum Item statutum ordinatum et firmatum fuit quod si aliquis
aliquem percusserit infra confinia plathee declarata
in supra scripto ordinamento, cum pugno uel alapa porigendo
supra faciem, cum sanguinis effusione cadat in pena .xxv. libr. denariorum
que pene tertia pars aplicetur domino capitaneo et reliqua comuni,
sine uero effusione sanguinis, cadat in pena .Centum mar.
aplicandam ut supra. Si uero in alia parte corporis cadat in
pena .xl. denariorum aplicandam ut supra dictum est.

De euntibus ad faciendum rumorem pensato animo

Item statutum et ordinatum fuit quod si quis deliberato seu pensato animo iverit ad faciendum rumorem in terra [illegible] cadat in pena .L. librarum soldorum. Et in super tertia pars applicetur domino Capitaneo et reliqua comuni. Si vero infra confinia platearum inceperit rumorem animo pensato ut dictum est cadat in pena .C. librarum applicandarum ut supra scilicet tertia pars capitaneo et reliqua comuni

Istud ordinamentum propter [illegible] [illegible] fuit cancellatum

In nomine Jhesu Christi amen

Quod in qualibet causa ita et taliter procedi debeat quod in ea sit conclusum saltem infra annum a die litis contestate in computandum die contestationis non inclusa. Qui annus sit et intelligatur continuus ita quod in eo computentur dies quilibet feriati etiam in honorem dei exceptis tamen feriis Nativitatis et resurrectionis. Taliter quod dicto anno elapso ipso facto intelligatur fore conclusum et omnis facultas producendi scilicet probandi in instantia principali penitus sit exclusa. Sed si in causa que usque ad ipsum terminum fuerit producta in quocumque statu causa reperiatur possit expediri vel per dominum [illegible] vel per consultorem. Si per partes vel alteram earum commissio fuit petita [illegible] non possit propter [illegible] possit per [illegible] per prorogationes aut suspensiones vel aliter quolibet prorogari non etiam per partes vel earum [illegible] facti fuerit [illegible] et talis prorogatio nullius sit momenti et illis non obstantibus possit ad finem perveniri. Ita ut nullo modo directe vel per indirectum possit per iudicem vel partes [illegible] derogari. [illegible] partes [illegible] quod tempus durante compromissi [illegible] interpositam [illegible] instantia fuerit prelata quod tempus [illegible] reducatur. Et ne sub pretextu exceptionum que incidenter opponuntur ad processum pro litis contestatio valeat retardari. Statutum est quod siqua exceptio que de iure opponi possit ad processum fuit opposita ante litem contestatam. Teneatur ipse excipiens talem dilligentiam facere ut super ea diffinitiva vel non infra dies .xv. fuit pronunciatum. Et si declaratio petita facta non fuerit statim lapso termino predictorum dierum .xv. habeatur pro contestata sine alia [illegible] sione partis vel iudicis declaratione ad ulteriora procedi possit. Salvo tamen iure ipsi excipienti producendi et probandi exceptionem predictam ad [illegible]. Et ne sub pretextu impedimenti vel [illegible] interrogatorum que sepius

[illegible] p[ro] testibus exa[m]i[n]andis exa[m]i[n]atio[n]es retar
dentur, Statutu[m] est q[uod] si i[n]terrogator datus b[re]vis requi
situs attendere du[m] [illegible] diebus recusaverit, possit notarius
deputatus p[er] se examinare et teneatur i[n]terrogatore[m] dimis
so exa[m]i[n]atione[m] expedire nisi statim alius i[n]terrogator
fuerit subrogatus qui attendere sit paratus q[uod] si forte notarius
[illegible] negligens aut i[m]peditus [illegible] examinare infra t[er]minu[m]
assignatu[m] elligi possit p[er] p[ar]te[m] [illegible] alius notarius qui examinare
[illegible] appellatus. Et ne forte p[ro]p[ter] i[n]firmitate[m] advocati aut
[illegible] [illegible] notarii aliquam ca[usa]m p[er]ditare [con]tingat. talis i[n]fir
mitatis t[em]p[o]r[e] [illegible] sit [illegible] [illegible] reducatur [illegible] t[em]p[o]r[e]
[illegible] [illegible] [illegible] p[ro] [illegible] t[em]p[o]r[e] pestilentie [illegible].

[illegible] [illegible] venientes [illegible] nos i[n] Judicio statim etiam no[n]
i[n]terrogati teneant[ur] dicere ad quid est t[er]minus sub pena
sol[idorum] xx advocati [illegible] omissis omnibus aliis [illegible] p[ro]
[illegible] tene[a]ntur i[n] [illegible] venire ad forma[m] t[er]mi[ni] sub
[illegible] pena [illegible] t[er]mino [illegible] forma facto sup[er] ipsi
[illegible] advocat[us] no[n] audiatur s[ed] ad alios t[er]minos [illegible] p[ro]
cedatur. Insup[er] teneant[ur] advocati de t[er]minis nota[m] fa
cere. Que om[n]ia [illegible] i[n]violabilit[er] observari.

[illegible] Si quis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] i[n] [illegible] [illegible] fuit re[m] aliqua[m] stabilem
sita[m] i[n] [illegible] i[n] cui[us] possessione aliquis alius fuit
[illegible] Et i[n] ea aliquid fecerit p[er] se vel alium vel ex
[illegible] asportaverit. Et citatus i[n] p[ri]mo aut seco
[illegible] dixit id fecisse ta[n]q[uam] i[n] re sua vel p[er] se possessa vel
[illegible] de ipsius rei p[ro]prietate vel possessione aut iure [con]ten
[illegible] se dixit. Et i[n] Judicio d[omi]ni [illegible] cognitum
fuit ipsum indebito id fecisse, Condepnetur i[n] libr[is] sol[idorum] xxv.
[illegible] applicandis et quoq[ue] ad restitutione[m] ablatorum ad
[illegible] et dam[norum] et expen[sarum] satisfactione[m] p[ar]ti agenti. Q[uod]
si forte talis Ingrediens, [illegible] possessore[m] rei stabilis vel
fundi ex ipso fundo vel re stabili violent[er] vel armata
[illegible] [illegible] expulerit ultra da[m]na expen[sas] et [illegible] qu[e]

quinquaginta libraras pena multetur. quod hic casu specialiter
obseruetur etiam si talis expulsor dixit se de iure [illegible]
contendere, nisi forte expulsus esset rusticus [illegible] casu
maior pena quam in aliis criminibus non committit. [illegible]
[illegible] vel abduxit [illegible] mobilem [illegible] se mouentem que sit
in tenuta [illegible] possessione alterius [illegible] citatus [illegible]
aut [illegible] vel [illegible] proprietate [illegible] possessione [illegible] iure
[illegible] contendere [illegible]
[illegible] indebite acceperit [illegible] abduxisse condempnetur in
libr [illegible] applicandis [illegible] Et ad restitutionem [illegible]
[illegible] abducte [illegible]
[illegible] in primo [illegible]
[illegible] possessione aut iure [illegible] quam [illegible]
[illegible] accepta vel abducta [illegible]
[illegible] ad restitutionem [illegible]
[illegible] tantum [illegible]
[illegible] dixit [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible]
[illegible] instantia [illegible] alterius [illegible]
[illegible]
[illegible] familia [illegible]
[illegible] applicandis [illegible]
[illegible]
[illegible] Et hoc intelligatur ex forma [illegible] ubi de
[illegible] esset [illegible]. Et ut circa premissa possit intel
ligi [illegible] ipse citatus fecerit id pro quod citatus est [illegible]
velit de proprietate vel possessione aut iure [illegible]
statutum [illegible] quilibet [illegible] citatus [illegible]
in primo [illegible] ipse [illegible]
[illegible] id [illegible] pro quod [illegible] dat [illegible]
[illegible] contendere [illegible] in [illegible] termino
[illegible] non apparuerit [illegible] vel nullo modo apparuerit de
[illegible] in [illegible] termino audiatur nisi [illegible]
[illegible] primo [illegible] aut [illegible] de dictis ex

[illegible]fuisse. Et si in ipso 2o termino non comparuerit personaliter, et in
sinius [illegible] tunc facta proclamacione alta et intelligibili
voce proclama ipso non comparente personaliter contra eum procedi
possit ad condempnationem. Et nisi ipse primum dixerit se nolle co
[illegible] de proprietate vel possessione rei, quo casu sufficiat
ipsius [illegible] et condempnetur tamen ad [illegible] et dampna et
expensas [illegible] sed non ad penam. Et nisi forte decerneretur de legi
timo impedimento quod probari possit etiam post latam sententiam
[illegible] nisi compareret excusator allegans legitimum impedime
ntum de quo stetur iuramento ipsius excusatoris, nec
ad sententiam procedatur sed alius terminus assignetur. Et
[illegible]cusator [illegible] intelligatur etiam [illegible]
[illegible] domesticus [illegible] allegans
iustam causam absentie citati cum iuramento. Et similiter mo
dum supradictum procedatur eo casu quo citatus de exfortio [illegible]
[illegible]torem non nominaverit. Et si in primo vel secundo ter
mino dixerit se nomine vel mandato alterius id fecisse et ipsum no
minaverit quem extunc nominare teneat statuatur ei terminus
sex dierum ad ipsum relevatorem in iudicio legitime exhi
[illegible] si ad terminum non adduxerit in causa propter ipsum
procedere teneat. Si non relevator nominatus [illegible]
termino qui confiteatur eius nomine vel mandato id ipso quod citatus
fore factum, si fuerit ydoneus et solvendo, ipse citatus intel
ligatur ipso facto absolutus et in causa cum ipso relevato
re procedatur. Si non relevator non fuerit ydoneus non in
telligatur [illegible] citatus absolutus [illegible] ipso relevatore succum
bente intelligatur ipse citatus qui fecerit condempnatus
Et quod utriusque bona possit executio sine imploracione. No
minatus insuper qui confessus fuerit citatum suo nomine id fe
cisse ipse nominatus ad expensas et dampna teneatur. Et in ca
sibus quibus citatus de exfortio contumax fuerit contra ipsum
facta proclamatione [illegible], Si actor iuraverit citatum ex
fortium commisisse, possit contra ipsum citatum ad condempnatio
nem procedi, ita ut super extimatione ablatorum stetur
iuramento actoris usque ad summam lib. [illegible] [illegible]

inde no supra ... ipaz rez ablataz extima
cione ... teneat q p batio p testes etia convicti ros
bo ic oppinionis fieri possit. Et nec possit de exfortio co
uenari qui p annu z diem fuit in possessione rei stabilis
n fructum percepcio, uel tenuta rei mobilis, Et non possit
n sup de exfortio queruzi ceptus cum aialibus pascua
re, si dixit de iure pascuandi se nolle gtendere, sz ad multa
z dam refectione tantumodo teneat que multa sol. ato
no excedat n exigi possit nisi semel p uno excessu. Et
p supiora omnibus gstitucionibus de exfortio loquentibus
derogatum esse intelligat z uis penitus obsineatur.

Item ... vicarius ... ista dni ... p suis gradijs ... pnis sibi quoniat applicandis de cetero. Nec debeat mitte ad pignerandum adepnatum nisi p̃us nuntiari faciat ipi condepnato ut saltem ... penis ... in ... cant ... dies ... facte notificationis ... at ad ... , ... tio elapso si no satisffec ... possit ad pignerandum. Et si secus p ipm ... fuerit attentatu ipe gdepnat sit penitus absolutus.

Item decetero qn cumq contigerit caballarios ut precones ire
ad aliquem pignerandum p quacumq ca. Et ipe pigneratus
rez aliqua mobilez ipi nuntio p pignere designauerit, te
neatur ipe nuntius rez designata si talis sit q p eum gdu
i possit ut portari seu portare ut gducere in gtinenti, Et si
no talis sit rez designata q p ipm gduci ut portari no
possit, tunc fac tenueatur q ipe pigneratus illam gducat
ut aduci faciat in gtinenti. Nisi forte ipe pigneratus
p sua comoditate terminu petierit ab ipo nuntio ad quem
illam pmittebat gducere, quez ... eius dare teneatur ad
vi diem ad minimus no excedendo dicto actor ... ipe
nuntius teneat ipi pignerato notificam facere p expressum
pntibus duobus ut saltem uno, q si pignus die statuta
no gduxit cadat ad penaz no gducentis pignera i poste
tam, Que pena decetero sol. xl. no excedat sz in solidum

c v.

in dño vicario applicetur. Et si fo te ipi p. comes
caballary timum steterit pignorato ad gelucen
dum p quib; pdctam monitionē nō fece ut ptib;
debito vel ... intelligatur pena comissa recipi
... pignerat vel pignerari faciens p suo labore in
quo teneat et cuius ... alt nō credatur. Nec ...
p. ... nitonz vel rencll. fieri possint nisi ad instantiam ptis

Item ... ut ... vel ... in ... inc ... inliniati
... ntiare nō possit ex ptnz i curia dñi ... nisi
ad nbito ... sallariato ... vel alio ptto p depu
tatos ... deputato si sallariatus nō fuerit vel ...
... si secus factū fuerit puniat ... asfaciens in li
bris sol. x. applicandis Camere Sete Marie, q ...atio de
ptaito etia extra ptitu fieri debeat cu Juramento, ...
... p salario aut dcuntians ex ptitum ultra
sol. vel nullatenus accipiat ... Cancellarius ... nota xv
sol. sit tenent). Et qm p sepe inlinati coguntur de ...
... plibito medicantum quenire Statutu fuit q nul
la pactio facta p inlinatum vel alium cum ipis media
tibus quoquo modo, durate sit p indirectu valeat sed ipis
medicantibus satisfiat iuxta taxationē fiendam p Judi
cium inlinati vel alios quibus duxit qmittendum, qui
pensatas qualitates, inliniari et industria medicantis
... qmis qsiderandis Et ... qsilio si eis visum
fuit opportunum taxare debeant mercedes pdctam. Cui
taxationi stetur ... remota vel ... contradictione
Et si secus p quicq; medicantes fuit attentatu plus
recipiendo durate vel p indirectum cadat in penam.

Quoniam in trengis Judicendis int rusticos nō
nunq monis penas ... Statutu ... q ...
int rusticos media possint trenge p vbis ... ...
vsq; ad pena medie marche et nō ultra p fact ... ...
... pena ... xxxvj. Nec minor pena trengas

[illegible] rusticos possit imponi [illegible] q sic [illegible] rusticus
qui aliquem rusticum sibi petierit de treugis providere teneatur qui
petit adire primo loco superiorem illius contra quem petit ut ipse
superior treugas indicat, Quibus indictis illi contra quem peti-
tur ipso iure intelligantur perfirmari indicte ipsi qui petit
pena aut contra facientem exigi debeat [illegible] si [illegible] et
illi applicari [illegible] subest contrafaciens [illegible] si [illegible] superior [illegible]
in que petunt [illegible] recusaverit [illegible] negligens fuerit possit
ipse qui petit habere recursum ad magnificum dominum [illegible]
qui provideat [illegible] q sibi visum fuerit expedire [illegible] tamen
[illegible] si [illegible] concedatur

Quod [illegible] illius [illegible] decreto possit [illegible]
ad festa [illegible] portare in [illegible] qua [illegible] fiet
quod intelligatur de quibuslibet [illegible] exceptis [illegible]
[illegible] et [illegible] si factum fuerit cadat contrafaciens
in penam sol. [illegible] arma [illegible] admittat [illegible] pena [illegible]
Jurisdictiones habentibus debeat applicari Et [illegible] tene-
[illegible] possit [illegible] jurisdictionem in festo [illegible]
tiones et edicta cum [illegible] contentis in eo [illegible]
das [illegible] Et sine executione facere teneatur [illegible]
[illegible] contrafacient ad requisitionem [illegible]
Nec [illegible] jurisdictione possint dare licentiam arma
portandi nisi custodibus festorum sub pena [illegible]
Camere [illegible] exceptis [illegible]
publicis et [illegible] quibus [illegible]
nundinas licitum sit deferre

Item ut parcatur variis laboribus et expensis caveatur
q duo loquuntur si per alteram partem vel utramque fuerit recu-
satus vel interlocutoria [illegible] consilio sapientis illa [illegible]
[illegible] ex doctoribus parte [illegible] confidenti dato [illegible] forma constitutio-
nis de commissione causarum committe teneatur, Quod [illegible] commissa
[illegible] infra dies decem a die [illegible] scripturarum ad illa
pertinentium expedire teneatur sub pena libr. v. [illegible]
[illegible] omitti possit de utriusque partis voluntate [illegible]
[illegible] interlocutoria [illegible] de consilio sapientis lata non [illegible]

[illegible] nisi prout in constitucione de appellacionibus et quibus casibus appellare non licet comprehensum.

Item quod ipsa constitucio de appellacionibus et in quibus causis appellare non licet limitetur in hunc modum quod in diffinitivis latis in causis debitorum et iniuriarum duntaxat ac ex forciorum liceat appellare si summa ipsarum causarum ducentarum librarum valorem [illegible] excesserit.

Item quod pena librarum .l.ta de qua fit mentio in constitucione de hiis qui auferunt pignera de manibus preconis aut caballariorum moderetur in libris sol. x. si fuerit masculus, si femina in sol. xl.ta et ita deinceps observetur. Et per hoc tamen constitucioni sequenti de pluribus coadunatis pignera de manu preconum rapientibus derogatum nullatenus intelligatur.

De penis rusticis [illegible] delinquentibus imponendis.

Item quod si quis rusticus cum armis, fustibus aut lapide [illegible] aliquem sine sanguinis effusione citra mortem aut membri mutilacionem vulneraverit presentialiter [illegible] clamorem fecerit, si magistro civium locum tenenti tamquam immediato superiori vel conquerenti [illegible] inveniatur, in libris sol. v. [illegible] puniatur, nisi cum ossis fractura percussio fuerit, pro [illegible] plus [illegible] librarum pena multetur. Quod si sine sanguinis effusione et facta fuit querela, nichilominus pena librarum iiii.or tantummodo puniatur. Et idem observetur si ad instanciam domini marescalchi aut ex officio procedat, salvo tamen iure inferiorum [illegible] in delinquentem immediate iurisdictionem habentis [illegible] nullatenus ipsi dictum generale [illegible] si delinquens ad forum suum immediatum remittatur. Quod procedat et observetur in quolibet delicto ubique locorum [illegible] pena perpetrato sicut certe antiquitus fiebat. Verum si sine armis, fustibus et lapide nichilominus ad plus pena sol. xl. deponetur. In gravioribus autem pro quibus pena pecuniaria consueverit imponi ipsius domini locumtenentis

arbitrio relinquatur, dum tamen [illegible] quinquaginta librarum re-
nam compensatio non excedat nisi aliter certa pena in con-
stitutionibus sit expressa. Pro quolibet [illegible]
sine percussione [illegible] rustici [illegible] delinquens [illegible] pe-
na librarum .iiii^or. compensetur [illegible] sanguinis fuit percussio per
percussione sola [illegible] privatur [illegible] intelligatur [illegible]
quilibet delinquens de muliere [illegible] percussa [illegible]
etiam ad damna expensas et interesse [illegible] passo ipso
facto compensatus. Si non rusticus sed Nobilis [illegible]
filia [illegible] erit [illegible] graviori pena plectatur [illegible] ar-
bitrio [illegible] ~~tamen~~ modo liberas [illegible] non ex-
cedat nisi [illegible] ab aliis constitutionibus [illegible]
quam rusticos delinquentes dumtaxat [illegible] observentur.

De caballarys et aliis nunciis in suo officio [illegible]

Statuatur quod siqua relatio per Caballarium [illegible]
facta fuerit reperta falsa puniatur talis [illegible] ad pe-
nam carceris per unum mensem aut ponatur ad [illegible]
ubi per tres dies sine remissione [illegible]
nam electionem arbitrio domini Judicis [illegible]
terius officio ipso facto privatus intelligatur ad quod am-
plius nullatenus admittatur.

De captivis qui in carceribus detinentur pro expensis [illegible]
ultra sex [illegible] pro singulo die [illegible] non [illegible].

Declaretur quod constitutio de Agnatis et [illegible] ultimis non
[illegible] in patria ubi [illegible] non Castellanorum [illegible]
quos ita [illegible] quod siquis Castellanus aliquam rem sta-
bilem castro [illegible] et ad castrum principem aut in castro
existente aut aliquod ducale [illegible] Castri [illegible]
[illegible] Alius castellanus agnatus aut [illegible] talem rem
[illegible] constitutio [illegible] possit [illegible] Et [illegible]
apponat [illegible] voluntate Nobilium Castellanorum quorum [illegible]
est, et ita dicta constitutio limitetur et deinceps observetur, et
[illegible] ad alios corrigatur.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

7.16

117

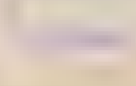

BIBLIOTECA CIVICA U

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

Restauro
effettuato a cura ed a spese della
Soprintendenza Bibliografica
per il Veneto Orientale e la Venezia Giulia
VENEZIA